

Gaiata 18^a *Crèmor*

Fira i Festes de la Magdalena
del 7 al 15 de març de 2026

Ajuntament de
Castelló
Festes

COMUNITAT
VALENCIANA

ACTITUD
MEDITERRÀNIA

Declarades d'Interés Turístico Internacional

Sumari

FIRA I FESTES DE LA MAGDALENA DEL 7 AL 15 DE MARÇ DE 2026
DECLARADES FESTES D'INTERÉS TURÍSTIC INTERNACIONAL

Portada: Gloria Sánchez i Molina

Edita: Impremta Rosell SL

Disseny i maquetació: Impremta Rosell SL

Direcció i coordinació: Jose Antonio Lleó i Claudia Arrufat

Revisió lingüística i correcció ortotipogràfica segons la normativa
de l'AVL: Jose Antonio Lleó i Claudia Arrufat

Textes: La comissió

Publicitat: La comissió

Reportatge fotogràfic calendari fester:
Erik Pradas, Kym Ros, Toni Losas i comissió

Reportatge fotogràfic: Frank Palace i Manolo Nebot

Depòsit Legal: CS 84-2026

Impressió: Impremta Rosell SL

El llibre ha participat en la convocatòria dels premis de la Generalitat per a la
promoció de l'ús del valencià 2026

Pròleg

*L*a Magdalena no és només una festa. És un relat col·lectiu que s'escriu any rere any amb música, monuments, llum, veus, gestos i emocions. És la manera que té un poble d'explicar-se a si mateix qui és, d'on ve i cap a on camina.

Este llibre naix del desig de contar eixa història des d'un lloc diferent: a través dels llibrets. Eixos objectes aparentment menuts que, com si foren una càpsula del temps, han anat guardant dins seu l'esperit de cada Magdalena. La seua forma, els seus colors, els seus materials i el seu disseny no són casuals: són el reflex exacte de cada moment històric, social i estètic.

La primera part del llibre és una mirada cap a l'origen. Cap a una festa més austera, més ritual, més vinculada a la terra i a la memòria. Els llibrets clàssics ens parlen de tradició, de continuïtat, d'un temps en què tot es feia amb més calma i amb un profund respecte pel que s'havia heretat. Fins i tot el paper que sosté estes pàgines, la seua textura i el seu to, ens conviden a tocar el passat, a sentir-lo, a reconèixer-lo.

La segona part s'obri a la transformació. A una Magdalena que es reinventa, que dialoga amb el present, que incorpora nous llenguatges visuals, noves sensibilitats i noves formes d'expressió. Els llibrets es tornen més lliures, més creatius, més valents. El llibre també canvia amb ells: el disseny, el ritme, el

tacte i la llum de les pàgines evolucionen per
acompanyar esta nova mirada.

Però esta evolució no és una ruptura; és una
continuitat viva. Una manera d'entendre que
només allò que canvia pot continuar sent fidel
a si mateix. Que una festa no sobreviu perquè es
conserve intacta, sinó perquè sap transformar-se
sense perdre la seua ànima.

Este llibre és un pont entre generacions. Entre
qui va viure la Magdalena d'ahir i qui viurà la de
demà. Entre la nostàlgia i l'esperança. Entre el
record i el desig.

És una invitació a mirar la festa amb uns altres
ulls. A entendre que darrere de cada acte, de
cada disseny, de cada decisió estètica, hi ha
una manera de sentir, de pensar i d'estimar la
Magdalena.

I, sobretot, és un homenatge. A totes les persones
que l'han feta possible, a totes les mans que l'han
construïda i a tots els cors que la continuen
celebrant.

Benvinguts a este llibre.

Benvinguts a la història viva de la Magdalena.

Claudia Arrufat i Muriach

Juanfran Pérez i Llorca	7
Marta Barrachina i Mateu	9
Begoña Carrasco i García	11
Noelia Selma i Andreu	13
Arantxa Miralles i Benages	15
Clara Sanz i Sobrino	16
Ana Colón i Sastriques	18
Leyre Antón i Palacios	20
Raúl Collazos i Martín	23
José Antonio Lleó i Rubio	25
Pablo Antón i Silva	27
Pepe Beltrán i Bacas	29
José Fco. Samper i Borredá, Sarai Pardo i Duart i Francisco Javier Macias i Calderón	31
Sara Cabello i Andreu	33
Mónica Izquierdo i García	35
Manuel García-Pardo i Suárez	37
Estefanía Marchante i Ruiz	39

Saludes

**OFICINES CENTRAL:
CARRER DE SANT ROC, 103, BAIX A,
12004 CASTELLO DE LA PLANA
TEL. 964 25 55 01**

Juanfran Pérez i Llorca

PRESIDENT DE LA
GENERALITAT VALENCIANA

En la Comunitat Valenciana vivim la festa com un temps excepcional que ens brinda records inesborrables que conservem sempre. Eixos dies feliços també ens oferixen l'oportunitat de deixar de banda els nostres problemes quotidians per a compartir moments únics i mirar al nostre entorn amb altres ulls, amb alegria i entusiasme.

Les festes de la Magdalena formen part de les vides de tots els castellonencs. La ciutat vibra cada any durant unes jornades màgiques que agermanen tots els seus habitants, mentre acull un gran nombre de persones que acudixen per a prendre part en unes celebracions tan especials. Les diverses gaiates, convertides en grans espais de trobada, oberts i acol·lidors, unixen a veïns i visitants de totes les edats, procedències i característiques per a viure junts una experiència vital incomparable.

La Gaiata 18 Crèmor ha eixit al carrer des de fa molts anys. Gent de diferents generacions heu fet possible eixa esplèndida continuïtat al llarg del temps, una història compartida que arriba fins als nostres dies. Enguany, al voltant de la gaiata, heu tornat a desplegar esforç i energies per a mantindre viu l'esperit fester i projectar-lo amb força cap al futur. Vull agrair-vos des d'ací el vostre compromís amb la festa i els costums castellonencs.

També, des d'estes línies, vull enviar-vos un fort abraç i els meus millors desitjos per a estes celebracions entranyables que vos acostaran encara més a la història i a les tradicions que més estimeu.

Major S. Jaume, 12 · 964 520 382 · 12540 **Vila-real**
La Tanda, 25 · 964 740 430 · 123530 **Borriana**
Avda, Montendre, 3 · 656808626 · 12200 **Onda**
P/Pere Cornell, 6 · 653 897 061 · 12550 **Almassora**
Major, 22 · 964 740 111
Enmig, 46 · 964 232 522
12001 **Castelló**
Passeig Universitat, 29 · 964 043 800
Ctra. N-340, km. 64 - Local B49 (C.C. Salera) · 96293552
12006 **Castelló**
Avda. Castelló, 24 · 964 094 234
12560 **Benicàssim**

Reserva cita online a
www.multioplicas.com

MULTIÓPTICAS

Marta Barrachina i Mateu

PRESIDENTA DE L'EXCEL·LENTÍSSIMA
DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE CASTELLÓ

La Magdalena ompli Castelló de tradició i alegria

L'arribada de la festa de la Magdalena marca un moment únic en el nostre calendari, un temps de retrobament amb les nostres arrels i les nostres tradicions. Un temps per a celebrar el que som, per a recordar que les nostres tradicions ens unixen i per a viure amb intensitat cada un dels moments que fan d'esta festa un reflex de la nostra identitat.

Durant estos dies, els carrers de Castelló s'ompliran d'alegria, música, color i pólvora, creant un ambient únic i festiu. En cada racó de la ciutat sonarà el 'rotllo i canya' i tots eixirem al carrer a compartir l'emoció, a viure la festa. Perquè una festa és la seua gent i és l'esforç col·lectiu el que la fa especial.

És per això que m'agradaria reconèixer el treball incansable de les 19 comissions que, amb dedicació i passió, fan possible que la Magdalena continue sent una celebració emblemàtica a la nostra ciutat. I, de manera especial, vull enaltir la labor de la Gaiata 18 que, com cada any, treballa sense descans, amb il·lusió i carinyo, perquè tot isca a la perfecció en els dies més importants per a la ciutat de Castelló. El vostre esforç és inesgotable, admirable.

La Magdalena sou vosaltres, els que cada any us dediqueu a treballar i col·laborar per a crear vostres gaiates, il·luminar el vostre barri i organitzar la vostra participació en la setmana més gran. Gràcies a persones com vosaltres, estes festes han crescut fins a convertir-se en una celebració plena d'admiració en cada racó del món, reconegudes com a Festes d'Interés Turístic Internacional.

Com a presidenta de la Diputació de Castelló, desitge compartir amb vosaltres esta festa. Festejar amb la madrina major Yasmina Pérez, i també amb la infantil, Alma Fullera, el desig de festa. I vull reconèixer el treball del president de la comissió, Pablo Antón.

És moment de celebrar, de retrobar-nos, d'emocionar-nos i de compartir cada moment d'esta celebració. És temps de recordar com un grup de veïns, amb il·lusió i esforç, van decidir crear alguna cosa més que una tradició, sinó un símbol de la nostra identitat. Així va nàixer la gaiata 18, Crèmor, una agrupació que ha crescut amb la ciutat, unint diferents generacions en un mateix sentiment d'orgull i alegria.

Gràcies per il·luminar les festes i els carrers de Castelló.

SHEI CLAP A

chapa y pintura
mecánica - electrónica
diagnosis

TALLER SHEICLAPA

AMB MÉS DE 30 ANYS D'EXPERIÈNCIA I OFERINT ALS
SEUS CLIENTS UN TRACTE PERSONALITZAT EN LES
SEUES REPARACIONS

SERVICIS

- Diagnosi
- Reparació abolladures de pedra en vehicles (Varillero)
- Recollida i lliurament a domicili del seu vehicle
- Vehicle de substitució gratuït
- Neteja del vehicle
- Garantia en la reparació
- Serietat i compromís

RESTAURACIÓ VEHICLES CLÀSSICS

Pol. Ind. Acceso Sur
C/ Bulgaria, nave 18D
12006 CASTELLÓ

Tel/Fax 964 37 11 07

Begoña Carrasco i García

ALCALDESSA DE CASTELLÓ

Ens trobem un any més immersos en l'esperit de germanor, tradició i festa que caracteritza les nostres estimades Festes de la Magdalena, que enguany tornaran a omplir de llum, música i alegria els nostres carrers del 7 al 15 de març de 2026. Són dies d'esperança, de retrobament i de reafirmació de la nostra identitat com a poble, de riure amb els qui estimem i de compartir la nostra riquesa cultural amb tots els qui visiten Castelló en estes jornades tan esperades.

Les Festes de la Magdalena naixen de la gent, de les nostres gaiates, de colles, d'ens vinculats i del conjunt del món de la festa. Unes festes per a tot Castelló. Amb el treball de la Junta de Festes i el suport del Patronat Municipal de Festes. Unes festes que, tal com vam prometre, han recuperat la seua autonomia i la seua veu.

Este 2026 és un any especialment significatiu per a la nostra ciutat, ja que celebrem el 775é aniversari de la concessió del Privilegi de Trasllat per part del rei Jaume I, un moment històric que marcà el naixement del nostre Castelló com a entitat amb personalitat pròpia. Fa huit segles que aquella decisió reial ha permés que hui caminem amb orgull per carrers i llocs que, al llarg del temps, han vist créixer generacions de castellonencs.

És, doncs, un honor i una immensa alegria compartir estos dies amb vosaltres, membres d'una gaiata que, any rere any, representa l'energia, el compromís i l'essència d'un poble que sap viure les seues arrels amb passió i alhora mirar cap al futur amb fermesa. En un sector que representa

com a pocs la transformació de la nostra ciutat. Un sector que ha estat sempre també entre els més implicats amb tot el que té a vore amb les "millors festes del món", que són les Festes de la Magdalena.

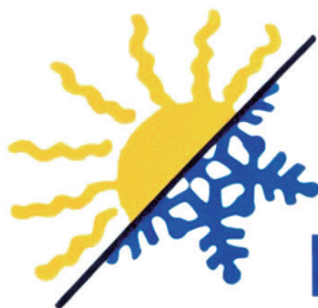
En la Gaiata 18 Crèmor, amb l'actual lideratge del seu president Pablo Antón, la passió i l'entrega de la vostra madrina, Yasmina Pérez, i la il·lusió de la madrina infantil, Alma Fullera, tenim un exemple viu de com la tradició i la renovació caminen de la mà per a assegurar el relleu a les nostres festes.

A vosaltres, membres de la Gaiata 18 Crèmor, us anime a viure intensament cada acte, cada moment de germanor. Que la vostra entrega i entusiasme siguen la mostra més clara de l'esperit festiu que fa de Castelló un referent incomparable, il·luminats per la llum de la gaiata, guiats pel camí que ens portarà un any més cap a l'origen i punt de partida de la nostra història, és a dir, el Castell Vell i l'ermita de la Magdalena, on renovem eixe compromís ancestral i col·lectiu.

Que esta Magdalena 2026 siga memorable, plena d'alegria i d'harmonia, amb la reafirmació com a poble unit i amb l'orgull de ser i sentir-nos de Castelló. I que el record del 775é aniversari del Privilegi de Trasllat ens recorde constantment d'on venim per a saber cap a on anem: amb respecte, compromís i amor per la nostra terra i les nostres tradicions. Perquè, un any més, la gaiata siga "el nostre millor pregó".

Magdalena, festa plena!

CLIMA

NIETO

**AIRE ACONDICIONAT - CALEFACCIÓ
CLIMATITZACIÓ EN GENERAL
VENDA, INSTAL·LACIÓ, REPARACIÓ
I MANTENIMENT**

**C/ Llerda, 10 - 12004 Castelló
T./Fax 964 06 06 39 - Mòbil 609 38 56 20
climanieto@hotmail.es - www.climanieto.es**

Noelia Selma i Andreu

REGIDORA DE FESTES I PRESIDENTA
DEL PATRONAT MUNICIPAL DE FESTES
DE CASTELLÓ

Estimats membres de la Comissió de la Gaiata 18, Crèmor, i veïns del sector:

Dirigir-me al vostre barri és parlar d'un espai que ha crescut molt en poc de temps, però que mai no ha perdut el vincle amb les seues arrels. El sector Crèmor forma part d'eixe Castelló que va nèixer entre camins rurals, masets i terres de cultiu, i que amb els anys ha anat transformant-se fins a convertir-se en un barri residencial actiu i ple de vida.

La seua ubicació, pròxima al Riu Sec i al vell camí d'Alcora, explica bona part del seu caràcter. Durant dècades, esta zona va ser un espai de pas i de treball agrícola, marcat per la presència de masets i per una identitat popular molt arrelada. També va ser, durant molt de temps, un barri físicament separat del centre per les vies del ferrocarril, aquell "dalt de la via" que forma part de la memòria col·lectiva de moltes famílies. Tot això ha configurat un sector amb personalitat pròpia, capaç de mantindre viva la seua història mentre avança amb la ciutat.

La Comissió de Crèmor ha tingut un paper fonamental en esta evolució. Les activitats que organitzeu, la capacitat d'implicar generacions diferents i la manera d'entendre la festa com un espai de convivència han contribuït a reforçar la cohesió del barri. Sou un col·lectiu constant, pròxim i compromés amb la tradició gaiatera i amb la vida veïnal.

La gaiata que presenteu enguany és, com sempre, resultat del treball compartit i de l'estima que poseu en cada projecte. Estic segura que representarà amb dignitat l'esperit del sector i que la seua llum acompanyarà amb orgull el recorregut de la festa.

Vos desitge unes festes plenes d'energia, convivència i orgull de barri. Gràcies per la vostra dedicació al llarg de tot l'any.

ISO 9001
QUALITAT

OCERTIFICACIÓ
RECONeixUTIP **ENAC**

ISO 45001
SEGURETAT
LABORAL
★★★★★

GRUP MENGUILLÓ

www.grupomenguillo.com

grupo@menguillo.com

DEMOLICIONS
EXCAVACIONS
TRANSPORTS

Avinguda Vila-real, núm. 52

12006 - CASTELLÓ

Fax 964 24 39 89

He superat la auditoria
que m'han realitzat.
OCERTIFICACIÓ
RECONeixUTIP **ENAC**

Tel. 964 21 09 23

RETIRADA D'AMIANT

Arantxa Miralles i Benages

REGIDORA DE TURISME
DE L'AJUNTAMENT DE CASTELLÓ

La Magdalena és sentiment, és memòria i és futur. Cada any, quan arriben estes festes fundacionals, Castelló torna a mirar als seus orígens i a reconèixer el treball silenciós de tants sectors que fan possible que la ciutat lluisca amb orgull.

La Gaiata 18 és un clar reflex d'eixe esforç col·lectiu. El seu sector demostra, any rere any, que la festa naix de la implicació, de la convivència i de l'estima compartida per les tradicions. Darrere de cada llum, de cada acte i de cada somriure, hi ha persones que treballen amb il·lusió durant tot l'any perquè la Magdalena es visca amb intensitat i autenticitat.

Vull destacar especialment la figura de la Madrina, Yasmina Pérez, que representa amb orgull i dedicació els valors del seu sector, així com la dolçor i la il·lusió de la Madrina Infantil, Alma Fullera, i el compromís del President, Pablo Antón,

que amb el seu treball i entusiasme contribueix a mantindre viva la flama de la festa. Tots ells són el reflex d'una gaiata unida i amb futur.

Les Festes de la Magdalena són també un espai de trobada, d'obertura i de convivència. Castelló obri els seus carrers i el seu cor als qui ens visiten, però sobretot celebra una festa construïda des dels barris, des dels sectors i des de les persones que fan de la Magdalena una experiència única.

Des de l'Ajuntament de Castelló, vull animar tot el sector de la Gaiata 18 a gaudir d'estes festes amb orgull, respecte i emoció, i a continuar sent exemple de treball, unió i amor per la nostra ciutat.

Bones festes, bona Magdalena i el meu més sincer reconeixement a la Gaiata 18 i al seu sector.

Clara Sanz i Sobrino

REINA DE LES FESTES DE CASTELLÓ 2026

Benvolguts amics i amigues de la Gaiata 18 “Crèmor”:

“...i desitjant siga plena de goig pur i vertader...” Un any més, i a partir d’avui, comença una nova història on les festes de la Magdalena representen el record que Castelló dedica anualment als seus orígens i on la llum del passat il·lumina el present amb esperit renovador per afrontar el futur.

Esperit renovador com el que cada any té el “món de la festa” per preparar unes gaiates, un llibret i unes festes “dignes de noms i de fets”.

Crèmor fa una labor incansable al llarg de tot l’any perquè els seus socis, veïns i les persones que visiten el seu sector puguin gaudir d’unes festes que van creixent cada dia. El seu treball és fonamental per a transmetre les nostres tradicions pairals de generació en generació, fins a arribar a l’actualitat i projectant-se sempre cap al futur.

Com a Reina de les Festes de Castelló, suposa una gran alegria i satisfacció dirigir-me a la comissió i veïns del sector de l’associació cultural Gaiata 18, i expressar la meua més sincera felicitació per la tasca que desenvolupen dins de les nostres festes fundacionals i de les nostres tradicions. Vull agrair-vos sincerament la vostra implicació, que es reflecteix tant en els monuments com en tots els actes als quals assistiu. La vostra contribució ajuda a mantindre viva i brillant la tradició que ens identifica com a castellonencs.

La vostra gaiata es caracteritza per l’esforç i la dedicació que poseu en cada detall de la festa. El vostre treball constant i la il·lusió que trasmeteu al vostre sector fan que la vostra associació siga una part imprescindible del cor de la nostra Magdalena.

Anime a tots els veïns i veïnes del sector de Crèmor a gaudir intensament d’esta setmana gran, a viure cada acte amb orgull i a sentir-se part d’una comissió que sap sumar treball, esforç i passió per la ciutat de Castelló.

Amb tot el meu afecte.

Ana Colón i Sastriques

REINA INFANTIL DE LES FESTES DE CASTELLÓ 2026

Estimada comissió i veïnat de la Gaiata 18 “Crèmor”,

Em complau dirigir-me al vostre sector per a desitjar-vos i agrair-vos que continueu amb la labor que sempre ha distingit la Gaiata 18, disposada a oferir la passió necessària perquè les nostres Festes siguen les millors del món, perquè els monuments lluisquen fantàstics durant la nostra Setmana Gran i que, amb el vostre esforç, qual-sevol acte del curs fester mantiga l'essència de les tradicions del nostre Castelló.

Estic segura que el vostre alé serà tan sentit com la meua voluntat de representar-vos amb la major il·lusió com a Reina Infantil de les Festes 2026.

La mareta ens empara, Castelló ens espenta,

L'arrel ens espera, l'orgull ens representa.

Que gran és Castelló!

Leyre Antón i Palacios

DAMA DE LA CIUTAT INFANTIL 2026

Estimada gaiata 18 Cremer,
es un honor per a mi, poder escriure
aquest saluda, com a Dama de la Ciutat
infantil 2026, per a les nostres gestes de la
Magdalena.

La meua gran gaiata, la que m'ha
vist créixer des d'els dos anys, vull
donar-vos les gràcies pel vostre treball,
dedicació, entusiasme i amor a les nostres gestes.
Enguany, ja sabeu que és molt important per
a mi, sentir el vostre suport i calor, ja que es
el més especial del món.

Tan sols em queda desitjar a Alma, Yasmina i
Pablo, que gaudiu molt de la setmana que
us espera junts.

Una gran abraçada de la vostra Dama de la
Ciutat infantil. ~~Leyre~~

CENTRAL

C/ Els Ports, 4. 12005 CASTELLÓ
Tel: 964 340 573
sumiseq@sumiseq.es · www.sumiseq.es

/Sequiol

**TRACTAMENT D'AIGÜES · AIRE CONDICIONAT · FONTANERIA
ENERGIES RENOVABLES · CALEFACCIÓ**

DELEGACIONS

C/ Hondo S/N BORRIANA. Tel: 964 513 553
P.I. Fuente del Jarro, C/ Ferrol, Nau, 9 PATERNA. Tel: 961 207 090

Raül Collazos i Martin

PRESIDENT DE LA JUNTA DE FESTES

Saludar la Gaiata 18 és saludar la història viva de Castelló. Com a president de la Junta de Festes, vull destacar la importància de Crèmor com a símbol de la nostra arribada a la ciutat, mantenint viva la memòria de les nostres arrels.

Este llibret de 2026 és un compendi d'il·lusions compartides. La vostra comissió realitza una tasca admirable per a mantindre l'essència d'un sector que és porta i camí de tradició, cuidant cada detall per a oferir a la ciutat el millor de vosaltres mateixos.

Parlar de Crèmor és parlar del monument gaiater per excel·lència, ja que és un dels sectors que sempre lluita per aconseguir grans èxits. Us anime a continuar treballant per este objectiu i que eixe esforç es veja recompensat.

Que la Magdalena d'este any siga per a Crèmor una celebració de l'orgull castellanenc. Que la vostra Gaiata siga el far que guie els nostres sentiments i que gaudiu d'unes festes plenes de llum, música i germanor.

¡Bones festes!

CENTRE DE JARDINERIA

VENDA DE:

Gespa artificial

Substrats

Plantes

Llenya

Pedra ornamental

Decoració exterior

SERVi✓ERD
CENTRE DE JARDINERIA
BENICÀSSIM

Obert tots els dies

Gran Avinguda Jaume I, N° 258

623 405 584

www.Servired.es

José Antonio Lleó i Rubio

PRESIDENT DE LA FEDERACIÓ
GESTORA DE GAIATES

Estimats amics i amigues de la Gaiata 18 “Crèmor”,

És per a mi un honor adreçar-me a tots vosaltres amb motiu de les pròximes Festes de la Magdalena 2026, les nostres festes grans, que cada any ens recorden la força de les nostres tradicions i el valor de mantindre viva la identitat de Castelló.

Les comissions de sector sou el cor que bateja durant tot l'any, donant vida a cada racó de la nostra ciutat. La vostra dedicació, esforç i compromís fan possible que, quan arriba la setmana gran, Castelló lluisca amb tot el seu esplendor. Sense el vostre treball constant, les nostres festes no serien el que són: un reflex d'unió, cultura i orgull compartit.

La Gaiata, símbol únic i diferenciador de les nostres festes, representa eixa llum que guia un poble unit per la seua història i el seu amor a Castelló. És l'emblema que ens distingeix i que, generació rere generació, continua il·luminant el nostre camí magdalener.

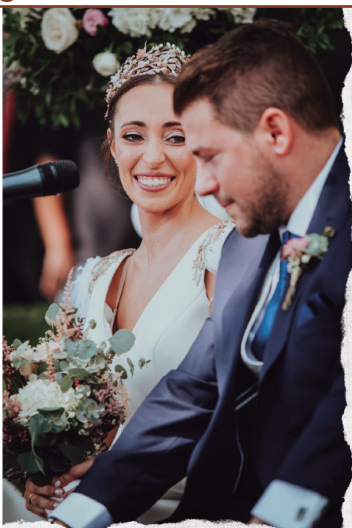
Vull felicitar especialment a Pablo Antón, president de la Gaiata 18, per la magnífica gestió realitzada durant estos dos últims anys, i per saber liderar amb passió i compromís una comissió exemplar. La meua enhorabona també a tota la comissió del Crèmor, pel seu esforç constant, el seu entusiasme i la seua dedicació en cada activitat que organitzen al llarg de l'any.

Estenc la meua felicitació a la vostra Madrina Yasmina, a la Madrina Infantil Alma, i a la vostra Dama de la Ciutat Infantil Leyre, vertaderes ambaixadores de l'esperit gaiater i de l'amor per les nostres festes.

Vos desitge de tot cor que visqueu unes Festes de la Magdalena 2026 inoblidables, plenes de llum, emoció i alegria. Que el “Crèmor” continue brillant amb la força que vos caracteritza i que la llum de la gaiata continue il·luminant el camí de tots els castellonencs.

Visca la Magdalena i visca Castelló!

Amb tot el meu afecte,

**BODAS
COMUNIONS
FAMILIES**

**FOTO
VÍDEO
FOTOMATÓ**

**Escaneja este QR
i reserva ja**

@FRANKPALACEFOTO

/FRANKPALACEFOTO

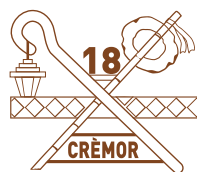
@FRANK_PALACE

619 00 22 39

www.frankpalace.com

Pablo Antón i Silva

PRESIDENT DE LA GAIATA 18 "CRÈMOR"

Estimats amics, famílies i establiments del sector. És per a mi un plaer tornar a dirigir-me a vosaltres; açò vol dir dues coses: una, que continue al capdavant d'esta espectacular família, i dos, que ja ens estem acostant... ja fa olor a Magdalena.

Pel que fa a la primera part, ha sigut un any de canvis, d'anada i vinguda de gent, però un temps molt enriquidor. Tenia el propòsit de tindre més presència en el sector, i s'ha aconseguit. Per fi tenim un centre social de la Gaiata al sector; és una inversió sacrificada però que fem molt a gust, amb la finalitat que tots vosaltres, famílies del sector, tingueu també un punt de trobada amb les festes i amb la vostra Gaiata. Per a qui encara estiga despistat i no ens haja vist, tenim un local al carrer Cronista Muntaner 6, el qual podeu visitar i en el qual esperem que, en la pròxima setmana de Magdalena 2026, vingueu a passar una bona estona amb nosaltres.

Ara em toca la segona part: continuar al capdavant d'esta associació. Dir-vos que encara no he soltat la "L" de novell, però ha sigut un any espectacular, el qual, sense adonar-me'n, s'ha enllaçat amb el següent. Açò em porta a presentar-vos molt ràpidament les màximes representants per a este any 2026.

Com a madrina infantil tenim a Alma Fullera i Nieto; molts la coneixereu perquè porta molt de temps amb nosaltres. Per fi és el teu any! Què dir-vos d'ella: és coqueta, picarona i li encanten les nostres festes; té sang magdalenera i una mestra en açò dels actes. Ens ho passarem molt bé amb ella.

Com a madrina hem tingut un descobriment: Yasmina Pérez i García. Porta ben poc en la nostra comissió, però s'ha involucrat i ha sentit "El Crèmor" com una veterana.

Sempre la veuràs amb un somriure i farà el que siga perquè et sentes a gust.

Deixeu-me unes línies per a dir-vos que enguany també tenim representació en la cort: Leyre, Dama de la Ciutat Infantil 2026. El meu bitxo, gaudix d'este any especial.

A la resta, a la meua gent, a la meua comissió: gràcies per tot el que feu i per fer-me fàcil dur açò avant. Sou estupendos!

Ens veiem prompte. Vos espere. Que tingueu una Magdalena 2026 estupenda i que, si la compartiu amb nosaltres, amb la vostra Gaiata 18 Crèmor, molt millor.

**AIRE ACONDICIONAT I CALEFACCIÓ
CLIMATITZACIÓ EN GENERAL**

**VENDA · INSTAL·LACIÓ
REPARACIÓ · MANTENIMENT**

C/ República Argentina, 50 b · 12006 CASTELLÓ
T. 964 02 77 92 · M. 672 237 343
climatizacioneslaplana@gmail.com

Pepe Beltrán i Bacas

PRESIDENT DE LA FEDERACIÓ DE COLLES DE CASTELLÓ

Estimats amics i amigues,

Des d'estes línies, vull aprofitar l'oportunitat que se'm brinda per a saludar tots els membres de la Comissió de la Gaiata 18 «Crèmor» i els veïns del sector.

Com cada any, quan a Castelló comença a sentir-se l'aroma de la flor del taronger, les hores de sol s'allarguen i s'acosta la primavera, tot ens porta cap a l'inici de les Festes de la Magdalena.

I quan s'acosta el dia que tots esperem, amb l'inici de la primera carcassa que anuncia el començament de les nostres festes, els membres de les 19 comissions s'afanyen a donar els últims retocs als seus monuments, esperant la nit màgica del tercer diumenge de Quaresma, en què les Gaiates il·luminaran la nostra ciutat desfilant davant els castellanencs. Les colles preparen els seus «caus» i posen a punt els Carros Engalanats, que tornaran a prendre els carrers de Castelló durant els nou dies de festa, i en tota la ciutat es comencen a veure els preparatius en les carpes, els escenaris, el recinte de les mascletaes, els mesons i les fires... i comencem a sentir eixa olor de pólvora que ens posa la pell de gallina a tots.

Tots els nervis dels preparatius es veuran recompensats quan donen inici les nostres festes fundacionals, i el treball de tot un any eixirà a la llum perquè Castelló sencera pugui gaudir de nou dies de festa, tradició, cultura, música, pólvora i molt més, en unes celebracions destinades a tots i per a tots.

I en eixa comesa, com sempre, les comissions de sector i les colles juguem un paper molt important, ja que som el motor que posa en marxa tota una ciutat, organitzant una infinitat d'actes per al gaudi de tota la ciutat i dels qui ens visiten durant estos dies.

Perquè, si alguna cosa ens caracteritza a totes les persones que treballem de manera altruista per la nostra ciutat des dels diferents col·lectius, és que sempre estem disposats a dedicar el nostre temps a treballar perquè tothom pugui gaudir de tot allò de bo que tenen les nostres festes i la nostra ciutat, que durant els nou dies de Magdalena s'obri al món disposada a rebre tothom amb els braços oberts.

Des de la Federació de Colles de Castelló, i en nom de totes les colles del nostre col·lectiu, us desitgem a tots els membres de la Comissió i als veïns de la Gaiata 18 «Crèmor» unes magnífiques Festes de la Magdalena 2026.

**MUDANCES NACIONALS
I INTERNACIONALS**

GUARDAMOBLES PROPI

TEL.: 964 232 276

- Grans i petites mudances
- Trasllet d'oficines, organismes
Oficials, Comerços, ...
- Muntadors especialitzats
- Servei de Plataforma Elevadora
- Servei de Guardamobles
- Embalatges de 1a qualitat

www.soleuropa.com

Els desitja Bones Festes

Don José Fco. Samper i Borredá
Doña Sarai Pardo i Duart
Don Francisco Javier Macias i Calderón

~~~~~
PRESIDENTS FALLA PRIMAT REIG
SANT VICENT DE PAÜL

Estimats amics de la Gaiata 18 Crèmor,

Un any més ens adrecem a vosaltres per a desitjar-vos unes bones Festes de la Magdalena 2026. Així mateix, volem agrair-vos que, en tots els moments que vam compartir amb vosaltres durant l'exercici passat, ens sentírem molt ben acollits i vam gaudir enormement de les vostres estimades festes.

Volem expressar un agraïment especial a les vostres Madrines, Llanos i Leyre, que, juntament amb el vostre president Pablo, van ser uns amfitrions excel·lents, així com tota la comissió.

Aprofitem també per a felicitar-vos pel nomenament de Leyre com a Dama Infantil de la ciutat.

Estem segurs que en este nou exercici Yasmina i Alma també seran unes representants magnífiques. Us desitgem tot el millor i, per descomptat, compartirem amb vosaltres tots els moments que ens siga possible, fent gala de la nostra germanor.

Visquen les Festes de la Magdalena!

Visca Castelló!

FUTURPLAC

**Especialistes en instal·lació
i insonoritzacions de pladur**

www.futurplac.es

Contacte: 653 858 097

JAVIER MARTORELL

REFORMES EN GENERAL

638201329

Sara Cabello i Andreu

=====

FALLERA MAJOR DE LA FALLA
PRIMAT REIG
SANT VICENT DE PAÜL

Estimats membres de la Gaiata 18
Crèmor,

És per a mi un autèntic plaer poder
adreçar-vos aquestes paraules com a Fa-
llera Major de la meua FallaAVINGUDA
Primat Reig-Sant Vicent de Paül, en un
any tan especial en què les nostres festes
tornen a omplir els carrers de llum, músi-
ca i germanor.

Encara que cada ciutat viu la seua
festa amb trets propis i únics, la germa-
nor ens uneix més enllà de les distàncies,
ja que compartim la mateixa passió per la
festa, les tradicions i, sobretot, per man-
tindre viva la nostra cultura valenciana.
Junts fem gran el sentiment de poble, ens
sentim orgullosos de les nostres arrels i
les transmetem a les generacions futures.

Yasmina i Alma, és un privilegi im-
mens poder compartir amb vosaltres este

any tan màgic, juntament amb la meua
Mónica. Desitge que el foc, la llum i la
música que donen vida a les nostres festes
ens acompanyen en aquest camí ple d'ale-
gries, emocions i moments que quedaran
per sempre en el nostre cor.

Des de la meua comissió, vos enviem
una forta abraçada plena d'afecte i estima
cap a la vostra. Agraïm sincerament la ca-
lidesa amb què ens acollíu i l'oportunitat
de descobrir un poc més la vostra festa,
plena d'encant i sentiment, que de ben se-
gur quedarà en el nostre record.

Vos desitge que visqueu unes Festes
de la Magdalena 2026 inoblidables, plenes
d'alegria, devoció i bons moments.

Amb tot el meu afecte,

Torrador - Restaurant
EL BARULL

AVDA. DIPUTACIÓ 10
TEL. 964 24 26 78 - CASTELLÓ

Mònica Izquierdo i García

=====

FALLERA MAJOR INFANTIL
DE LA FALLA PRIMAT REIG
SANT VICENT DE PAÜL

Benvolguts amics i amigues de la
Gaiata 18 Crèmor,

És un plaer per a mi adreçar-me a
tots vosaltres com a Fallera Major Infantil
de la FallaAVINGUDA Primat Reig-Sant Vi-
cent de Paül. Estic molt contenta de tindre
una gaiata agermanada i de poder com-
partir amb Alma i Yasmina aquest any tan
especial per a nosaltres.

Segur que compartirem actes molt
emocionants, com la presentació i l'ofre-
na de flors.

Vos desitge que aquest any gaudiu
al màxim de tots els actes amb la vostra
gaiata, i també vull enviar una salutació
molt afectuosa a tots els membres de la
Gaiata Crèmor, especialment als infants.

Finalment, vull donar-vos l'enhora-
bona per l'elecció de Leyre com a membre
de la Cort Infantil de la Reina de la Ciutat
de Castelló.

Una forta abraçada per a tots.

*On cada gust
té Ànima*

Plaça Tetuán, 37
12001 Castelló de la Plana
Telèfon de reserves: 622 296 252 - 615 464 959
www.facebook.com/elrincondelbocata
[@elrincondelbocata](https://www.instagram.com/elrincondelbocata)

Manuel Garcia-Pardo i Suárez

=====

PRESIDENT ASSOCIACIÓ CULTURAL
L'HORTA DE VALÈNCIA

Volguts amics i amigues de la Gaiata Crèmor,

Un any més m'adrece a vosaltres en nom de tota l'Associació Cultural L'Horta de València, amb qui compartim ja dotze anys de germanor sincera i plena d'afecte. Una unió que, amb el pas del temps, s'ha fet més forta i profunda, lligant els nostres cors amb un mateix amor per la festa, la cultura i les arrels de la nostra terra.

Celebrem amb orgull que la vostra estimada festa de la Magdalena haja sigut reconeguda com a Festa d'Interés Turístic Internacional, i que la seua Romeria de les Canyes llúisca també l'honor de ser declarada Bé d'Interés Cultural Immaterial. Són distincions que posen en valor la passió i l'esforç del poble de Castelló per mantindre viva una tradició única i plena de llum.

De la mateixa manera, la nostra Horta Valenciana, declarada l'any 2019 Patrimoni Agrícola Mundial, i el Tribunal de les Aigües, reconegut com a Patrimoni Cultural Immaterial de la Humanitat, representen l'essència del treball, la saviesa i la identitat del nostre poble.

Ambdues entitats compartim la responsabilitat i l'orgull de defendre, preservar i engrandir estos tresors, perquè mai es perguen, perquè Castelló continue brillant cada mes de març amb la seua Magdalena, i perquè l'Horta Valenciana continue pintant de verd i tradició la nostra ciutat.

Amb tot el respecte, la il·lusió i l'amistat que ens unix, vos enviem una forta abraçada plena de germanor i d'agraïment.

Visca Castelló i visca València!

C/ Jesús Martí Martín, 7, baix
(Reserves) 627 647 137

OBERT DE 05:00 DEL MATÍ FINS AL TANCAMENT

De dimarts a diumenge
al costat del supermercat
de la universitat

Estefania Marchante i Ruiz

REINA DE L'HORTA DE VALÈNCIA

Estimats amics i amigues de la Gaiata Crèmor,

És per a mi un autèntic plaer poder dirigir-vos estes paraules plenes d'afecte i d'il·lusió. Des de la meua estimada Horta de València, vull fer-vos arribar una càlida abraçada i tot el meu reconeixement per la tasca que realitzeu mantenint viva la flama de les nostres tradicions.

La germanor que unix els nostres pobles i ciutats és un tresor que hem de cuidar amb estima. Compartim una mateixa essència, una mateixa llum i una mateixa passió per la nostra terra, per la cultura i per les arrels que ens fan ser qui som.

És un orgull vore com, any rere any, continueu treballant amb esforç i entusiasme per transmetre a les noves generacions l'amor per la festa, la música, la pólvora i la convivència. Que mai s'apague eixa llum que vos caracteritza, eixa espurna que fa gran el vostre poble i la nostra terra.

Amb tot el meu afecte i admiració, vos desitge unes festes plenes d'alegria, de germanor i de moments inoblidables. Que continue la unió entre València i Castelló, entre la Gaiata Crèmor i l'Horta de València, perquè junts fem més fort el sentiment d'una terra que palpita amb orgull i tradició.

President

Pablo Antón i Silva

Madrina

Yasmina Pérez i García

Madrina d'honor

Iris Martorell i Pozo

Vicepresident 1er

Alejandro Vidal i Barberà

Vicepresident 2n

Cristian Lubieta i Guerrero

Secretaria

Lourdes Palacios i López

Tresorera

Llanos Martorell i Pozo

Comptadora

Isabel Pozo i Fernández

Dames d'honor

Queren Pérez i García

Olivia Verde i Congó

Verónica Sanchis i Salaverry

Acompanyant

David Valverde i Personat

Col·laboradores

Ainara Antón i Palacios

Marina Costa i Medina

Portaestendard

Julia Capdevila i Ribes

Vocals

José Antonio Lleó i Rubio

Montse Muriach i Martín

Claudia Arrufat i Muriach

Antonio Arrufat i Mateu

Javier Martorell i Izquierdo

Julia Pozo i Fernández

David Edo i Chabrera

Angela Torrent i Parra

Gema Centeno i Valenzuela

Nelia Personat i Guerrero

Jonathan T. Melús i Vázquez

Carolina Ros i Martínez

Ángel Moreno i Martín

Andrea Martínez i Alcócer

Jorge Burgos i Salguero

Andrés Vicente Sanchis i Molinari

Marisa Salaverry i Martínez

José María Nieto i Revenga

Raül Torres i Espinosa

Sandra Saura i Albert

Judith Fernández i Fabregat

Alexandra Vidal i Panadès

Estrella García i Miralles

Carlos Javier Suárez i Hernández

Sergio Barrera i Ulldemolins

Lusana Toner i Barrachina

Lorena Gamir i Peñarocha

Nerea Alegre i Arnau

Julen Guerrero i Bacas

Miguel Luengo i Quevedo

Ana Belén Nieto i Ramírez

Minerva Cañada i Morales

*Comissió
major*

Yasmina Pérez i García

MADRINA DE LA GAIATA 18 "CRÈMOR"

És per a mi un immens orgull poder-me presentar hui com a Madrina d'esta Gaiata tan estimada, la 18.

Desde menuda he sentit una gran emoció en viure la festa, quan una noia em vestia de llauradora i eixia pels carrers de Castelló amb la il·lusió pasada en les nostres tradicions.

Aquella xiqueta és hui la dona que, amb emoció i gratitud, té l'honor de representar-vos la nostra festa gran, la

Magdalena, és germanor, alegria i orgull de poble. Les gaïates il·luminen Castelló i ens recorden la història que compartim

i les arrels que ens uneixen. Per això vull convidar-vos a

tots a gaudir intensament d'estos dies i a eixir al carrer,

a viure cada mascletà, cada desfilada i cada acte amb emoció, i a compartir l'alegria amb familiars i amics.

Espero que este any siga un any ple de records inol·lidable

i que junts, amb la força del Crèmor i de tota la ciutat,

fem que la Magdalena siga una festa que perdure seynne

al nostre cor.

Entrevista a la nostra madrina

Ser madrina de la Gaiata 18 Crèmor és per a mi molt més que un simple càrrec honorífic. És la culminació d'un somni llargament esperat, una il·lusió que he portat dins del cor durant anys i que hui s'ha fet realitat. Amb un orgull immens i una emoció tan intensa que és difícil d'expressar amb paraules, assumisc este paper com un compromís sincer amb el meu sector, amb la ciutat que m'ha vist créixer i amb totes les persones que mantenen viva la flama de la Magdalena.

La meua vida professional està arrelada a l'Hospital General de Castelló, on tinc l'honor de treballar com a tècnica auxiliar d'infermeria. El meu dia a dia és un mosaic de moments plens d'humanitat: un somriure compartit amb una persona que travessa la malaltia, una mà agafada en silenci per a transmetre calma, una paraula d'alè quan més falta fa. Cuidar no és només una faena; és un art, una crida vocacional que m'ha ensenyat a veure la grandesa en els xicotets gestos. Cada pacient em recorda que darrere de cada història hi ha coratge, vulnerabilitat i esperança. Eixa proximitat amb el sofriment i la recuperació ha marcat el meu caràcter i m'ha fet més forta, més empàtica i, sobretot, més agraïda amb la vida.

Però quan deixo enrere l'hospital, el meu univers es transforma i gira al voltant de les persones i els éssers que més estime: la meua parella i les meues mascotes. Elles són el meu refugi, la meua alegria quotidiana i la meua font inesgotable d'energia. Dedicar-los temps, carícies i afecte és el que em recorda que l'amor, en totes les seues formes, és la medicina més poderosa.

Entre els meus plaers més grans es troba viatjar. He tingut la sort de recórrer països i de submergir-me en altres cultures, de tastar sabors desconeguts i de sorprendre'm davant tradicions que parlen un llenguatge universal: el de la bellesa de la diversitat. Però, per molt lluny que vaja, hi ha una emoció que sempre em fa tornar: la Magdalena. Les nostres festes són identitat, són arrel i són passió compartida. Per això, viure-les enguany com a madrina és un privilegi que em connecta amb la meua terra d'una manera tan íntima que només qui ho ha sentit pot entendre-ho.

En este camí, no puc oblidar la meua germana, el meu autèntic pilar. Ella ha estat sempre al meu costat, compartint rialles i llàgrimes, i hui forma part de la meua cort d'honor com a dama. És un regal que la vida m'ha fet i que m'ajuda a viure este somni amb una intensitat encara més gran. Els meus pares, amb el seu suport incondicional, són els altres fonaments de tot el que sóc. Ells m'han transmés el valor de l'esforç, de la humilitat i de l'orgull de ser castellanera. A ells els dec gran part d'este moment que estic vivint.

També valore com a tresors els moments més senzills: un sopar amb els meus, una passejada sense pressa, una conversa que s'allarga fins a perdre la noció del temps. En eixos instants descobrixc la felicitat més pura, la que es troba en les coses quotidianes. I sí, també gaudisc d'aquells menuts capritxos com anar de compres, perquè m'ajuden a desconnectar i a alimentar la part més espontània de la meua personalitat.

La Magdalena, per a mi, no és només una festa. És un sentiment que m'ha acompanyat des de xiqueta, una passió que m'ha crescut dins any rere any. Si haguera d'escollir un moment, sens dubte triaria la Desfilada de Gaiates. Veure la ciutat vestida de llum, amb cada gaiata brillant com un trosset d'història viva, és una emoció que em fa tremolar. També els castells de foc són màgics per a mi: la seua explosió de colors i sons simbolitza la vitalitat i l'alegria que defineixen el nostre poble.

Ara, com a màxima representant del Sector Crèmor, sé que porte amb mi molt més que el meu nom. Porte la veu, la il·lusió i el cor de tota una família gaiatera. El meu desig és estar a l'altura, representar-los amb dignitat i transmetre a cada acte, a cada somriure i a cada gest, la passió que sent pel nostre Castelló i per la seua festa més gran. Ser madrina no és sols un honor personal; és un compromís col·lectiu, una responsabilitat compartida i una manera de posar en valor la dedicació de totes aquelles persones que fan possible que la tradició continue viva.

Cada vegada que em col·loque la banda de madrina, sé que estic portant molt més que un símbol. Estic portant el respecte per les generacions que ens precediren, l'estima profunda per la meua ciutat i la il·lusió de continuar engrandint la Magdalena. Hui puc dir, amb el cor ple de gratitud, que estic vivint el somni més intens i emocionant de la meua vida. Un any que mai oblidaré i que recordaré sempre com aquell en què Castelló va bategar dins de mi amb més força que mai.

Yasmina Pérez i García
Madrina

Iris Martorell i Pozo
Madrina d'Honor

Queren Pérez i García
Dama d'Honor

Olivia Verde i Congòs
Dama d'Honor

Verónica Sanchis i Salaverry
Dama d'honor

David Valverde i Personat
Acompanyant

Ainara Antón i Palacios
Marina Costa i Medina

Col·laboradores

Lucia Ortiz i De Zayas
Julia Capdevila i Ribes
Portaestandards

Madrina Infantil

Alma Fullera i Nieto

Madrina d'honor Infantil

Triana Burgos i Martínez

Dama infantil de la ciutat

Leyre Antón i Palacios

Dames d'honor Infantils

Gala Zubieta i Centeno

Lourdes Nieto i Capdevila

Gaiateres d'honor Infantils

Carmen Zubieta i Centeno

Iris Ros i Riante

Yúlia Nieto i Capdevila

Laia Rodríguez i Gamir

Acompanyants Infantil

Eloi Torres i Saura

Enzo Torres i Saura

Marc Barrera i Torner

Vocals Infantils

Eden Burgos i Martínez

Júlia Barrera i Torner

*Comissió
infantil*

Alma Fullera i Nieto

MADRINA INFANTIL DE LA GAIATA 18 "CRÈMOR"

Estimats amics, veïns i veïnes del millor sector de Castelló, per
fi em dirigieix a vosaltres com a la vostra madrina infantil i
Junts podem dir ben alt que "Ja estem en magdalena !!!"
Vos convida a que vingreu a compartir i gaudir amb nosaltres
de la millor Festa del món! No hi ha major orgull que
pertanyer a la neva única e inigualable 18, de la
qual forme part apassionant dels meus 10 anys de la vida
La felicitat té un nom i es diu Crèmor, per una festa
inoblidable...MAGDALENA!
Amb corinyó la vostra madrina! 2026!

Entrevista a la nostra madrina infantil

Alma viu la Magdalena amb uns ulls plens d'il·lusió, d'eixa il·lusió neta i sincera que només tenen les xiquetes quan saben que estan a punt de viure alguna cosa molt especial. Enguany, per a ella, les festes tenen un significat diferent, perquè representa amb orgull la Gaiata 18 Crèmor com a madrina infantil, un somni que feia temps que guardava dins del cor.

Quan parla d'este nomenament, el somriure li naix de manera espontània. Se sent feliç, emocionada i profundament orgullosa de poder representar la seua Gaiata, la que considera casa seua. Perquè la Crèmor no és només una comissió festera: és una família que l'ha vist créixer des de ben menuda. De fet, Alma va viure la seua primera Ofrena amb només dos mesos, vestida de llauradora, en braços dels seus pares. Poc després ja formava part oficialment de la Gaiata, i any rere any ha participat com a dameta infantil, aprenent, compartint i construint records que hui formen part de la seua identitat.

Haver crescut dins la Gaiata 18 ha fet que estime especialment el sentiment de germanor que s'hi respira. Alma destaca que tots i totes fan pinya, que hi ha equips de treball molt units i que sempre se sent acompanyada. Eixa unió és, per a ella, el que fa especial la Crèmor i el que li dona seguretat per a viure este any tan intens amb alegria i tranquil·litat.

Entre tots els moments que l'esperen durant les festes de la Magdalena, n'hi ha alguns que guarda amb especial emoció. Un d'ells ja el porta al record: el dia de la imposició de bandes, un instant carregat de sentiments que mai oblidarà. També espera amb molta il·lusió la Romeria de les Canyes, perquè pujar a l'ermitori és, per a ella, una experiència única que connecta amb la tradició i amb els orígens de Castelló. I, sens dubte, l'Ofrena a la Mare de Déu ocupa un lloc molt especial en el seu cor, perquè poder portar flors juntament amb tota la Gaiata és un gest ple de simbolisme, emoció i estima compartida.

A més, Alma gaudix especialment de la Desfilada de Gaiates, un dels moments més esperats de la setmana gran. És aleshores quan tot el treball de mesos ix al carrer i Castelló pot admirar l'esforç, la dedicació i l'estima que cada comissió posa en el seu monument. Per a ella, vore la seua Gaiata avançar orgullosa és una de les imatges més boniques de la Magdalena.

Vestir el vestit de castellanera és un altre dels aspectes que viu amb especial emoció. Cada peça té un valor sentimental molt gran, perquè forma part de la seua història i de la seua família. Quan es posa el vestit i es pentina amb les ones, se sent especial i connectada amb totes les dones que, abans que ella, han mantingut viva esta tradició.

Tot i la intensitat de les festes, Alma compagina este any tan especial amb el seu dia a dia al col·legi La Consolació. Allí, companys i professors comparteixen la seua alegria i li pregunten sovint per la Gaiata i per les festes, i ella ho conta tot amb entusiasme i orgull. A més, també dedica temps a la gimnàstica artística al Sindical, una activitat que li agrada molt, que li permet aprendre coses noves i que l'ajuda a mantindre's activa i feliç.

Al darrere de cada somriure hi ha el suport incondicional de la seua família. Alma té molt clar que res d'açò seria possible sense els seus pares, que sempre estan al seu costat, ajudant-la i animant-la en cada pas. També agraïx l'estima de la resta de la família, dels amics i de tota la gent que forma part de la Gaiata 18 Crèmor, perquè fan que esta experiència siga encara més bonica i inoblidable.

Quan pensa en estes festes de la Magdalena, Alma només demana que tot isca bé, que totes i tots puguin gaudir, que els carrers s'omplin d'alegria i que la felicitat siga compartida. Perquè, per a ella, la Magdalena és això: convivència, tradició, emoció i orgull de poble. I enguany, eixe sentiment el viurà amb més força que mai, representant amb il·lusió menuda però cor ben gran la seua estimada Gaiata 18 Crèmor.

Alma Fullera i Nieto
Madrina Infantil

Triana Burgos i Martinez
Madrina d'Honor Infantil

Gala Zubieta i Centeno
Dama d'Honor Infantil

Lourdes Nieto i Capdevila
Dama d'Honor Infantil

Enzo Torres i Saura
Acompanyant Infantil

Eloi Torres i Saura
Acompanyant Infantil

Carmen Zubieta i Centeno
Gaiatera d'Honor Infantil

Iris Ros i Riante
Gaiatera d'Honor Infantil

Yúlia Nieto i Capdevila
Gaiatera d'Honor Infantil

Laia Rodriguez i Gamir
Gaiatera d'Honor Infantil

Marc Barrera i Torner
Acompanyant Infantil

Equip de “matadero”

Alejandro Vidal i Barberà

Carlos Suárez i Hernández

José A. Lleó i Rubio

Pablo Antón i Silva

Jorge Burgos i Salguero

Julen Guerrero i Bacas

Javier Martorell i Izquierdo

Julia Capdevila i Ribes

Julia Pozo i Fernández

Montse Muriach i Martín

Noelia Personat i Guerrero

Carolina Ros i Martínez

Yasmina Pérez i García

Minerva Cañada i Morales

Monuments

Conta la llegenda que, quan la Magdalena s'acosta, les mans menudes de Castelló desperten una llum especial. És la Gaiata Infantil, que enguany alça el seu somni amb el lema **"Llumenetes del Crèmor"**, una promesa d'il·lusió que batega al ritme dels cors més joves de la festa.

Inspirada en la forma dels fanals dels segles XIV i XV, esta gaiata d'estil clàssic sembla eixir d'un conte antic. Els seus braços, formats per un sol volum i coronats amb fanals, abracen la llum amb senzillesa i elegància, mentre que tota la peça queda coronada per un gaiato amb pica a la base, símbol del camí i de l'arrel.

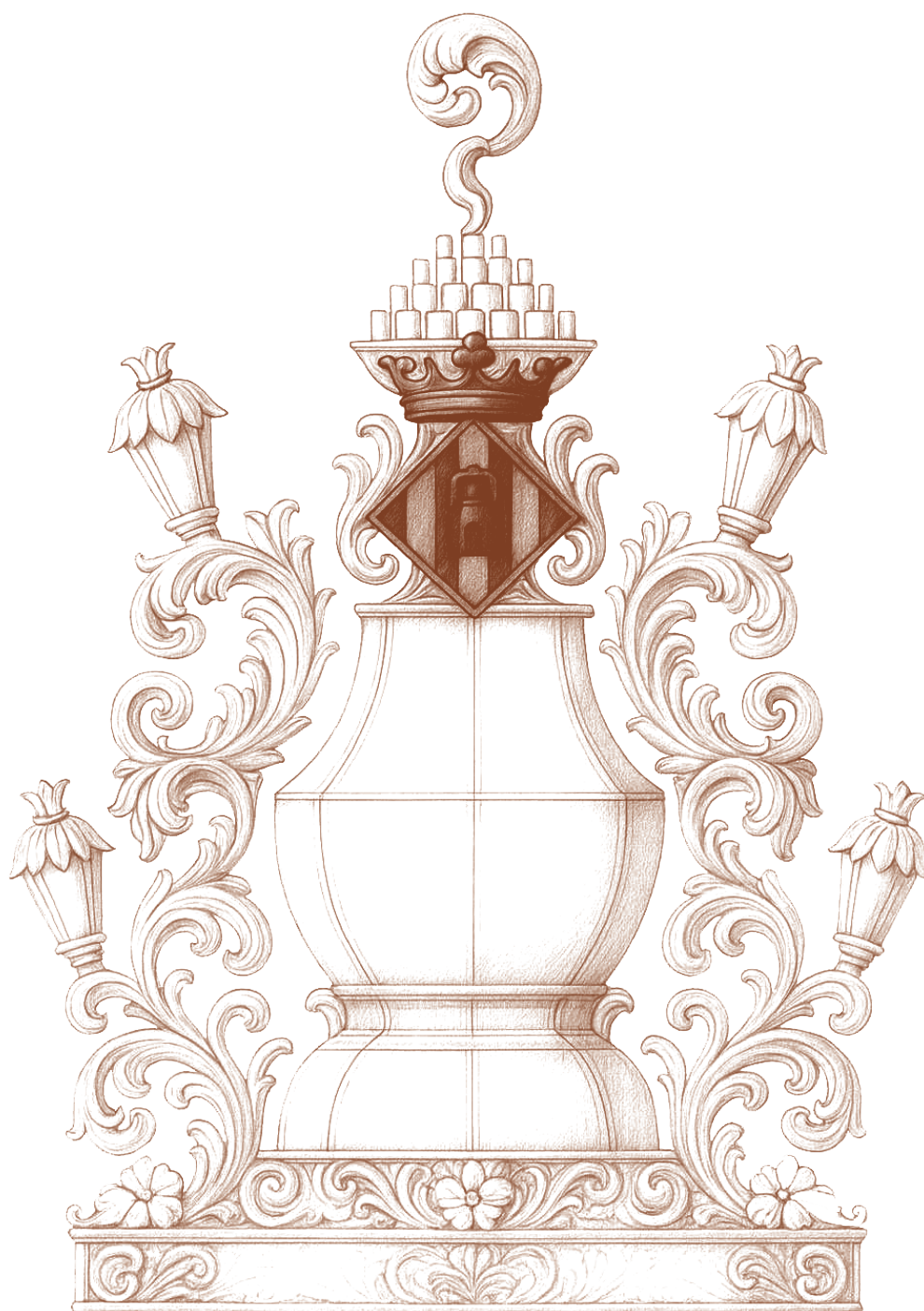
Les vidrieres, dibuixades i pintades a mà amb un delicat estil barroc, deixen passar colors vius que dansen sobre el blanc del polietilè flexible d'1 mm, utilitzat en 6 metres quadrats, treballat amb 10 tubs de material d'emplomat líquid i 10 pots de laca per a cristall de diversos colors. Cada escena reflectix una part de la nostra festa, vista amb ulls infantils.

La llum naix d'un cor tecnològic però amable: 60 metres lineals de tira de led programable de 5 volts, amb un total de 4.000 leds, que il·luminen tota la gaiata. L'energia circula per 50 metres de cable d'1,5 mm, alimentada per 3 fonts d'alimentació de 5V i 300W, totes elles governades per un controlador de led programable de huit eixides.

L'estructura es forja amb cura a partir de pletina de 12 x 3 mm (60 metres lineals), pletina de 20 x 3 mm (6 metres lineals) i pletina de 15 x 3 mm (40 metres lineals). Els braços prenen forma gràcies al DM de 10 mm i de 5 mm, amb 8 metres quadrats de cada gruix, i al poliestiré expandit de densitat 15 i 30 mm, també en 8 metres quadrats.

Tot es completa amb materials humils però indispensables: tornilleria diversa, silicona acètica blanca, cola blanca per a fusta, escuma de polietilè, paper d'estrassa, farinetes, gotelè i esmalt sintètic a l'aigua. Elements senzills que, junts, fan possible que la llum dels més menuts guie, una vegada més, el camí de la Magdalena.

GAIATA INFANTIL
Llumenetes del Crèmor

DISSENY: ALEJANDRO VIDAL | ARTISTA: LA COMISSIÓ

Quan la nit cau sobre Castelló i la ciutat recorda els seus orígens, s'alça majestuosa la Gaiata Major, amb el lema “**Alçant el Crèmor**”, com una flama eterna que connecta passat, present i futur.

D'estil clàssic, inspirada també en els fanals dels segles XIV i XV, esta gaiata es distingix per la seua força estructural i la seua simbologia. Sense màstil central en la part inferior, s'eleva gràcies a quatre saragüells que la sostenen amb fermesa, mentre que dos més alcen la part superior i custodien l'escut de Castelló, orgull de poble.

Els braços, formats per dos volums a diferent altura, s'estenen amb solemnitat i estan coronats amb piques i fanals, marcant el ritme visual de la peça. Les vidrieres, dibuixades i pintades a mà, representen escenes de les nostres festes i de la nostra cultura, elaborades sobre 30 metres quadrats de polietilè blanc flexible d'1 mm, amb 30 tubs de material d'emplomat líquid i 20 pots de laca per a cristall de diversos colors.

La llum és absoluta i envoltant: 200 metres lineals de tira de led programable de 12 volts, amb un impressionant total de 12.000 leds, il·luminen tota la gaiata. El sistema elèctric es completa amb 150 metres de cable d'1,5 mm, 80 metres de cable de 4 mm, 5 fonts d'alimentació de 12V i 1000W, 9 fonts de 12V i 360W i un controlador de led programable de huit eixides que governa cada efecte lluminós.

La seua estructura es construeix amb solidesa mitjançant 140 metres lineals de pletina de 20 x 3 mm, 40 metres lineals de perfil en T de 30 mm i 12 metres lineals de tub quadrat de 60 x 60 x 5 mm. Els braços prenen forma amb 30 metres quadrats de DM de 10 mm, 30 metres quadrats de DM de 5 mm i 30 metres quadrats de poliestiré expandit de densitat 15 i 30 mm.

Com en tota obra feta amb estima, no falten els detalls finals: tornilleria diversa, silicona acètica blanca, cola blanca per a fusta, escuma de polietilè, paper d'estrassa, farinetes, gotel·le i esmalt sintètic a l'aigua. Materials que, units pel treball col·lectiu, fan possible que la Gaiata Major no sols il·lumine el camí, sinó que alce el Crèmor de tot un poble.

GAIATA

Alçant el Crèmor

DISSENY: ALEJANDRO VIDAL | ARTISTA: LA COMISSIÓ

Llum de Primavera

GAIATA DE LA CIUTAT INFANTIL 2026

Brodats de llum

GAIATA DE LA CIUTAT 2026

IMPRENTA ROSELL

POL. PI GROS II, NAU 37
12005 CASTELLÓ
Tel. 667 741 311 - 610 903 349
imprenta@imprentarosell.com
www.imprentarosell.com

IMPREMTA
SERIGRAFIA
ETIQUETES
MERCHANDISING

Pol. Accés Sud,
Carrer de Suècia, Nau 3G,
12005 Castelló de la Plana
625 25 65 89

Fotògraf

Simón Prades Sebastià

Carrer Padre Vela, 2B
Castelló

www.studioprades.com
info@studioprades.com

Telf. 696115144

GLORIA SÁNCHEZ
Fotografia i disseny

FOTOGRAFIA FINE ART / INFANTIL / MATERNITAT
FAMÍLIES / REPORTATGES / PRODUCTE
DISSENY GRÀFIC / BRÀNDING / EDITORIAL

BONES FESTES DE LA *Magdalena*

666 288 747

info@gloriasanchezfotografia.com

C/ Germans Quintero, 6 baix
12006 (Castellón)

**Estil lliure, essència bohèmia.
Moda i complements amb ànima.**

Bonita *Castellón*

Carrer Colón, 17
Castelló

neus

m e r c e r í a

 *Gran Vía de Tàrraga
Monteblanco n° 34, Castelló*

 964 24 07 16 / 600 21 75 46

 www.neusregional.com

 @mercerianeus

María Isabel Cuadros Lorente

Tfno: 650 288 211

C/ Desert, 1 - 3ºB

Benicàssim (Castelló)

COMUNITATS - EMPRESES
FINALITZACIÓ D'OBRES - NETEJA D'APARTAMENTS

Marsebquiel

Roba infantil amb dolçor en cada detall

 marsebquiel
tienda online Castelló
tlf. 665-578532

ÒPTICA SAN BLAS

Ulleres graduades - Ulleres de sol

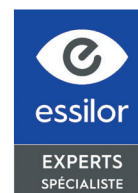
Lents de contacte - Taller propi

Àmplia experiència professional - Es mesura la tensió ocular

Especialistes en lents "Varilux"

Reparacions en 24 h.

San Blai 20 - Tel 964 24 36 08 - 12002 Castelló
info@opticasanblas.com

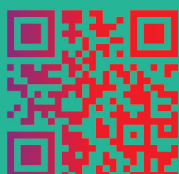

www.opticasanblas.com

Esta **Magdalena**
disfruta el **DOBLE**
Cuarto de Libra Doble

MyOrder

Bona Fira i Festes
de la Magdalena 2026

OFIMÁTICA

Carrer Luxemburgo, 17 - 12006 Castelló de la Plana
Telèfon: 964 28 09 35

Bar - Restaurant

**El Racó
de L'Illa**

Especialitats:

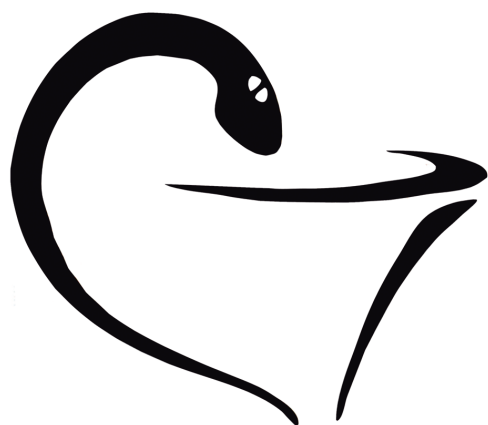
Arrossos

Carns

Tapes variades

Menú Diari

C/ L'Illa Baleato, s/n
Tel.: 609 634 883
12006 CASTELLÓ

*ELS DESITJA
IBONES FESTES!*

FARMÀCIA UNIVERSITAT

**Cl. Honori Garcia i Garcia, 24
12006 CASTELLÓ
964 73 08 81**

tienda
PADELPOINT
Castellón

**Carrer Picasso, 8
12005 Castelló de la Plana
Mòbil 605 20 20 98**

ELECTRAS LA PLANA

CARRETILLES ELEVADORES – TRANSPALETES – ENFARDADORES – BATERIES DE TRACCIÓ

Juan José Hernández Pitarch

689 614 236

juango380v@hotmail.com

C/ Zorita, 34 - 12006 Castelló

Tel. / Fax: 964 21 40 70

AIGUA ESCOLA

centre aquàtic i físic

AVDA BENICÀSSIM 18

TEL. 964 255 414

CONSTRUSERCAS
Construccions i Serveis Castelló

C/ Museros, 11 Baix - 12005 Castelló
Tel. 964 32 65 42 Mòbil 639 82 54 03
tecnico@construsercas.com
info@construsercas.com

www.construsercas.com

Facebook Instagram

ARROPE
RESTAURANTE

Carrer Benàrabe, 5 - 12005 Castelló
Tels. 964 237 658 | 606 424 501
restaurant@arropes.com
www.arropes.com

maquiFi

ACADEMIA

CLASSES

PRIMÀRIA - ESO - BATXILLERAT
UNIVERSITAT - MATEMÀTIQUES OAOA
JUNY I JULIOL - ACADÈMIA D'ESTIU

Av. Vicente Sos Baynat, 3 Baix 6
Castelló de la Plana

667 363 638

Forn i pastisseria

VIVES

Artesans des de 1908

DAIRO

TAPES, ENTREPANS I
HAMBURGUESES

VINE I T'ATENDREM AMB EL
NOSTRE MILLOR SOMRIURE

@tasca_dairo

carrer Gandia, 20

697 64 70 70

espai zen dental

Agenda la teua cita 661 56 86 41

C/ Guitarrista Fortea, 11

espaizendental2024@gmail.com

VÉRTICE
VERTICALS I INTERIORS

Contacte: 623139410 • 627869728
vertice.castellon@gmail.com

Construcció

**BAR
RESTAURANT
"BON GUST"
MESÓN RUMANO**

Santa Cruz de Tejeiro 10
(plaça Dr. Marañón)

Organitza La Magdalena
amb sorpreses musicals i
culinàries

- Menú
- Terrassa
- Plats combinats

RESERVES
Tel 603666011

**PAPERERIA
LLIBRERIA
L'Estoig
DE CARLA**

668 59 06 70

Carrer Ricardo Català, nº34

Estàs pensant en celebrar la millor festa d'aniversari?

Globo fiesta

Articles i complementos perquè la teua festa sigui divertida, diferent i inoblidable!

Te esperem a la teua tenda **GLOBO FIESTA** Castelló

Avenida Casalduch nº 21, 12005 CASTELLÓN
 tiendacastellon@globofiesta.com
 www.globofiesta.com

964 639 393

EL ROBLE

PAPELERÍA

PAPERERIA EL ROBLE

- CÒPIES
- IMPRESSIONS
- ENQUADERNATS
- ENMICATS
- PAQUETERIA
- ENVIAMENT DE DINERS (RIA)
- PREMSA

C/ PINTOR SOROLLA, NÚM. 15
CASTELLÓ

TEL.: 624 488 294

CONSULTEU-NOS PER WHATSAPP

Registral

Imprimeix còmodament des d'on vulgues

Passa't per la tenda

Recull les teues còpies

- còpies - impressió digital - impremta - gran format - vinil - lones - etc -

entra en
www.mnimpresion.com
 e informat

mncopies
 Paseig de la universitat, 43
 12006 Castelló
mn@mncopies.com
www.mnimpresion.com

TATTOO STUDIO
MARDETINTA
 CASTELLÓN

FINE LINE | ORNAMENTAL | LETTERING
 ORGANIC | FREEHAND | FLASH TATTOO

629 170 224
 mardetintatattoo

Ronda del Millars 106, entresol, Castelló
hola@mardetintatattoo.com
www.mardetintatattoo.com

JOYERIA FONT
 Alloza, 68
 12001 Castelló

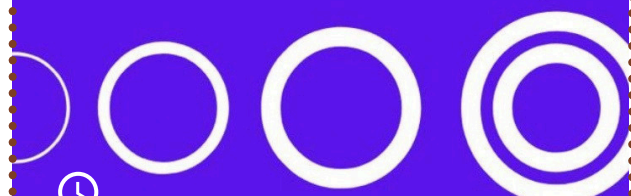
BAR
la tia Vivi

SABORS QUE ENAMOREN!

MENJAR COLOMBIÀ

☎ 641 758 213
 📍 Carrer Lepanto, 28

**Entrenament funcional
 en grup
 loga
 Nutrició**

VITAL BALANCE
Tania Garcia

☎ +34 622 77 73 16
 📍 Carrer Riu Palància, 23
 Castelló de la Plana

**INFORMACIÓ
 CITA PRÈVIA**

 [vitalbalance_cs](#)

 INTERIMGROUP
 Global - HR - Solutions

*El valor de les empreses radica
 en les persones que les formen*

**SERVEIS DE RRHH A MESURA
 DES DE FA MÉS DE 25 ANYS:**

- Selecció de talent i headhunting
- Gestió de personal temporal
- Consultoria estratègica i outsourcing
- Formació a mesura bonificable

Parlem?

OPTICA CREMOR

📍 Plaça Pintor Sorolla, 4 · Castelló

☎ 964 24 70 90

✉ dianadc2009@hotmail.com

📍 Óptica Cremor

Stylor

Creadors de Joies des de 1994

C/ Alcalde Tàrraga, 63
12004 Castelló
Tel.: 964 05 76 51

Taller de Brodats Professionals

Centre de Castelló de la Plana

☎ 643 501 957

📷 bordadoserendipia

REBELODIC

rock&roll-band

Clàssics del R&R en anglés i espanyol

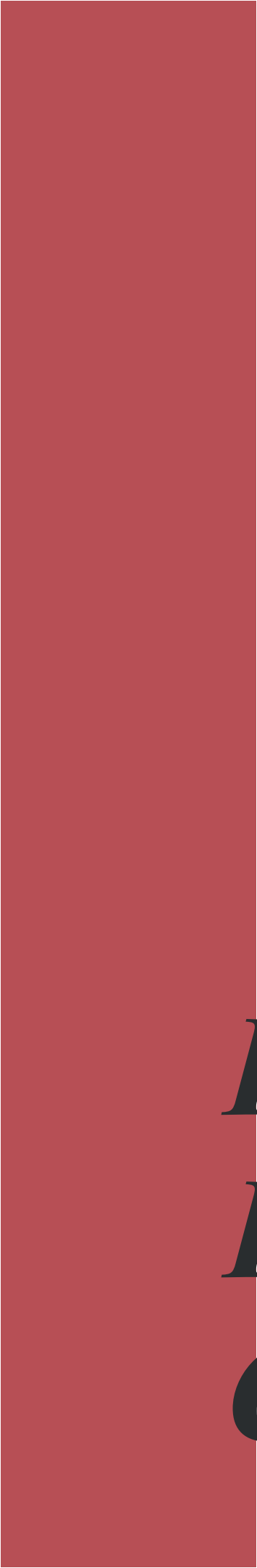

2 hores de show

Contractacions obertes per a verbenes,
festes patronals, "tardeos"...

Escriu-nos a les nostres xarxes socials i
demana'ns pressupost

A solid red vertical bar is positioned on the left side of the page, extending from the top to the bottom.

*Leyre
Llanos
Claudia*

R

Records|25

Acomiadament

Antón i Palacios Leyre

MADRINA INFANTIL 2025

*B*envolguda gran família del Crèmor,

Este 2025 ha sigut un any que quedarà gravat per sempre al meu cor. Ha sigut un autèntic honor i un immens orgull poder representar la nostra estimada Gaiata 18, Crèmor, com a madrina infantil. Un somni fet realitat, d'aquells que costen d'imaginar i que, quan arriben, et fan sentir la persona més afortunada del món.

Però, com tots els contes bonics, també arriba el moment de posar un punt i a part, de mirar arrere amb un somriure i donar gràcies per tot allò que hem viscut.

He compartit moments que mai oblidaré: l'acte d'imposició de bandes, on la nostra alcaldessa em va col·locar amb orgull la banda de madrina infantil; la presentació, que tot i la pluja i les dificultats, vam aconseguir tirar endavant amb l'alegria i la força de sempre; la galania a la Reina, plena d'elegància i emoció... Però, sense dubte, si hi ha records que guardaré per sempre,

són els de la nostra setmana gran: la romeria, la desfilada de gaiates amb la gent demanant-nos la volteta, el pregó infantil, el cosso multicolor i l'ofrena a la nostra Mareta.

Este any no hauria sigut el mateix sense Llanos, la meua madrina i companya inseparable durant tot el 2025. Des del primer moment que em van dir que seria ella la meua acompanyant, vaig saber que ens esperava un any ple d'aventures i rialles. I així va ser: juntes hem anat a València, Alacant i Sollana, compartint viatges, rialles, menjars improvisats i moments que ens uniran per sempre.

Hem visitat els palaus de les altres gaiates, on gaudíem veient a les nostres companyes d'altres sectors i ens fèiem fotos divertides per recordar cada instant.

Ha sigut un any ple d'alegria, d'aprenentatge i d'unió. La nostra comissió ha estat sempre al nostre costat, en cada acte, en cada pas, fent-nos sentir com a casa.

Durant la setmana de festes vam viure moments màgics: la inauguració de la carpa i, per primera

vegada, del nostre cau, al cor del sector. Allà vam sopar i conviure totes i tots, compartint rialles, bromes i molta germanor. Dies de convivència que demostraren, una vegada més, que la nostra és una gran família, la família del Crèmor.

Recorde amb emoció el pregó, la nit de l'enfarolà, la romeria fins a la nostra ermita de La Magdalena, la baixada corrent per preparar-nos per a la desfilada de gaiates, quan els nostres monuments van il·luminar els carrers de Castelló amb la seua llum especial.

Tampoc oblidaré el pregó infantil, ni el passeig en la carrossa, ni la visita de les nostres Reines i les seues corts d'honor. La pluja no va impedir que celebràrem amb alegria els nostres premis: seté premi en monument major i primer premi al millor llibret. Tot un orgull per a la nostra comissió, i encara més tindre a Clàudia, la nostra Dama de la Ciutat, prop de nosaltres per compartir eixa felicitat.

El cosso multicolor va ser una explosió de confeti, música i rialles. També recorde el sopar de colles, ple de bon ambient, i la divertida desfilada de disfresses on Sonia i Selena van resultar guanyadores —encara que, com sempre, el millor premi era passar-ho bé totes i tots junts.

Després arribà el dia de l'ofrena a la Mareta, un dels moments més especials per a tota la ciutat. Ofrenar-li flors i devoció a la nostra patrona és un sentiment difícil d'explicar, que només qui ho viu sap el que significa.

I com a final perfecte, el diumenge de comiat: totes les gaiates unides a la mascletà, seguides d'una bona paella al cau per recarregar energies i viure juntes la desfilada final. Un tancament de festa ple de llum, emoció i orgull gaiater.

Tot això ho he viscut de la mà de Llanos i del

millor president que podríem tindre. Quan els nervis m'envaïen, ell sempre trobava una manera de fer-me riure. Per a mi, no sols ha sigut el president de la Gaiata: és el meu papà, i vull donar-li les gràcies per haver acceptat este càrrec i per haver-ho fet tan bé, amb tanta dedicació i amor.

Ara, el 2026, vull desitjar amb tot el meu cor a Yasmina i Alma que gaudiu d'este any tan especial com jo ho he fet. Sé que ho fareu de meravella, perquè teniu un gran equip i una gran comissió darrere. Jo estaré prop, animant-vos i vivint amb vosaltres cada moment.

Acomiadament

Martorell i Pozo Llanos

MADRINA 2025

Estimats amics, veïns, membres de la família de la Gaiata 18 Crèmor.

Arriba un moment que mai imagines que arribarà tan de pressa. Arriba el moment de dir adéu a un any que ha sigut, sense cap dubte, l'any més emocionant i inoblidable de la meua vida. Hui, amb una barreja de sentiments que van des de l'agraïment fins a una profunda emoció, em toca acomiadar-me de la meua responsabilitat com a madrina de la nostra estimada Gaiata 18 Crèmor, un càrrec que he viscut amb tot el cor, amb tota la passió i amb tota la il·lusió des del primer moment que em vaig sentir cridada a formar part d'esta gran família.

Quan faig la vista enrere, només puc recordar els moments que han marcat esta etapa de la meua vida: la presentació, aquell instant màgic on em vaig sentir més orgullosa que mai de representar la nostra gaiata, un honor que em va emocionar de manera profunda.

Aquelles processons i actes oficials, on cada detall de la nostra tradició brillava amb una intensitat que em va fer sentir part d'una història molt

gran. Els somriures compartits, les converses que arriben a la matinada en el palau, aquelles rialles espontànies entre tots els que compartíem este somni tan preciós... Moments que mai oblidaré. Però per damunt de tot, el que més m'ha plenat de felicitat és la germanor, eixa sensació d'unió i força que només qui forma part d'una gaiata pot arribar a entendre.

He tingut la sort de viure moments únics amb tots vosaltres, moments que, de manera inexplicable, es guarden al cor i queden gravats per sempre. He pogut sentir l'estima de cada aplaudiment, l'orgull de portar el nom del Crèmor per tot Castelló, i l'emoció de veure com, junts, fem créixer i engrandir la nostra tradició i cultura castellanera.

Hem viscut moltes emocions junts: l'emoció de les primeres reunions, la responsabilitat de preparar i viure els actes oficials, la màgia de totes les mascletaes i les desfilades que ens uneixen com a poble. Però, potser que el que més m'ha emocionat és veure la il·lusió i l'alegria als ulls dels més menuts, aquells que comencen a viure esta festa amb la mateixa passió que nosaltres, i que em

recordaven constantment el vertader sentit d'estes festes: la passió, la unió i l'amor per la nostra ciutat.

Este camí ha sigut tan especial per a mi gràcies, sobretot, als meus companys de viatge: Pablo, el nostre president, que amb el seu esforç i dedicació m'ha fet sentir segura i acompanyada en tot moment; i Leyre, la meua madrina infantil, que amb la seua dolçor, el seu somriure i la seua energia ha sigut la millor companya que podia desitjar. Gràcies a vosaltres, este any ha sigut inoblidable, i no puc evitar sentir una gran gratitud per tot el que hem compartit junts. A vosaltres, sempre us recordaré amb el cor ple d'amor i agraïment.

També vull destacar la germanor que he tingut la sort de descobrir amb altres festes d'altres ciutats com València i Alacant. De cada ciutat he portat no sols records preciosos, sinó també amics i amigues que sé que estaran sempre al meu costat, perquè les tradicions que ens uneixen van més enllà i ens permeten crear vincles profunds amb altres persones que comparteixen la nostra mateixa passió. Este any he pogut viure esta unió de manera molt especial, i em quede amb els somriures, anècdotes i emocions que em faran sentir sempre part d'esta gran família festiva.

No puc oblidar-me de les madrines i representants d'altres gaiates, amb qui he compartit tants moments inoblidables. Hem viscut grans moments juntes, i a poc a poc, hem anat creant vincles que sé que aniran més enllà d'aquest any. No només hem sigut companyes durant els actes i les festes, sinó que hem estat unides en la mateixa il·lusió, la mateixa passió, i això és el que fa tan especial a la nostra festa. Gràcies a vosaltres, aquest any ha sigut encara més màgic. Per descomptat, no puc deixar de mencionar la meua família, que ha sigut el meu pilar fundamental en tot

este temps. Gràcies per ajudar-me sempre, per acompanyar-me en cada moment, per entendre les meues emocions i per donar-me tot el suport que necessitava per dur a terme esta responsabilitat amb amor i dedicació. També vull expressar el meu agraïment a la comissió de la Gaiata 18 Crèmor, que m'ha fet sentir part d'una gran família des del primer dia, i que m'ha donat la confiança i el suport per afrontar este càrrec amb tot el meu cor. I, per descomptat, a tots vosaltres, veïns i amics, que amb el vostre afecte, el vostre entusiasme i el vostre suport constant heu fet que tot això siga possible. Sense vosaltres, res d'això haguera tingut el mateix significat.

És difícil trobar paraules per expressar tot el que sent en este moment de comiat. Deixe el càrrec de madrina, però no deixe la meua gaiata. El que he viscut enguany quedarà per sempre en el meu cor i, com he dit abans, per sempre estaré al costat del Crèmor, perquè una vegada formes part d'ell, ja no pots deixar-lo mai. Una part de mi sempre serà vostra, una part de mi sempre serà del Crèmor.

Gràcies a tots per fer-me part d'este somni tan gran, tan especial, i tan únic. Gràcies per ajudar-me a fer realitat cada moment, cada somni i cada il·lusió que compartim junts.

Visca la Gaiata 18 Crèmor!
Visca la Magdalena!
I visca Castelló!
La vostra madrina de 2025,

Acomiadament

Arrufat i Muriach *Claudia*

DAMA DE LA CIUTAT 2025

*E*stimades veïnes i veïns
del sector de la Gaiata
18,

Hi ha somnis que sembla que arriben només de nit, però el meu, enguany, ha despertat amb la llum del sol, amb el batec de Castelló i amb la màgia de la Magdalena. Quan vaig ser nomenada Dama de la Ciutat 2025, mai hauria imaginat fins a quin punt este any em faria sentir viva, plena, i, sobretot, feliç. Cada moment ha sigut un regal, una història que s'ha anat escrivint al meu costat i que no canviaria per res del món. Ha sigut, de veritat, increïble.

He caminat cada pas amb la cort d'honor, amb la nostra Reina Paula, amb la cort infantil i la seua Reina Carla, i amb totes aquelles persones que m'han fet sentir acompanyada i estimada. Hem rigut, hem somiat i hem plorat d'emoció juntes. Hem portat el nom de Castelló allà on hem anat, amb orgull i amb la mateixa il·lusió que sentim cada vegada que la nostra ciutat ens crida.

Però darrere de cada acte hi havia molt de treball, moltes hores, nervis

i cansament. Este any ha sigut exigent per a mi: actes oficials, viatges, presentacions, visites... i, al mateix temps, jo no volia oblidar-me mai de la meua Gaiata 18. He ajudat a fer gaiata, he treballat en el llibret —que amb orgull es va endur dos premis—, i he donat-ho tot en la presentació, encara que la sort no ens va acompanyar, ja que la nostra “Terreta” va sofrir. Tot això, amb amor, amb passió i amb la certesa que estava vivint el meu somni.

I no hauria pogut fer-ho sense la meua família, sempre al meu costat, cuidant-me, fent-me milers de fotos, cridant “guapa” a mi i a tota la cort en cada acte, en cada desfilada, en cada racó de la ciutat. Sense ells, res hauria sigut igual. Gràcies també a Enrique, la meua parella, que tot i que al principi no li cridava tant aquest món, ha estat sempre amb mi, aprenent, animant-me i compartint una mica més cada dia de les nostres tradicions. Gràcies a José, el meu president, que va creure en mi i em va donar suport des del primer moment; sé que sense la seua confiança i ajuda, este somni no hauria sigut possible.

Permeteu-me recordar, però hi ha

dies que mai oblidaré: la visita al sector, el dia de l'ofrena quan vaig poder entregar el ram a mon pare com a Dama de la Ciutat, el pregó cantat a la plaça del Rei en Jaume, sentint que este somni s'estava fent realitat davant tot Castelló, i la romeria, quan vaig lluir el vestit de llauradora i em vaig sentir tan especial com només la Magdalena sap fer.

Recorde tornar al sector i rebre aquell llibret premiat amb el primer guardó... Tots eixos instants formen part del tresor que guardaré per sempre.

Recorde amb emoció cada vegada que vaig representar Castelló en altres terres: Múrcia, Alacant, València, Gavà, Madrid, Elx... Cada lloc em va rebre amb els braços oberts, i en cada ciutat vaig portar amb orgull el nom de Castelló i, per descomptat, el de la Gaiata 18. Han sigut viatges que no sols em van fer créixer com a representant, sinó també com a persona.

Em quede amb la certesa d'haver donat tot el que estava dins de mi. He intentat estar en tots els llocs, abastar-ho tot, perquè encara que era Dama de la Ciutat, sempre vaig tindre present d'on venia. I crec fermament que això és el que sempre hem de fer: no oblidar mai les nostres arrels, perquè són elles les que ens sostenen i ens donen força per a volar més alt.

Perquè la Magdalena és molt més que una festa: és història, és tradició, és la ciutat que t'envolta i et fa sentir que pertanys a alguna cosa més gran. És celebrar junts, riure junts i compartir esforços i alegries. I, sobretot, és sentir que la teua ciutat et parla, que et diu que formem part d'una història viva que cada any es torna a escriure.

Durant estos anys he pogut veure de prop com la nostra Gaiata 18 és molt més que un conjunt de tradicions: és una família,

plena de gent que dona tot sense esperar res a canvi, que treballa amb passió i que estima la Magdalena amb tot cor. Cada desfilada, cada assaig, cada preparació és una oportunitat per sentir-nos units, per aprendre els uns dels altres i per construir records que mai s'obliden. I és que formar part d'un sector així et fa comprendre que la festa només té sentit quan es viu amb intensitat i amb les persones que fan que tot siga possible. És impossible no contagiarse d'eixa energia i de l'orgull que sentim per la nostra festa, i això és el que m'encanta: saber que, encara que els anys passen, la nostra família, la nostra tradició i la nostra ciutat continuaran creixent juntes.

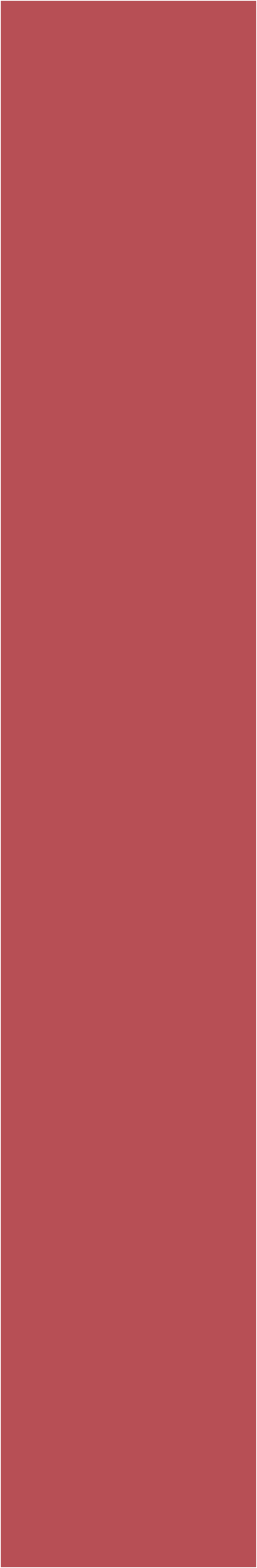
Per això, estes paraules són també una invitació a més de un acomiadament. A tu, que llegeixes i encara no has viscut la Magdalena des de dins: vine, no t'ho pegues. Descobriràs que no és només fer una gaiata o fer un llibret; és compartir rialles, esforços i records que et duraran tota la vida.

Gràcies, de tot cor, a tots els qui heu estat al meu costat: a la meua família, a la meua parella Enrique, a la meua cort, a les famílies de la cort i al sector. Este no és un adeu, sinó un fins sempre, perquè el meu cor i la meua il·lusió continuaran sempre amb vosaltres.

A large, dark blue, sans-serif capital letter 'C' is centered at the top. Below it, a red rectangular frame is partially visible, consisting of a left vertical line, a bottom horizontal line, and two short horizontal lines extending from the top corners.

C

Calendari
fester

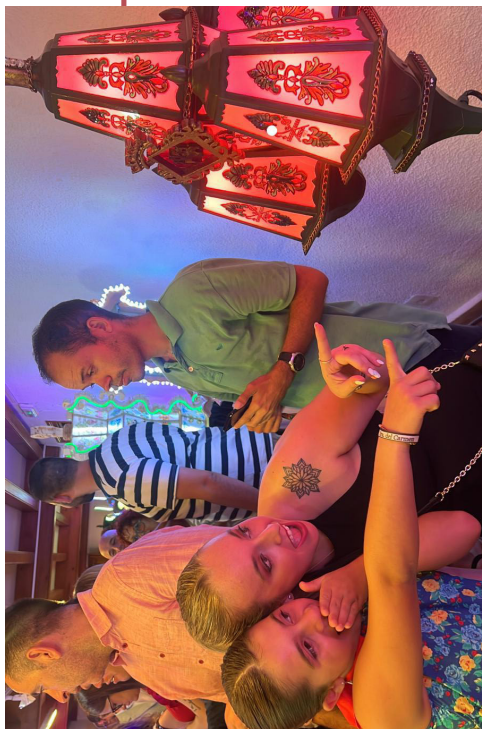

31 agosto'25

Emotiu acomiadament de les representants del 2025 i benvinguda a la nova etapa festiva de la Gaiata 18

El 31 d'agost vam viure una nit màgica, plena d'emocions i noves esperances. Vam acomiadar amb afecte les nostres estimades representants del 2025, Leyre i Llanos. La seua dedicació i passió per la Gaiata 18 han deixat una empremta inesborrable en els nostres cors, i els estem eternament agràides per ser un exemple de compromís amb les nostres tradicions.

Amb un cor ple de gratitud, vam tancar un cicle festiu ple de moments inoblidables. I, al mateix temps, vam donar la benvinguda a les noves representants del 2026, Yasmina i Alma. Estem emocionades d'acollir-les en aquesta nova etapa i esperem que aquest any estiga ple d'experiències úniques i repetes emocionants. La Gaiata 18 les acompanyarà en cada pas d'aquest viatge, que segurament estarà marcat per la seua brillantor i dedicació.

3 setembre'25

Inaugurada l'Exposició de Gaiates de mà al Museu Etnològic

L'alcaldesa de Castelló, Begoña Carrasco, la regidora de Festes, Noelia Selma, i altres membres del consistori van visitar l'exposició i el desé concurs de Gaiates de mà, un esdeveniment que formava part dels actes commemoratius del 775 aniversari de la fundació de la ciutat.

També van assistir les Reines de les Festes, juntament amb les seues Corts d'Honor, representants de la Gestora de Gaiates i altres figures festives. A més, vam comptar amb la presència de les nostres representants, Yasmina i Alma, en aquest esdeveniment tan significatiu.

Carrasco va destacar la importància de la Gaiata com a símbol de les festes fundacionals i va agrair a totes les persones participants el seu treball per a mantindre viva la tradició.

Castelló celebra el 775 aniversari amb una impressionant representació històrica

El 6 de setembre, Castelló va revivre una jornada espectacular amb la celebració del 775 aniversari de la seua fundació. En aquesta ocasió tan especial, la nostra representant Yasmina i Alma, juntament amb altres assistents, va tindre l'oportunitat de gaudir de la impressionant representació històrica que commemorava aquest esdeveniment tan significatiu per a la ciutat.

La ciutat vibrava d'emoció, recordant les seues arrels i celebrant un llegat que ha perdurat al llarg dels segles. Cada racó de Castelló es va omplir de cultura, història i tradició, creant un ambient que va deixar a totes les persones assistents amb el cor ple d'orgull.

Aquesta celebració no sols és un recordatori de la importància de les nostres tradicions, sinó que també reforça el vincle entre la ciutadania castellonenca i la seua rica història. Moments com aquest ens inspiren a continuar preservant el llegat que ens uneix.

6 setembre '25

Inici d'un nou cicle festiu a Castelló

Com tot final té un principi, ahir es va iniciar un nou cicle festiu que ens ompli d'il·lusió i emoció. El 10 de setembre, la Diputació va ser el lloc on es va celebrar la cerimònia de recepció organitzada per la Gestora de Gaïates, marcant així l'inici de les festes del 2026.

Van estar presents totes les figures representatives de les festes (reines, dames de la ciutat, la regidora de Festes de la capital, Noelia Selma).

Les nostres estimades representants, Yasmina i Alma, van gaudir d'una vesprada màgica que quedarà per al record. Juntament amb Leyre, la nostra encantadora dama de la ciutat infantil, van lluir radiant, plenes d'energia i amb un somriure que va il·luminar l'esdeveniment. Totes juntes van demostrar el que significa el veritable esperit festiu, aquell que uneix i contagia alegria.

10 setembre '25

12 setembre '25

Ana Colón, proclamada Reina Infantil de les Festes de la Magdalena 2026 a Castelló en un emotiu acte inaugural

Castelló ha iniciat oficialment el cicle festiu de 2026 amb la celebració al Teatre Principal de la proclamació d'Ana Colón com a Reina Infantil de les Festes de Castelló. L'acte, que va reunir nombroses autoritats i representants del món festiu, va estar presidit per l'alcaldessa, Begoña Carrasco, qui va imposar a Ana Colón la banda verda que l'acredita com a màxima representant dels xiquets i xiquetes de la ciutat. Junt a la Reina Infantil, també van rebre les seues bandes les Dames de la Ciutat Infants i les madrines infants de les 19 gaiates, així com els Presidents Infants de les Comissions de Sector, consolidant així l'estructura de representació infantil que acompanyarà tota la celebració.

La cerimònia va començar amb la interpretació de la peça "Rollo i Canya" per la Banda Municipal i va comptar amb la presència de figures destacades d'altres festes valencianes, com la Fallera Major Infantil de València i la Bellea del Foc Infantil d'Alacant, així com de representants de la Junta Central Fallera i de la Gestora de Fogueres. Entre aplaudiments i emoció, Ana Colón va ocupar el seu tron i va rebre, a més de la banda, el pergamí i el ram que simbolitzen el seu paper durant tota la festivitat.

En la seua intervenció, el President de la Junta de Festes, Raúl Collazos, va destacar la importància dels xiquets i xiquetes en el món festiu, recordant que representen "eixa gran masclera multicolor que anuncia l'inici d'un nou cicle festiu", i va agrair a l'alcaldessa l'oportunitat de dirigir-se directament a la Reina Infantil i a la seua cort d'honor. També es van anunciar novetats per a la pròxima edició de la festa, incloent-hi actualitzacions en pirotècnia i revisió de les bases del cartell de festes.

L'acte, carregat de simbolisme i emoció, marca l'inici oficial dels preparatius de la Magdalena 2026, consolidant Ana Colón i la seua cort infantil com els protagonistes que guiaran la ciutat en una nova edició de les seues festes més emblemàtiques.

Clara Sanz, nova Reina de les Festes de Castelló 2026

Clara Sanz i Sobrino ha estat proclamada Reina de les Festes de la Magdalena 2026 en un acte solemne celebrat al Teatre Principal de Castelló, amb una gran afluència de públic i la presència de les autoritats municipals, representants dels col·lectius festius i altres figures destacades del món de la festa local.

La jornada va començar al Saló de Plens de l'Ajuntament, on l'alcaldeessa de Castelló, Begoña Carrasco, juntament amb la regidora de Festes, Noelia Selma, va entregar les insígnies als presidents de les gaiates, marcant l'inici del desfilament cap al Teatre Principal. En la comitiva van participar les Madrines de les 19 gaiates, les Dames de la Ciutat, la Reina de les Festes 2025, Paula Torres, i les autoritats festives, com el president de la Gestora de Gaiates, José Antonio Lleó, i el president de la Junta de Festes, Raúl Collazos.

A les 20:00 h, la Banda Municipal va interpretar "Rollo i Canya" i el teló va descobrir el trono que posteriorment ocuparia Clara Sanz. La cerimònia va incloure la imposició de bandes a les Madrines i a les Dames de la Ciutat, destacant especialment la figura de la Dama dels Cavallers, Na Violant d'Hongria, representada per Victoria Arcos i Vicente.

El moment central va arribar quan Clara Sanz va desfil·lar fins al seu trono, precedida per la Guàrdia de Gala i els Macers, i l'alcaldeessa li va imposar la banda mentre sonava la Marxa de la Ciutat, acreditant-la oficialment com a Reina de les Festes 2026. Durant el seu discurs, Carrasco va recordar els inicis històrics de la festa i el paper de les dones en la celebració, destacant la trajectòria personal de Clara i el suport de la seva família i entitats festives.

La proclamació de Clara Sanz marca l'inici del nou cicle festiu i posa en valor la participació dels xiquets, joves i adults en les festes fundacionals de Castelló. L'acte va finalitzar amb un emotiu missatge de l'alcaldeessa i el crit col·lectiu de: "Que visca la Magdalena, Fira i Festes de Castelló!", donant pas a un any de celebracions plenes de tradició i alegria.

13 setembre '25

13 setembre '25

Gran matí de diversió a la Plaça Major

El dissabte 13 de setembre, la Plaça Major es va convertir en el punt de trobada de famílies i veïns per gaudir d'un matí ple de diversió. L'espai urbà es va omplir de rialles gràcies a activitats com inflables, tallers recreatius, contacontes i un emocionant toro mecànic que va captivar a grans i menuts.

A més, la nostra Dama de la Cuitat Infantil, Leyre, va assistir a l'esdeveniment, compartint la seua alegria amb els més petits i fent que la jornada fora encara més especial.

L'esdeveniment va oferir una oportunitat perfecta per passar temps en família, conèixer els veïns i gaudir de la creativitat i l'alegria que caracteritzen la nostra comunitat. Les activitats van combinar entreteniment i aprenentatge, fent que la jornada fora inoblidable per a tots els participants.

19 setembre '25

Benicàssim proclama a les seues Reines de les Festes 2025/2026

Benicàssim ha donat inici a les festes en honor a Sant Tomàs de Villanueva amb la proclamació de Marta Mas Dintencorn a reina major i Ariadna Galán Zorrilla com a reina infantil per al període 2025/2026. L'acte oficial va tenir lloc amb la presència de la Corporació Municipal, presidida per l'alcaldessa Susana Marqués, acompanyada del senador Jaume Llorens, la diputada provincial Marisa Torla, l'alcaldessa de Castelló Begoña Carrasco, així com les reines de Castelló i representants de diversos municipis de la província.

La cerimònia va comptar amb la música de la Unió Musical Santa Cecília, la Colla de Dolçainers i Tabaleters i l'Agrupació Folklòrica El Cremaller de Benicàssim, creant un ambient festiu i participatiu.

Adriana Lapusan i Ana Paula Morales, presentades com a Madrina i Madrina Infantil de la Gaiata 3 Porta del Sol per a la Magdalena 2026

El dissabte 20 de setembre, el Palau de la Festa de Castelló va acollir la presentació oficial d'Adriana Lapusan com a Madrina i d'Ana Paula Morales com a Madrina Infantil de la Gaiata 3 Porta del Sol, acompanyades pel seu president, Vicente Provinciale, de cara a les festes de la Magdalena 2026.

L'acte va servir per donar a conèixer les representants de la comissió i va reunir membres de la gaiata i representants del món festiu local. A la finalització de la presentació, es va dur a terme la tradicional visita a totes les comissions de sector, en què les madrines i el president van saludar als companys i compartir moments amb les diferents comissions, iniciant així la seua participació en el nou cicle festiu.

20 setembre '25

Gala de les Reines del Centre Aragonés al Teatre del Raval

El dijous 25 de setembre, el Teatre del Raval va acollir la presentació oficial de les Reines del Centre Aragonés, un acte carregat d'emoció i simbolisme que va reunir familiars, amics, representants d'entitats i veïnat per a celebrar aquest moment tan especial.

La gala va transcórrer en un ambient festiu i solemne, en què es va posar en valor la importància de les tradicions i el paper fonamental de les festes com a element de cohesió social. Les protagonistes de la nit, María Gual i Paula Bonaque, van ser les grans protagonistes d'una vetllada inoblidable, acompanyades per la seua cort d'honor, que va rebre nombroses mostres d'afecte per part del públic assistent.

L'esdeveniment va oferir una magnífica oportunitat per gaudir de la cultura i del folklore.

25 setembre '25

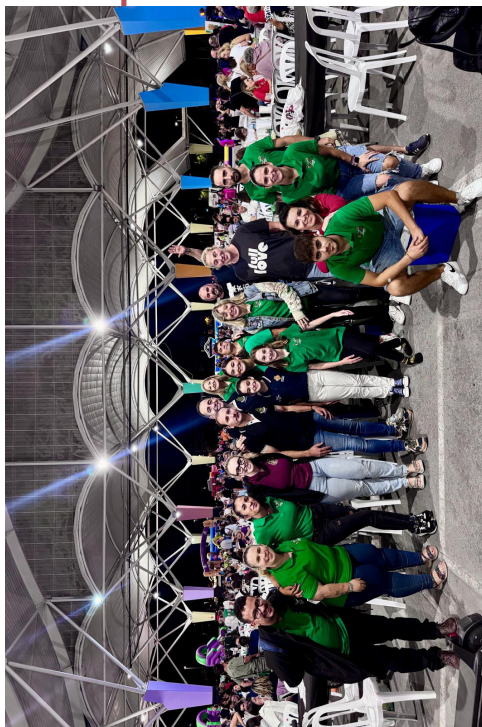

26 setembre '25

«Regrés a la Ciutat» ompli Castelló d'arts escèniques

Del 19 al 28 de setembre, Castelló va viure una nova edició de Regrés a la Ciutat amb la celebració dels festivals Clot i Fava i MUT!, que van omplir els carrers i places de la ciutat amb 38 espectacles i la participació de 24 companyies internacionals, procedents de diversos països.

Les propostes de caràcter familiar del Clot i Fava, juntament amb la celebració de la desena edició del MUT!, van transformar l'espai urbà en un gran escenari cultural a l'aire lliure. L'alta afluència de públic va confirmar l'èxit d'aquestes cites, que van tindre un destacat impacte cultural, social i econòmic, consolidant Regrés a la Ciutat com una de les principals iniciatives culturals del calendari festiu de Castelló.

26 setembre '25

Èxit de participació en el Sopar de Colles i la 10ª edició de la 'Tornà a la Ciutat'

El divendres 26 de setembre, Castelló va viure una nit plena de festa i tradició amb la celebració del Sopar de Colles, organitzat per la Federació de Colles i la 10ª edició de la 'Tornà a la Ciutat' a REFEYME. L'acte va reunir prop de 1.000 persones i va marcar l'inici de l'any fester de la Federació de Colles.

Va ser un esdeveniment carregat d'identitat i orgull compartit per Castelló, on les colles, entitats vinculades i, com sempre, les Gaiares, van demostrar la seua dedicació per mantindre vives les nostres tradicions.

Agraïments especials al president de la Federació, Pepe Beltrán, a tota la junta, i a totes les colles i participants per fer possible aquesta nit tan especial. Una vetlada que va combinar diversió, cultura i comunitat, celebrant el millor de la nostra festa local.

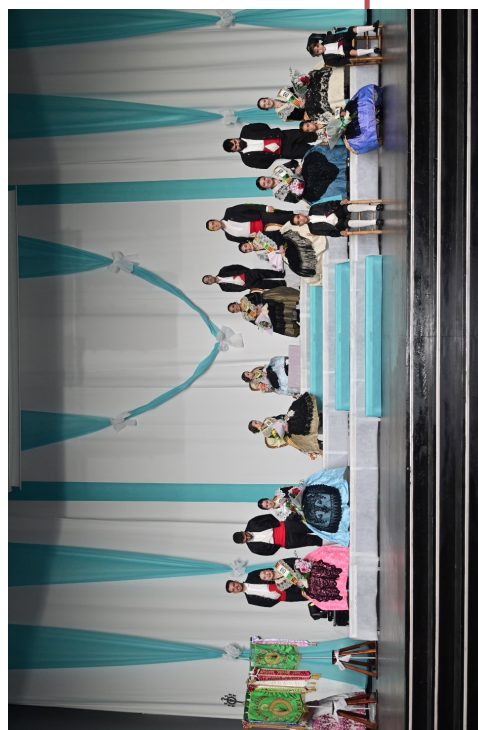

Amanda Pastor i Alejandra Pachés, presentades com a Madrina i Madrina Infantil de la Gaiata 4 L'Armellar per a la Magdalena 2026

El dissabte 27 de setembre, el Palau de la Festa de Castelló va acollir la presentació oficial d'Amanda Pastor i Alejandra Pachés com a Madrina i Madrina Infantil de la Gaiata 4 L'Armellar, acompanyades pel seu president, Adrián Pérez, de cara a les festes de la Magdalena 2026.

L'acte va incloure la recepció amb honors a la Mare de Déu del Lledó i la despedida de les madrines de les festes de la Magdalena 2025, Michelle Valverde Puig i Carolina Lledó Personat Lleó, que van estar acompanyades pel seu president, Alejandro Miranda Sales. La jornada va servir per donar a conèixer les noves representants de la comissió i iniciar la seua participació en el nou cicle festiu.

27 setembre '25

Castelló celebra amb emoció la processó de Sant Francesc i Clara d'Assís

En octubre, Castelló va viure una jornada plena d'emoció amb la celebració de la Processó de Sant Francesc i Clara d'Assís, un esdeveniment destacat del calendari festiu. La cerimònia va començar amb una missa solemne a l'ermita de Sant Francesc, on es va homenatjar els dos sants. Després, una processó va recórrer els carrers de la ciutat, oferint un moment de reflexió i comunitat.

La nostra representant, Yasmina, va aportar solemnitat i elegància a la celebració, simbolitzant la continuïtat de les tradicions. La seva participació va ser un exemple de devoció i compromís amb la cultura local, animant a la veïnat a participar en aquesta festivitat significativa.

La processó no només va ser un moment de festa, sinó també una ocasió per unir-nos, recordar valors i celebrar tradicions compartides.

4 octubre '25

4 octubre '25

Èxit de participació en la IV Romeria Inclusiva a Castelló

La IV Romeria Inclusiva ha reunit centenars de persones en un dia carregat d'inclusió, tradició i convivència. Des de la Plaça Major fins a l'ermita de Sant Roc, participants de totes les edats van compartir el camí, l'esmorzar i una paella multitudinària que va posar el toc final a un matí inoblidable.

L'esdeveniment ha destacat per fomentar la participació de tota la comunitat, reforçant valors d'igualtat i cohesió social. Un agraïment especial a totes les persones i entitats que ho van fer possible, especialment a ASPEGUI CV i a la ONCE.

Un dia per celebrar que Castelló és de tots i per a tots, gaudint de la tradició amb alegria i inclusió.

4 octubre '25

La Gaiata 10 El Toll brilla al Palau de la Festa amb "El gran showman de la dolçaina"

El dissabte 4 d'octubre, el Palau de la Festa de Castelló es va omplir de màgia, emoció i sentiment gaiater amb motiu de la presentació oficial de la Gaiata 10 El Toll per a les Festes de la Magdalena 2026.

L'acte, inspirat en la temàtica «El gran showman de la dolçaina», va oferir un espectacle original que va saber combinar tradició i modernitat, posant en valor la música i els símbols més representatius de la festa. La proposta escènica va ser àmpliament aplaudida pel públic assistent, que va gaudir d'una vetlada plena de llum, creativitat i emocions. A la presentació van assistir les nostres representants Alma, Yasmina i Pablo, que amb la seua presència van reforçar els llaços de germanor amb la comissió de la Gaiata 10. Tots ells van compartir un esdeveniment carregat de simbolisme i alegria gaiatera, que va marcar l'inici d'un nou camí cap a la Magdalena 2026.

Castelló celebra el 9 d'Octubre amb orgull i tradició

Castelló ha celebrat el 9 d'Octubre, Dia de la Comunitat Valenciana, amb una jornada plena d'actes institucionals i populars. L'alcaldesa, Begoña Carrasco, ha destacat l'orgull de ser castellonencs i valencians, i ha remarcat la importància de les nostres arrels i tradicions.

Un dels actes centrals ha estat la Desfilada de les Tres Cultures, una representació de la convivència històrica entre cristians, musulmans i jueus a Castelló. El recorregut, que ha començat a l'estàtua de Jaume I, ha comptat amb la participació de col·lectius com la Germandat dels Cavallers de la Conquesta. La celebració ha culminat a la Plaça Major amb la Marxa de la Ciutat i els himnes de la Comunitat Valenciana i d'Espanya, acompanyats pel tradicional volteig de campanes d'El Fadri.

9 octubre '25

Tania Candel i Isabella Gallego, presentades com a Madrina i Madrina Infantil de la Gaiata 17 Tir de Colom per a la Magdalena 2026

El dissabte 11 d'octubre, el Palau de la Festa de Castelló va acollir la proclamació oficial de les màximes representants de la Gaiata 17 Tir de Colom per a les festes de la Magdalena 2026: Tania Candel i Isabella Gallego, Madrina i Madrina Infantil, respectivament.

Les representants van estar acompanyades pel president de la comissió, Javier Gimeno, i pel president infantil, Leo Rico, en un acte que va comptar també amb la presència de les Reines de les Festes de Castelló, Clara Sanz i Ana Colón, així com de la concejala de Festes, Noelia Selma, i altres membres de la corporació municipal.

11 octubre '25

12 octubre '25

Castelló celebra amb fe la missa en honor a la Mare de Déu del Pilar amb la presència de les nostres representants i la Dama de la Ciutat

El passat 12 d'octubre, Castelló va commemorar la festivitat de la Mare de Déu del Pilar amb una missa solemne a l'Església de la Santíssima Trinidad. Les nostres representants, Alma i Yasmina, juntament amb Leyre, la nostra Dama de la Ciutat infantil, van assistir a l'acte, compartint amb els veïns i veïnes un moment de devoció i germanor, i posant en relleu la importància de mantindre vives les tradicions valencianes.

La jornada va incloure una processó d'ofrenes, així com la interpretació d'himnes pel cor parroquial, creant un ambient de participació, emoció i comunitat que va destacar com un acte emblemàtic de fe i cultura dins del calendari festiu de la ciutat.

18 octubre '25

El V Mercat del Raval ompli de vida la plaça Illes Columbretes

El V Mercat del Raval va convertir la plaça Illes Columbretes de Castelló en un punt de trobada ple d'ambient, música i activitats els dies 18 i 19 d'octubre. L'alcaldeessa Begoña Carrasco, el regidor de Comerç Alberto Vidal i les Reines de les Festes, Clara Sanz i Ana Colón, van visitar els punts del mercat i van destacar la seua importància per al comerç de proximitat i la dinamització dels barris.

La jornada va incloure tallers, activitats infantils, desfilades de moda i música en directe amb Le Group, i va concloure amb el sorteig de cinc televisors Hyundai. Carrasco va remarcar que el mercat reflecteix una Castelló viva i compromesa amb la seua gent, consolidant-se com una cita destacada del calendari local.

La plaça Major es va omplir de moda amb Moda Local al Teu Costat

El 18 d'octubre, la plaça Major de Castelló va acollir una nova edició de Moda Local al Teu Costat, una iniciativa que va omplir l'espai de creativitat i va posar en valor el comerç de proximitat mitjançant desfilades de moda infantil i adulta.

L'acte va comptar amb una gran assistència de públic i amb la presència de l'alcaldeessa, Begoña Carrasco, i del regidor de Comerç i Consum, Alberto Vidal, que van mostrar el suport institucional a un esdeveniment ja consolidat al calendari comercial de la ciutat.

Les passarel·les van mostrar les últimes tendències de firmes locals en un ambient festiu, reforçant el vincle entre el comerç castellonenc i la ciutadania, i convertint la plaça Major en un punt de trobada ple de vida i estil.

18 octubre'25

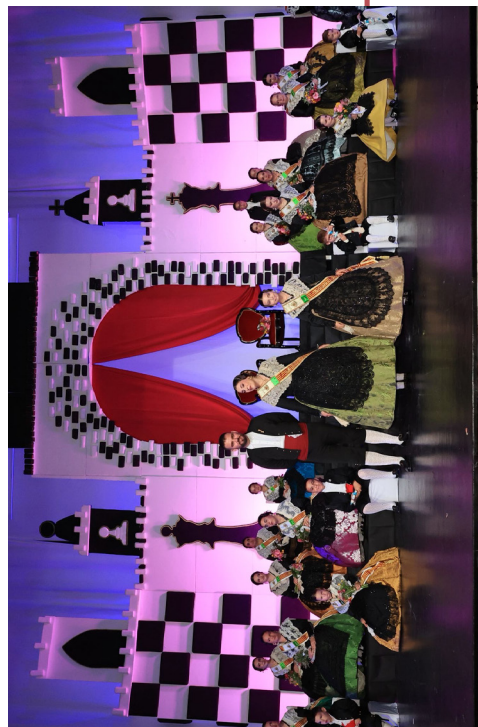

Nuria García Falomir i Noa Martínez Bailén, presentades com a Madrina i Madrina Infantil de la Gaiata 2 Fadrell per a la Magdalena 2026

El dissabte 18 d'octubre, el Palau de la Festa de Castelló va acollir la presentació oficial de Nuria García Falomir i Noa Martínez Bailén com a Madrina i Madrina Infantil de la Gaiata 2 Fadrell, de cara a les festes de la Magdalena 2026.

Les noves representants de la comissió van estar acompanyades pel seu president, Rubén Llansola Rico, en un acte que marca l'inici del seu paper en el nou cicle festiu de la ciutat i permet conèixer-les a la ciutadania abans de les celebracions.

18 octubre'25

23 octubre '25

El món de la festa impulsa la sostenibilitat amb una jornada de plantació d'arbres a la Magdalena

El món de la festa va organitzar una jornada especial de conscienciació ambiental amb la plantació d'arbres en la zona de la Magdalena, una iniciativa per cuidar i embellir els espais de la ciutat. Les nostres representants, compromeses amb la comunitat i el medi ambient, van participar activament en l'esdeveniment, aportant el seu granet de sorra i plantant cadascuna el seu arbre, simbolitzant la seva implicació amb les festes i amb la sostenibilitat.

Durant la jornada, a més de plantar els arbres, es van desenvolupar activitats de sensibilització sobre la cura de l'entorn i la importància de conservar els espais verds de Castelló.

25 octubre '25

Gran matí de diversió en la XIX Marxa a Peu a les Ermites

El dissabte 25 d'octubre vam participar en la XIX Marxa a Peu a les Ermites, una cita ja consolidada que combina esport, tradició i convivència. La jornada va començar a primera hora del matí i va transcórrer en un ambient alegre i participatiu, oferint moments molt agradables per a totes les persones assistents.

Veïns i veïnes de totes les edats van prendre part en el recorregut, gaudint d'una activitat a l'aire lliure que va permetre compartir rialles, bona companyia i esperit de germanor. Aquesta iniciativa va tornar a posar en valor la importància de fomentar hàbits saludables i de reforçar els vincles de comunitat.

La Marxa a Peu a les Ermites es consolida així com una experiència enriquidora que celebra la ciutat, el seu entorn i les seues tradicions.

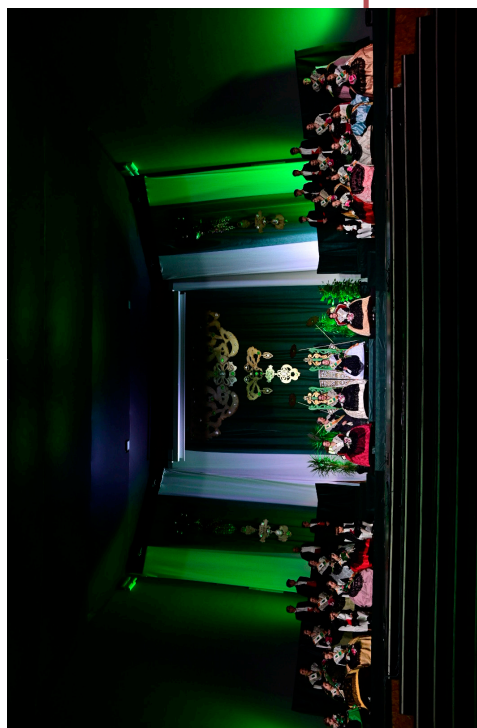

María Collados i Vega Peraire, noves mdrines de la Gaiata 15 Sequiol

El Palau de la Festa va acollir la presentació oficial de la Gaiata 15 Sequiol, un acte ple d'emoió i sentiment gaiater en què María Collados Marzá i Vega Peraire Sousa van ser proclamades oficialment mdrines de la comissió.

La vetlada va transcórrer en un ambient solemne i festiu, amb la presència de nombrosos familiars, amics i representants del món gaiater, que van acompanyar les protagonistes en un moment tan significatiu. L'acte va comptar també amb l'assistència de les mdrines de la Gaiata 18, Yasmina i Alma, que van rebre la salutació corresponent, simbolitzant la unió i la germanor entre les diferents comissions gaiateres.

25 octubre'25

Les nostres representants visiten Alacant per enfortir la germanor entre festes

El 26 d'octubre, les nostres representants Pablo, Yasmina i Alma es van desplaçar fins a Alacant per a participar en l'acte de presentació de la Foguera agermanada, una cita molt especial que va posar de manifest la unió entre ambdues festes.

Durant l'exaltació de les seues representants, van compartir una jornada carregada d'alegria, emocio i sentiment festiu, en un ambient de gran complicitat i estima. L'acte va esdevenir una magnífica oportunitat per a reforçar els llaços de germanor entre les festes d'Alacant i Castelló, compartint tradicions, valors i il·lusions comunes.

Aquesta trobada va tornar a evidenciar la importància de l'agermanament entre comissions, com a via per a enfortir les relacions culturals i festives entre ciutats.

26 octubre'25

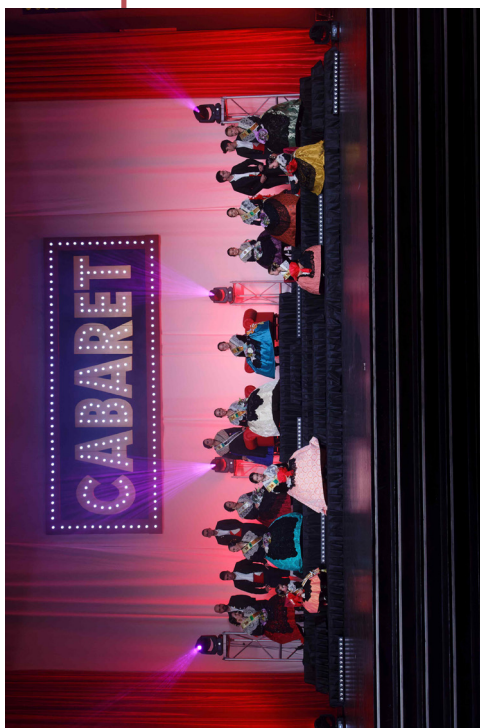
7 novembre '25

La madrina infantil participa en el curs de protocol de la Gestora de Gaiates

Castelló va acollir recentment un curs de protocol organitzat per la Gestora de Gaiates, amb l'objectiu de formar les joves representants en el correcte desenvolupament de les seues funcions durant les festes.

La nostra madrina infantil va assistir a aquesta formació, aprenent sobre la importància de l'etiqueta, els actes oficials i la representació de la seua comissió en els esdeveniments festius. La jornada va combinar teoria i pràctica, permetent a les participants familiaritzar-se amb els procediments oficials i reforçar la seua seguretat i confiança en el compliment de les seues responsabilitats.

Amb la seua assistència, la nostra madrina infantil va donar un pas més en la seua preparació per a les Festes de la Magdalena 2026.

1 novembre '25

Raquel Gillén i Victoria Fabregat, presentades com a Madrina i Madrina Infantil de la Gaiata 13 Sensal per a la Magdalena 2026

El dissabte 1 de novembre, vam assistir al Palau de la Festa de Castelló a la presentació oficial de les màximes representants de la Gaiata 13 Sensal per a les festes de la Magdalena 2026: Raquel Gillén, com a Madrina, i Victoria Fabregat, com a Madrina Infantil.

Durant l'acte, les representants van estar acompanyades per la presidenta de la comissió, Andrea Dolz, i van rebre l'afecte de familiars, amics i veïns. La vetllada va destacar per la seva alegria, tradició i colorit, oferint un moment molt emotiu i festiu per a tots els assistents.

Va ser una oportunitat especial per gaudir de la festa i reforçar els llaços de germanor i convivència entre les diferents comissions gaiateres de Castelló.

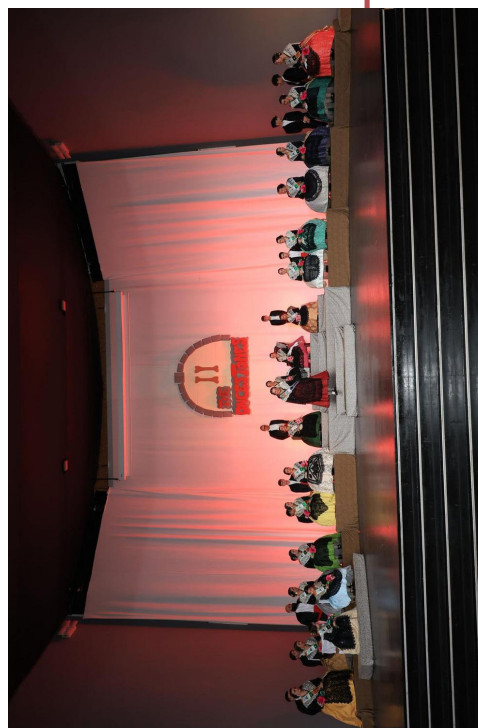

Marta Armijo i Julia Granados, presentades com a Madrina i Madrina Infantil de la Gaiata 11 Forn del Pla per a la Magdalena 2026

El dissabte 8 de novembre, el Palau de la Festa de Castelló va acollir la presentació oficial de les màximes representants de la Gaiata 11 Forn del Pla per a les festes de la Magdalena 2026: Marta Armijo i Julia Granados, Madrina i Madrina Infantil, respectivament. Les representants van estar acompanyades per la presidenta de la comissió, Lidón Andrés, en un acte carregat d'emoció i tradició.

Durant la cerimònia, Pilar Fornanet va ser reconeguda com a Fornera de l'Any 2026, en reconeixement a la seua dedicació i implicació amb el món de la festa, destacant així la contribució de les persones que treballen per mantenir viva la cultura i la tradició festiva de Castelló.

8 novembre '25

Juan Diego Ingelmo crea el cartell oficial de la Magdalena 2026: 'Monumental'

Castelló ja té cartell oficial per a les Festes de la Magdalena 2026. L'obra de Juan Diego Ingelmo, amb el lema 'Monumental', ha estat escollida entre més de 60 propostes per representar la setmana gran de la ciutat, que se celebrarà del 7 al 15 de març.

El disseny mostra la ermita de la Magdalena, el camí dels romers i elements emblemàtics de Castelló com el Fadrí, la concatedral de Santa Maria, la figura del Tombatossals i, coronant tot, un gaiato, simbolitzant la Gaiata i els valors festius.

Carrasco va destacar l'alta participació i el talent local, subratllant que les festes de la Magdalena transmeten llum, pirotècnia, música, tradició i història de generació en generació.

14 novembre '25

15 novembre '25

Andrea Naches i Valeria Amat, presentades com a Madrina i Madrina Infantil de la Gaiata 8 Portal de l'Om per a la Magdalena 2026

El dissabte 15 de novembre, vam assistir al Palau de la Festa de Castelló, decorat amb una temàtica de circ i ple d'història, il·lusió i màgia, on es va celebrar la presentació oficial de les màximes representants de la Gaiata 8 Portal de l'Om per a les festes de la Magdalena 2026: Andrea Naches, com a Madrina, i Valeria Amat, com a Madrina Infantil. Les representants van estar acompanyades per Fernando Sos, que torna a assumir la presidència de la comissió del sector de la plaça Borrull. L'acte va destacar per la seva emoció, tradició i bon ambient festiu, oferint un moment molt especial per a tots els assistents.

Va ser una excel·lent ocasió per gaudir de la festa i reforçar els llaços de germanor entre les comissions gaiateres de Castelló.

20 novembre '25

Chimo Tirado i Castellón Información entreguen els Premis Notícia de l'Any 2025

El Cambra de Comerç de Castelló va acollir la gala dels Premis Notícia de l'Any 2025 de Castellón Información, presentada pel periodista Alberto Suárez. L'acte va recordar el naixement del mitjà fa 13 anys i va reconèixer les persones i entitats que han protagonitzat les notícies més positives dels últims dotze mesos a la província.

Durant la gala, es va retre homenatge a José Luís Serrano, fundador del mitjà, traspassat el 2 de gener, amb un emotiu vídeo recordatori locutat per Raúl Puchol, destacant la seua passió per la cultura, les festes i les tradicions.

El Premi Personatge de l'Any va ser per a Sofía Díaz García, i també es va reconèixer l'escriptor Julio César Cano i la Universitat Jaume I en el seu 35 aniversari. L'acte va finalitzar amb un emocionant discurs de l'alcaldesa Begoña Carrasco.

Claudia Albert i María Salom, Reines de Sant Pere 2026 a Castelló

Castelló ja té Reines per a Sant Pere 2026: Claudia Albert Giner i María Salom Fallán. L'acte de presentació va tenir lloc amb la presència del president de la Comissió de Festes de Sant Pere, Miguel Valerino Santolaria, que va acompanyar les futures reines sobre l'escenari.

Claudia i María seran, juntament amb el president infantil Miguel Ramírez León, les monarques de la festa grauera i les madrides de la Gaiata 12 El Grau durant les Festes de la Magdalena 2026, que se celebraran del 7 al 15 de març.

L'acte de presentació va estar carregat d'emoció, alegria i il·lusió, amb familiars, amics i veïns que van voler compartir aquest moment tan especial.

22 novembre '25

Concert centenari de la Banda Municipal de Castelló

Yasmina i Alma van gaudir d'un concert excepcional de la Banda Municipal de Castelló, en una vetllada plena de música, emoció i bon ambient. L'actuació, marcada per la qualitat artística i la passió dels músics, va oferir un repertori variat que va recórrer diferents estils i peces tradicionals, fent vibrar tots els assistents.

Aquest concert va tenir un valor especial, ja que va servir per reivindicar el centenari de la Banda Municipal, una institució que al llarg de dècades ha contribuït a enriquir la vida cultural de Castelló i a mantenir viva la nostra tradició musical.

La jornada va quedar gravada en la memòria de tots els assistents com un moment molt especial i memorable, que combina la qualitat artística amb la devoció i estima per les nostres tradicions i la cultura local.

26 novembre '25

29 novembre '25

La Gaiata 9 "L'Espartera" es presenta per a la Magdalena 2026

La Gaiata 9 "L'Espartera" va viure un acte emotiu i carregat de tradició amb motiu de la presentació oficial per a la Magdalena 2026. La presidenta, juntament amb la madrina infantil i el president infantil, van simbolitzar la continuïtat de la festa, mentre que la música i l'escenografia van aportar dinamisme i emoció a la vetlada.

La comissió va reforçar la seua identitat gaiatera, convertint l'acte en un dels moments clau del calendari festiu de Castelló. Les madrines Alma i Yasmina i el president Pablo van acompanyar la Gaiata 9 en la seua presentació, rebent també la salutació de la Gaiata 6, en un gest de germanor entre comissions.

30 novembre '25

Experiència única: Saque d'honor en els partits del CD Castelló

El dia 30 de novembre, la cort i la reina van tindre l'oportunitat d'assistir i participar en el partit del CD Castelló al Skyfi Castalia, realitzant el tradicional saque d'honor abans de l'inici del matx. Les nostres representants van gaudir d'una experiència espectacular, plena d'emoció i adrenalina, vivint de prop cada moment del partit i compartint la passió pel futbol amb els aficionats presents a les grades.

L'ambient festiu, carregat d'alegria i entusiasme, va convertir aquesta cita esportiva en un moment molt especial, que combina l'esport, la tradició i la participació ciutadana. Sense dubte, va ser un acte que va posar en valor la importància del futbol local com a eina de cohesió social, i va permetre que les nostres representants compartiren amb la ciutat una experiència plena d'emocions, festa i orgull per Castelló i els seus valors esportius.

Castelló dona la benvinguda al Nadal amb l'encesa de llums

El passat 5 de desembre, Castelló va iniciar oficialment la temporada nadalenca amb la tradicional encesa de llums, un acte ple de màgia i emoció que va reunir nombrosos veïns i visitants. Les llums van omplir els carrers de calidesa i esperança, marcant el començament d'unes dates molt especials per a tota la ciutat.

Entre els assistents, es va comptar amb la presència de les màximes representants del món festiu, qui van aportar elegància i solemnitat a aquesta jornada tan significativa.

La llum de Castelló va tornar a brillar amb força, reflectint l'esperit festiu que uneix la ciutat en aquestes festes.

5 desembre '25

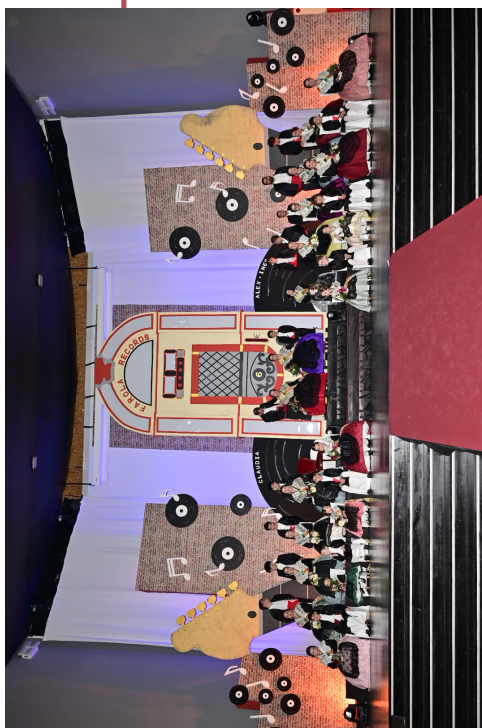
Celebració del dia de la Constitució en la ciutat de Castelló

El 6 de desembre es va commemorar el Dia de la Constitució, una data que ens convida a recordar i posar en valor els principis democràtics, la convivència i els drets fonamentals que defineixen la nostra societat. A Castelló, es van organitzar diversos actes institucionals, que van posar de manifest la importància d'aquesta efemèride per a tota la ciutadania i que van servir com a espai de reflexió sobre la història col·lectiva i els valors que compartim com a comunitat.

Els actes van estar marcats per la solemnitat, el respecte i la participació activa dels representants de les institucions locals, així com de les màximes representants del món festiu, que van assistir amb elegància i distinció, reforçant el vincle entre tradició, cultura i compromís cívic. La nostra representant, Yasmina, juntament amb Leyre, la nostra Dama de la Ciutat infantil, van ser present.

6 desembre '25

6 desembre '25

Claudia Beltrán i Inés García, presentades com a Madrina i Madrina Infantil de la Gaiata 6 Farola-Ravalet per a la Magdalena 2026

Les nostres madrines, Yasmina i Alma, van tenir l'oportunitat de gaudir intensament de la presentació oficial de la Gaiata 6 Farola-Ravalet per a les Festes de la Magdalena 2026. L'acte, celebrat al Palau de la Festa de Castelló, va oferir un espectacle complet de música, balls i coreografies de diferents èpoques, que van transformar el Palau en un veritable centre de diversió i il·lusió festera.

Durant la presentació, Yasmina i Alma van poder compartir moments de germanor i convivència amb els membres de la comissió i altres representants de la fest. La jornada va estar plena d'emoció, i les nostres representants van mostrar tot el seu entusiasme, aplaudint i participant activament en cada detall de l'espectacle, des dels balls tradicionals fins a les innovadores interpretacions musicals.

11 desembre '25

Gala del Centenari del diari Mediterráneo

L'Auditori i Palau de Congressos de Castelló va acollir la gala «100 anys de periodisme amb tu» del diari Mediterráneo, amb motiu del seu centenari.

L'acte va comptar amb la presència de destacades autoritats, com la ministra Diana Morant, el president de la Generalitat, Juanfran Pérez Llorca, l'alcalde de Castelló, Begoña Carrasco, i la presidenta de la Diputació, Marta Barrachina, així com representants institucionals, empresarials i municipals de tota la província.

Conduïda per la periodista Silvia Tomás, la gala va oferir un recorregut pels cent anys d'història del diari mitjançant música en directe i projeccions audiovisuals, recordant l'evolució del periodisme i de la societat castellonenca.

PortCastelló encén la màgia de el Nadal amb un acte multitudinari

PortCastelló va donar inici a la temporada nadalenca amb un encès de llums multitudinari que va omplir de màgia i alegria la zona lúdica del port de Castelló. L'esdeveniment va combinar música, tradició i participació del públic, especialment dels més petits, que van ajudar a encendre les llums de la torre de la Plaça del Mar, el moll, l'antic far, la passarel·la, el templet i l'edifici del Moruno, seguint una llegenda interpretada per un tenor.

Rubén Ibáñez, president de l'Autoritat Portuària, va agrair la participació i va convidar a gaudir de la programació nadalenca del Grao, que inclou cine infantil gratuït, mercat solidari i exposició del Betlem de Frater Castellón. Ibáñez va destacar que encendre la façana marítima era clau per portar la màgia de Nadal al port i omplir de vida aquesta zona durant tot l'any.

12 desembre '25

El Carter Reial porta la màgia del Nadal a Castelló

El passat 13 de desembre, Castelló va rebre la visita del Carter Reial, que va recórrer diversos barris. Va estar a la Plaça Major per recollir les cartes dels xiquets i xiquetes. L'acte va comptar amb activitats com una desfilada, música i jocs interactius.

L'Ajuntament de Castelló va habilitar espais tranquils per a xiquets amb neurodivergències i zones adaptades per a persones amb mobilitat reduïda, reafirmant el seu compromís amb unes festes accessibles per a tota la ciutadania.

Les representants de la gaiata 18 van estar presents en aquest esdeveniment, al mateix temps que la dama de la ciutat infantil, Leyre.

13 desembre '25

13 desembre '25

Paula Beltrán i Lledó Sales, presentades com a Madrines de la Gaiata 1 Brancal de la Ciutat per a la Magdalena 2026

El Palau de la Festa de Castelló va acollir el dissabte 13 de desembre la presentació oficial de les màximes representants de la Gaiata 1 Brancal de la Ciutat per a les Festes de la Magdalena 2026. Les madrines, Paula Beltrán Soler i Lledó Sales Traver, van ser acompanyades pel president de la comissió, Arturo España Marza, i van rebre una acollida càlida i festiva per part de tots els assistents.

L'acte va estar carregat d'emoció, il·lusió i entusiasme, amb música, balls i representacions que van omplir el Palau de Festa de vitalitat i alegria, marcant així l'inici dels preparatius festers de la Gaiata. Les nostres madrines, Yasmina i Alma, van gaudir de l'espectacle, participant de l'ambient festiu i compartint moments de germanor i convivència amb les representants de la comissió i altres convidats.

19 desembre '25

La Gestora de Gaiates celebra el tradicional sopar de la Pascuera

El passat divendres, 19 de desembre, la Gestora de Gaiates de Castelló va celebrar el tradicional sopar de la Pascuera, un esdeveniment en què es feliciten les festes nadal·lenques a la Reina de les Festes i a totes les representants de la Magdalena 2025.

La cita, que va tindre lloc al restaurant Agora, va començar amb una fotografia grupal. Durant l'acte, la Reina de les Festes, va agrair el treball de les comissions gaiateres i va desitjar unes bones festes a tots els assistents. Tot seguit José Antonio Lleó, president de la Gestora de Gaiates, va tancar el torn de parlaments.

L'acte va continuar amb l'entrega de flors de Pasqua a totes les representants, començant per les Dames de la Ciutat i la Dama dels Cavallers, i seguint amb les madrines de les 19 gaiates.

Luna i Belén, madrines de la Gaiata 7 Cor de la Ciutat per a la Magdalena 2026

La Gaiata 7 Cor de la Ciutat, de la plaça Cardona Vives de Castelló, va celebrar el dissabte 20 de desembre l'acte d'imposició de bandes als seus màxims representants per a les festes de la Magdalena 2026. En l'esdeveniment van ser proclamades madrines Belén Mateu Felip i Luna Pacheco Martínez, així com nomenat el president infantil, Pablo Gil Archilés.

L'acte va comptar amb la presència de la presidenta de la gaiata, Pilar Gijón Ribera, que va acompanyar els representants en una jornada molt especial, envoltada d'un ambient nadalenc. Familiars, amics i membres del món fester no van faltar a la cita, donant suport i caliu als protagonistes d'aquesta nova etapa.

La celebració va servir per iniciar oficialment el camí cap a les pròximes festes fundacionals, en una vesprada plena d'emoció, simbolisme i il·lusió per a la Magdalena 2026.

20 desembre '25

La Federació Gestora de Gaiates celebra la seua tradicional berenar nadalenca en Kidom

El passat 2 de gener a la vesprada, Kidom va acollir la berenar nadalenca organitzada per la Federació Gestora de Gaiates, un esdeveniment que va reunir als més menuts en un ambient ple de diversió i esperit festiu. Entre els assistents va destacar la representant infantil, Alma, i la nostra dama de la ciutat infantil, Leyre, qui, juntament amb altres xiquets i xiquetes, va gaudir d'una vesprada inoblidable.

Els tobogans, les tirolines i les colxonetes van ser els grans protagonistes d'una jornada plena d'energia i somriures. Aquest tipus d'iniciatives reforcen la germanor entre les comissions gaiateres i fomenten la participació dels més joves en el món festiu, mantenint viva la llum de les nostres tradicions des de la infantesa.

2 gener '26

5 gener'26

Els Reis d'Orient omplien Castelló de màgia i regals per a grans i menuts

Els Reis d'Orient, Melcior, Gaspar i Baltasar, van arribar a Castelló el dia més esperat pels xiquets i xiquetes de tota la província, carregats d'aguinaldos i centenars de regals. La màgia va ser protagonista una vegada més, amb Ses Majestats desplegant-se per terra, mar i aire per a visitar tots els municipis de la província. Cada localitat va celebrar aquesta tradició amb actes en llocs i hores concretes, fent que ningú es perdés l'oportunitat de viure l'esperit nadalenc.

Entre els assistents destacaren les nostres màximes representants: la madrina Yasmina, la madrina infantil Alma i la dama de la ciutat infantil Leyre, qui van gaudir de la màgia de Nadal en una jornada plena d'il·lusió i alegria. Aquest esdeveniment, tan estimat per grans i menuts, va tornar a reafirmar el seu lloc com una de les tradicions més esperades i entranyables de les nostres festes.

10 gener'26

La gaiata 14 Castàlia viatja a l'altre costat de l'espill en la presentació de la seua comissió

A l'altre costat de l'espill va ser el fil narratiu de l'acte organitzat pels comissionats de la gaiata 14 Castàlia, celebrat al Palau, que va suposar el retrobament amb el món de la festa de Castelló després de la pausa nadalenca. Inspirat en l'obra de Lewis Carroll, l'esdeveniment va proposar un recorregut simbòlic pel relat d'Àlícia, que va acompanyar les madrines, Andrea Vlaicu Estrada i Daniela González Alcantud, juntament amb el president, Daniel Martí Andreu, en un viatge al país de les meravelles.

La posada en escena va comptar amb la figura d'un narrador que despertava cada vegada que s'obria el gran llibre, així com amb la presència del conill blanc, sempre atrafegat i pendent del rellotge. En este ambient màgic feren la seua entrada els portaestendards de la gaiata acompanyats per la col·laboradora.

La Gaiata 18 Crèmor viu una nit de màgia al Palau de la Festa

El Palau de la Festa de Castelló es va convertir la vesprada del dissabte 17 de gener en l'escenari d'una vetlada inoblidable, plena d'emoció, simbolisme i fantasia, amb motiu de la presentació oficial de les madrines de la Gaiata 18 Crèmor per a les festes de la Magdalena 2026. Una nit que no sols va ser especial per a Yasmina Pérez García i Alma Fullera Nieto, protagonistes indiscutibles de l'acte, sinó també per a les madrines de l'exercici 2025, Llanos i Leyre, que van viure l'esdeveniment amb l'emoció de qui tanca una etapa plena de records i sentiment gaiater.

Davant d'un auditori ple de familiars, amics, veïns del sector i representants del món fester, Yasmina i Alma van ser proclamades oficialment madrines de la comissió, arropades en tot moment pel president de la Gaiata 18 Crèmor, Pablo Antón Silva. El president va destacar en la seua intervenció la importància de la continuïtat, el compromís i la unió dins de la gaiata, tot posant en valor tant el llegat deixat per les madrines eixints com la il·lusió i la responsabilitat que ara assumeixen les noves representants.

L'acte va estar magistralment presentat per la dama de la ciutat 2025, Claudia Arrufat, que va aportar elegància, proximitat i solemnitat a una cerimònia cuidada fins a l'últim detall. La seua presència va donar un valor afegit a una nit que ja s'intuïa especial des del primer moment, tot guiant el públic a través d'una presentació que va combinar emoció, simbolisme i espectacle.

La posada en escena va transportar els assistents a la màgica història d'amor entre Aladí i Jasmine, un relat que va servir com a fil conductor de tota la vetlada. Dos mons diferents units pel destí van ser el reflex perfecte de l'esperit de les festes de la Magdalena: la unió de tradició i modernitat, de generacions distintes que comparteixen una mateixa passió per Castelló i les seues festes fundacionals.

17 gener '26

Els sabors de la Magdalena | 147

L'evolució de la gaiata al llarg de la història | 153

75 anys de la germandat dels Cavallers de la Conquesta | 157

El paper de la Romeria de les canyes | 161

La música, ànima de les festes de la Magdalena | 165

La història de la Magdalena a través dels seus congressos | 169

La pòlvora escrita: la pòlvotra en els programes | 179

L'evolució dels llibrets de les gaiates en les festes | 183

Els actes d'ahir i de hui de les festes de la Magdalena | 187

Portades que marcaren època | 191

Jo, el Crèmor | 195

La Magdalena: una tradició amb mirada femenina | 201

Les festes de carrera a Castelló | 203

El futur del programa de festes | 207

Germandat del Cavallers de la Conquesta | 211

A

Articles

Els sabors de la Magdalena

TERESA SALVADOR I PERIS
Escriptora

Quan la festa es posa a taula

Quan arriba el tercer diumenge de Quaresma, Castelló de la Plana es transforma. Perquè, com diu el Pregó, «ja el dia és arribat», i amb ell tornen els colors, les músiques, les olors... i, sobretot, els sabors que fan de la Magdalena una experiència única i inconfusible. Són dies de retrobament, de tradicions compartides i de convivència al voltant de la taula, perquè la festa també es viu —i es recorda— a través de la gastronomia.

La cuina magdalenera és senzilla, arrelada a la terra i carregada de simbolisme. Cada plat, cada mos i cada brindis formen part d'un ritual col·lectiu que acompanya els actes festius i reforça els vincles entre veïnes i veïns.

El dissabte: el primer brindis

El dissabte és el preludi de la festa. Des de bon matí, els carrers s'omplien de gent que busca l'esmorzar compartit amb amistats, mentre dolçaines, tabals i xarangles anuncien, amb la seua música, l'arribada de la primera mascletà. La Magdalena ja ha començat.

És també el dia de la inauguració del Cassal del Vi, un espai emblemàtic que, des de fa dècades, és sinònim de germanor i convivència. Allí, entre brindis i rialles, es degusten productes senzills però plens de sabor: cacauets, tramussos, olives, xoriços, botifarres i llonganisses seques, sempre amb el vi de la terra com a protagonista indiscutible.

Amb el pas dels anys, l'oferta gastronòmica s'ha enriquit amb la incorporació del Cassal de la Tapa i la Cervesa, on es poden tastar clòtxines al vapor, sepiets fregits, croquetes de pernil, tapes de calamar o formatges del Maestrat. Tot i això, el Cassal del Vi continua sent el cor tradicional de la festa, aquell que batega amb l'essència més autèntica de la Magdalena. A la vesprada, el Pregó ompli els carrers de folklore i cultura popular. És una mostra viva de la Plana i dels pobles de la província, on es comparteixen balls, cançons i productes típics de cada lloc, inclosos plats i menjars tradicionals que completen l'experiència festiva.

La Romeria: camí d'arrels i sabors

El diumenge, Castelló s'alça amb emoció. És el dia gran: la Romeria de les Canyes. El repic de campanes desperta la ciutat i el poble, amb la canya engalanada amb la cinteta verda, inicia el camí cap a l'ermita. Per camins de l'horta, entre tarongers, els romers i romeres recorden d'on venen i cap a on van.

Durant la caminada apareix un dels sabors més emblemàtics de la festa: l'entrepà de truita amb faves i ximo. Senzill, saborós i carregat de simbolisme, és l'esmorzar tradicional de la romeria, aquell que dona forces per a continuar el camí i reforça el sentiment de germanor.

I, com marca la tradició, les veus ressonen amb orgull: «On vas?» —«A la Magdalena». I, en tornar, amb un somriure cansat però satisfet: «D'on vens?» —«De la Magdalena».

L'aturada a Sant Roc de Canet

Abans d'arribar a l'ermita, l'aturada a Sant Roc de Canet és una cita obligada. Allí, el moscatell dolç acompanya la figa albardà, fregida al moment i servida amb mel calenta o un lleu polsim de sucre. És un instant de convivència i celebració compartida: mentre unes persones toquen la dolçaina i el tabal, altres canten, i totes gaudeixen de l'alegria de començar la festa amb bon peu i millor boca.

El rotllo i la paella monumental

A l'ermita, l'ambient es torna més seré. Els romers i romeres entren a missa i, en acabar, reben el rotllo: un dolç tendre, amb forma d'anella, que simbolitza la unió del poble. Algunes persones el penjen a la canya, altres el degusten amb moscatell, celebrant un dels rituals més estimats de la Magdalena.

Mentrestant, a l'esplanada, la paella monumental pren forma. El sofregit, el fum, la brisa del tossal i la música de dolçaines converteixen el moment en un autèntic banquet popular. La recepta és quasi un ritual: oli i sal, alls i carn, carxofa, pebrera, bajoca, garrofó, pebre roig i tomata; després, l'aigua i el safrà per al caldo, i finalment l'arròs, mesurat amb cavalló o creu.

Vint minuts de bull i un temps de repòs completen una paella que és molt més que un plat: és una celebració col·lectiva.

La setmana de festa i bons menjars

Després de la romeria, la Magdalena continua als barris. Cada sector gaiater organitza dinars i sopars de germanor, on la paella, la fideuà, les torrades de carn, els embotits i les sardines esdevenen protagonistes.

Les coques ocupen un lloc destacat en la tau-la festiva: de verdura, de tomata, de botifarra o de pernil dolç. I per a les postres, no falten la coca de Castelló de patata i ametlla, la coca de poma, les figues albardades i els bunyols, que endolceixen cada trobada.

Les visites de les reines de les festes i de les corts d'honor a les gaiates són moments especialment esperats. Les comissions preparen safates plenes de menjar per a compartir: entrepans, truites, olives, cacauets, tramussos, coques de llanda, pastissos de moniato o coca malfeta. Quan la visita té lloc a la gaiata de la reina, és costum que aquesta es quede a sopar amb la comissió, com a mostra de proximitat i estima mútua.

El sabor d'un poble

La Magdalena no s'entendria sense la seua gastronomia. Cada plat, cada copa i cada dolç són part de la història viva de Castelló. El moscatell, el rotllo, la truita amb faves i la paella monumental són molt més que menjar: són símbols d'identitat i d'un poble que celebra amb orgull, alegria i convivència.

Quan el crit de «Magdalena, Vítol!» posa punt final a la festa, queda una sensació de plenitud. Potser és l'aroma de la brasa o el gust dolç de l'última figa albardada. Però, sobretot, és la certesa que l'any que ve tot tornarà a començar: el vi, el rotllo, la paella... i el cor alegre d'un poble que sap celebrar la vida amb sabor i tradició.

Nota de l'autora: Després de fer llegir aquest article sobre la Magdalena i la seua gastronomia a l'amic Javier Roig, em va regalar un poema com a mostra d'afecte. Li done les gràcies i desitge que també vos agrade.

Sabors de Magdalena

Quan truca la festa al cor de la Plana,
Castelló s'encén amb llum i passió,
la canya verda, la veu que engalana,
ens guia amb força i amb devoció

El dissabte, amb música que esclata,
comença el brindis, el primer moment,
al Cassal del Vi, la gent s'hi retrata,
amb vi i embotit, tot és un ambient.

Clòtxines, croquetes, tapes variades,
sepionets, formatge i cervesa,
les taules s'omplin de rialles
cridades, la festa s'alça com una promesa.

Diumenge, la Romeria desperta,
amb truita i ximo per esmorzar,
el poble camina amb l'ànima
oberta, cap a l'ermita per celebrar.

A Sant Roc, la figa albardà s'ofrena,
amb mel o sucre, dolçor que enamora,
el moscatell, que a l'esperit s'esmena,
fa que la festa siga més sonora.

El rotllo espera, símbol de tendresa,
penjat a la canya o dins del cor,
i la paella, amb flaire de noblesa,
reuneix el poble amb gran fervor.
Amb carxofa, pebrera i garrofó,
amb sofregit que dansa dins la flama,
l'arròs bull lent, amb foc i amb bon sabor,
i cada ració és com una proclama.

La setmana avança amb bons menjars,
amb coques, fideuà i carn torrada,
amb bunyols, pastissos i dolços clars,
i cada racó hi ha festa renovada.

Les reines visiten les comissions,
i els gaiaters preparen el festí,
amb truites, entrepans i emocions,
i coques que endolcen el matí.

Quan el Vítol tanca la Magdalena,
queda el gust de la figa i del rotllo,
i l'esperança, que mai no s'esmena,
de tornar a viure la festa a Castelló.

L'evolució de la Gaiata al llarg de la Història

FRANCISCO FULLERA I ORTUÑO
Gestor i Director Empresarial

La Gaiata és el símbol per excel·lència de les Festes de la Magdalena de Castelló de la Plana i un dels elements patrimonials més singulars de la cultura festiva valenciana. Més enllà del seu valor estètic, la Gaiata representa la memòria col·lectiva del poble castellonenc i la llum que, segons la tradició, va guiar els antics pobladors i pobladores en el seu trasllat des del tossal de la Magdalena fins a la Plana, en una nit fosca i tempestuosa de l'any 1252, moment fundacional de la ciutat.

Allò que en els seus orígens fou un objecte senzill, amb una funció eminentment pràctica, ha evolucionat al llarg dels segles fins a convertir-se en un monument artístic i lumínic de gran complexitat. L'evolució de la Gaiata és també el reflex dels canvis socials, culturals i tecnològics de Castelló de la Plana.

Els orígens medievals: la Gaiata com a llum guia

En els seus primers temps, la Gaiata tenia una funció bàsicament utilitària. Les primeres gaiates consistien en pals o bastons de fusta amb una font de llum —una llàntia d'oli, una espelma o un xicotet fanal— destinats a il·luminar el camí durant les processons nocturnes. El seu origen està estretament vinculat a la tradició religiosa i llegendària del trasllat de la població.

Aquestes estructures senzilles permetien orientar el camí, senyalitzar els diferents grups i acompanyar els actes de caràcter religiós. A partir del segle XIV s'hi incorporaren elements decoratius com ara vidres de colors, iniciant un procés de transformació cap a formes més elaborades i amb voluntat artística.

De símbol processional a element fundacional (segles XVII–XIX)

Les fonts històriques documenten la presència de llums en processons penitencials ja al segle XVIII, fet que permet constatar l'existència de la Gaiata com a element propi de la tradició castellonenca. El terme *gaiata*

fa referència, amb tota probabilitat, al bordó del pelegrí carregat d'espelmes que portaven les magdalenes penitents com a llum individual.

Durant aquest període, la Gaiata s'integra progressivament en els rituals commemoratius de la fundació de Castelló. Manté una forma senzilla, però adquireix un valor simbòlic creixent, especialment en actes com la Romeria de les Canyes i altres celebracions religioses vinculades a la festivitat de la Magdalena.

El segle XX i el naixement de la Gaiata monumental

El segle XX suposa un punt d'inflexió en la història de la Gaiata. Després de la Guerra Civil, l'any 1945 la Junta Central de Festes establí les primeres normes per a la seua construcció, definint-la com una estructura exclusivament de llum, sense cossos opacs i amb llibertat artística en les dimensions.

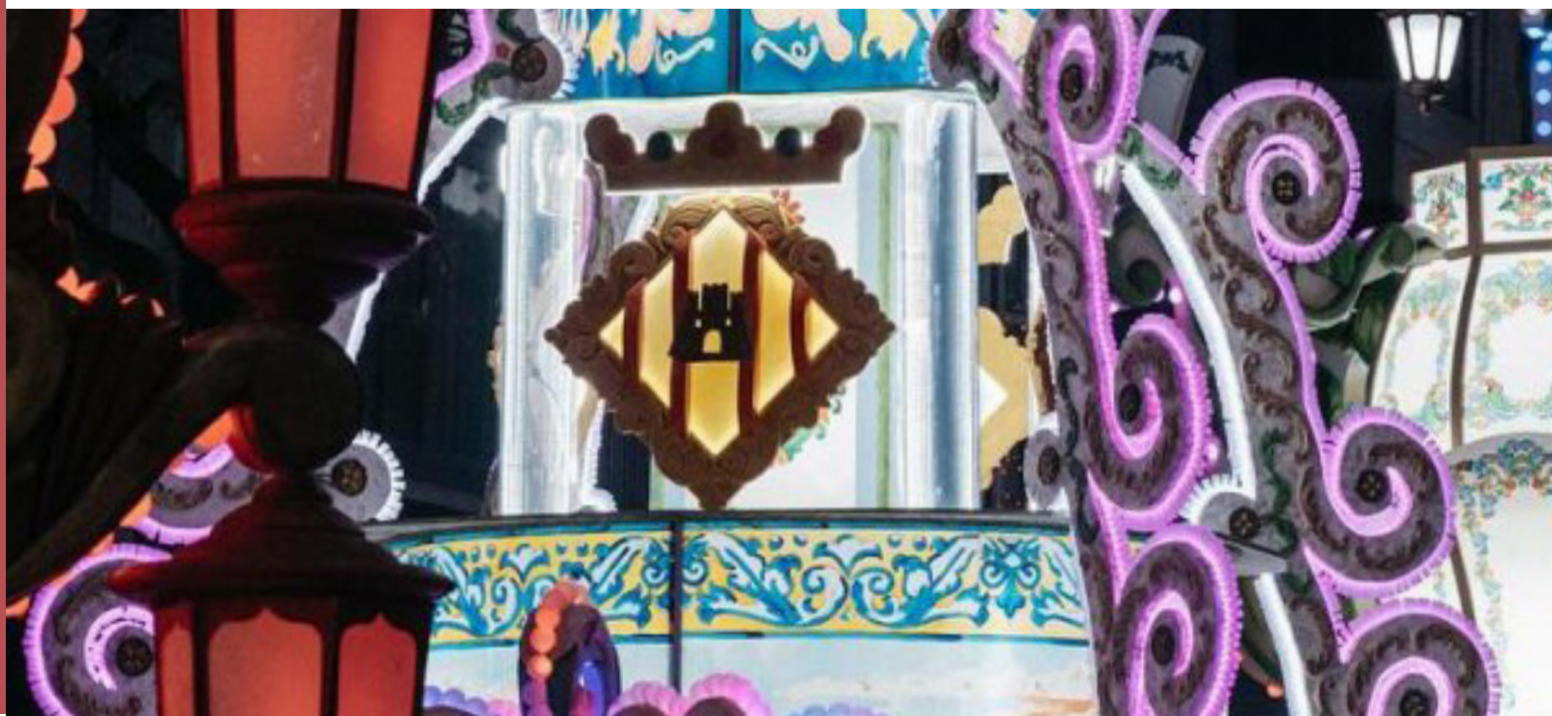
L'any 1947 es consolidà el model actual de Gaiata: muntada sobre un carro per a desfilars, amb una presència escènica destacada i una clara voluntat artística. Amb la institucionalització de les Festes de la Magdalena i la creació de les comissions de sector, la Gaiata esdevingué l'element representatiu de cada barri i un dels símbols més visibles de la festa.

En aquesta etapa s'introduïren estructures de fusta, vidres de colors i les primeres bombetes elèctriques, coincidint amb la progressiva electrificació de la ciutat.

La Gaiata moderna: evolució tècnica i artística

Entre les dècades de 1940 i 1960 es generalitzà l'ús de bombetes incandescent i estructures metàl·liques, fet que permeté augmentar l'alçada i la complexitat de les gaiates. A partir dels anys setanta i noranta, la incorporació de tubs fluorescents amplia les possibilitats creatives i lumíniques.

Amb l'impuls institucional de les festes, cada sector començà a construir la seua pròpia Gaiata, generant una competència artística que afavorí la innovació i la qualitat dels dissenys. La construcció es professionalitzà progressivament, amb la participació de fusters i fusteres, electricistes, artistes, dissenyadors i dissenyadores.

L'espectacularitat de finals del segle XX

A finals del segle XX, les gaiates experimentaren un notable creixement en altura, pes i complexitat. Es generalitzà l'ús d'estructures metàl·liques de gran envergadura, fibres sintètiques, dissenys temàtics i sistemes d'il·luminació cada vegada més sofisticats.

La Gaiata es consolidà com un monument efímer però imponent, destinat a emocionar i sorprendre tant la ciutadania com les persones visitants.

La Gaiata al segle XXI: tecnologia i simbolisme

En l'actualitat, la Gaiata és un monument artístic i lumínic que combina tradició i innovació. És el centre visual de cada Sector Gaiater i un símbol indiscutible de la identitat de Castelló de la Plana.

Per a la seua construcció s'utilitzen tecnologies avançades com els sistemes LED programables, materials lleugers i resistents —PVC, alumini o metacrilat—, disseny assistit per ordinador (CAD) i sistemes de muntatge modular que faciliten el transport, el muntatge i la seguretat.

La Gaiata com a símbol cultural

Després de més de huit dècades d'història moderna, la Gaiata ha sigut reconeguda com a Bé d'Interés Cultural (BIC). Aquest reconeixement posa en valor el seu paper com a element central de les Festes de la Magdalena i com a expressió de la identitat festiva i cultural de Castelló.

Conclusió

La Gaiata ha evolucionat des d'un fanal rudimentari utilitzat en processons religioses fins a convertir-se en un monument artístic i tecnològic de llum, símbol indiscutible de Castelló de la Plana i de la seua festa gran. És una font de llum que guia i celebra la fundació de la ciutat, sense foc ni fum —*un esclat de llum sense foc ni fum*— però amb una força simbòlica que continua emocionant generació rere generació.

75 anys de la Germandat dels Cavallers de la Conquesta (1951-2026)

CÉSAR JOAQUÍN AGUT I GREGORI
Pregoner 2024

Quan Castelló de la Plana celebra la seua festa gran, la Magdalena, la ciutat es retroba amb la seua història, amb els seus orígens i amb la memòria col·lectiva que ha anat configurant la seua identitat al llarg dels segles. En cada acte, en cada desfilada i en cada pregó ressona l'esperit fundacional d'aquelles persones que feren possible el trasllat des del Castell Vell fins a la Plana, un fet decisiu que marcà el naixement de la ciutat.

Dins d'eixe esperit fundacional viu, des de fa setanta-cinc anys, la Germandat dels Cavallers de la Conquesta, una entitat que l'any 2026 commemora el 75é aniversari de la seua fundació. Aquesta celebració coincideix, a més, amb el 775é aniversari de la fundació de Castelló, fet que reforça el valor històric i simbòlic d'aquesta efemèride.

Els orígens de la Germandat

La Germandat dels Cavallers de la Conquesta va ser fundada el 15 de gener de 1951 per un grup de castellonencs i castellonenques units per l'estima a la ciutat i pel desig de recuperar i preservar la memòria històrica de la seua fundació. Aquella iniciativa, carregada de simbolisme, va donar lloc a una entitat destinada a custodiar el record del rei en Jaume I i dels cavallers que participaren en la Conquesta, així com a transmetre, generació rere generació, valors com la lleialtat, l'honor, el respecte i el compromís amb Castelló.

Des dels seus inicis, la Germandat ha format part indissoluble de la vida festiva, cultural i religiosa de la ciutat, integrant-se plenament en les Festes de la Magdalena i projectant una imatge solemne, rigorosa i respectuosa amb la tradició històrica.

La Germandat en el tercer dissabte de Quaresma

Cada tercer dissabte de Quaresma, jornada que marca l'inici oficial de les Festes de la Magdalena amb la tradicional mascletà, la Germandat assumeix un paper destacat dins del programa festiu.

Després de la mascletà, els Cavallers i Cavalleres de la Conquesta celebren l'Homenatge al Rei en Jaume I als peus del monument situat a l'avinguda que porta el seu nom. Aquest acte, carregat de solemnitat, constitueix per tradició el primer acte oficial de les festes una vegada conclòs l'espectacle pirotècnic, i compta amb la presència de les autoritats municipals i dels representants del món fester i cultural.

Ja entrada la vesprada, la Germandat participa de manera destacada en la Cavalcada del Pregó, encapçalant la part històrica de la desfilada junt amb els Moros d'Alqueria i l'Aljama, representant les tres cultures —cristiana, musulmana i jueva— que van conviure a la Castelló medieval.

Guillem de Mont-ródó i el Rei en Jaume I

Dins de la part històrica del Pregó destaca la figura de Guillem de Mont-ródó, personatge que desfila a peu junt amb la Secció de Templaris i que simbolitza la lleialtat i el servei al rei i al poble. En les Festes de la Magdalena de 2026 se celebrarà la 28a edició consecutiva de la seua representació.

El Rei en Jaume I cavalca al capdavant de la comitiva i és l'encarregat de llegir, davant de l'alcaldeessa de Castelló, el text de la Carta Poble, evocant solemnement el moment fundacional de la ciutat i reforçant la identitat històrica del poble castellonenc.

Na Violant d'Hongria i les Dames de Companya

La figura femenina ocupa un lloc essencial en el relat històric de la Germandat. La Reina Na Violant d'Hongria, esposa del Rei en Jaume I, és representada cada any per una jove castellonenca que ostenta el títol de Dama de la Ciutat durant les Festes de la Magdalena.

Junt a ella desfilen les seues Dames de Companya —Na Dolça, N'Ermengarda, Na Eva, Na Margarida, Na Provençala i Na Rama—, personatges encarnats per joves de la ciutat que contribueixen a mantindre viva la memòria de les dones que formaren part del context històric de la Conquesta.

Un dels actes previs més destacats és la Presentació de Na Violant d'Hongria i les seues Dames de Companya al Teatre Principal, una cerimònia solemne en què la presència de la Germandat aporta rigor, elegància i respecte a la tradició.

La Carta Poble: origen de la ciutat

El moment culminant del Pregó és la lectura de la Carta Poble, document signat a Lleida el 8 de setembre de 1251 pel rei Jaume I. Mitjançant aquesta carta, el monarca concedia al seu lloctinent, Ximén Pérez d'Arenós, l'autorització per a traslladar la població des del Castell Vell fins a la Plana i fundar-hi una nova ciutat emmurallada.

Amb la lectura pública d'aquest document, Castelló reviu simbòlicament el seu naixement com a ciutat lliure i organitzada, unint passat i present sota l'esperit de la Conquesta.

Els Templaris i les seccions de la Germandat

La Secció de Templaris constitueix un dels pilars més solemnes de la Germandat. Amb la seua indumentària característica, representa els valors cavallerescos que inspiraren la fundació de Castelló: la fe, l'honor, la lleialtat i la disciplina.

Al llarg del temps, la Germandat ha estructurat la seua activitat mitjançant diverses seccions, com el Consell d'Honor, el Capítol Permanent, la Milícia Templària, el grup de Tambors i Bombs *Desperta Ferro* i, més recentment, l'Orde Bellator, que simbolitza la incorporació de les dones a la institució i el compromís amb la igualtat i la continuïtat futura.

75 anys de llegat i reconeixement

L'any 2026 commemora setanta-cinc anys de trajectòria de la Germandat dels Cavallers de la Conquesta, una institució de referència dins del món fester i cultural de Castelló.

En reconeixement a la seua tasca continuada, al seu compromís amb la ciutat i a la seua contribució a les Festes de la Magdalena, la Federació Gestora de Gaiates de Castelló va acordar designar la Germandat com a **Gaiater de l'Any 2026**.

Mentre Castelló celebra la Magdalena, mentre el Rei en Jaume I lliça la Carta Poble i Na Violant d'Hongria desfila amb les seues Dames de Companya, la Germandat dels Cavallers de la Conquesta continuarà recordant-nos qui som i d'on venim.

Un llegat viu, solemne i fidel que, després de setanta-cinc anys, continua formant part essencial de la història i de la identitat de Castelló de la Plana.

El paper de la Romeria de les Canyes

REBECA BARBERÁN i GIMENO
Esriptora

Arrel, identitat i memòria col·lectiva

Poques celebracions conserven a Castelló de la Plana un vincle tan profund entre tradició, sentiment i identitat col·lectiva com la Romeria de les Canyes. Més enllà de ser un acte central de les Festes de la Magdalena, aquesta peregrinació anual a l'ermitori situat al lloc on va nèixer la ciutat és, per a moltes persones castello-nenques, una manera de reafirmar qui són i de recordar d'on venen i cap a on van.

El seu paper, per tant, va molt més enllà de la dimensió festiva. La Romeria és un fil cultural que ha sabut connectar la Castelló contemporània amb l'arrel fundacional que l'explica i li dona sentit.

Una tradició viva en el món actual

En un context marcat per la rapidesa dels canvis, per la transformació constant de les ciutats i per la presència creixent d'identitats globals que, de vegades, diluïxen les arrels locals, la Romeria de les Canyes continua funcionant com un espai de cohesió i reconeixement col·lectiu.

Aquesta caminada, que comença a l'Ajuntament de Castelló —i també al Grau, per a les persones que preferixen iniciar el recorregut des d'allí—, avança entre canyes i cintes verdes que recorden, any rere any, que la ciutat va nèixer d'un trasllat històric i que aquell gest fundacional encara té molt a ensenyar-nos.

Les persones participants pugen fins a l'ermita amb el mocador, la canya i l'esmorzar tradicional. El mocador amb el dibuix de l'ermita simbolitza el camí cap al lloc d'origen de la ciutat; i, durant la Tornà, el mocador canvia de costat per mostrar l'escut de Castelló, assenyalant el retorn a la ciutat i tancant així el cicle simbòlic de la Romeria. El més valuós és que aquest missatge s'ha transmés de generació en generació gràcies a la pròpia gent de Castelló.

Un acte de retorn compartit

La Romeria és, en essència, un acte de retorn. Però no d'un retorn nostàlgic, sinó simbòlic. Durant unes hores, tota la ciutat es desplaça al seu origen per a reconèixer-se. Famílies senceres, grups d'amistats, associacions, gaiates, colles i penyes compartixen camí, esmorzar i converses.

Qui participa en la Romeria sent que compartix alguna cosa més que una caminada: compartix una memòria col·lectiva.

Aquest caràcter integrador té un valor social incalculable. A diferència d'altres celebracions que poden resultar excloents per la seua complexitat o pel pes de tradicions molt específiques, la Romeria de les Canyes és oberta a qualsevol persona que vulga participar. Les persones nouvingudes poden sumar-s'hi amb naturalitat, prendre una canya i caminar al costat de la resta, sentint-se acollides.

Potser per això, en una ciutat que ha crescut amb l'arribada de nova població, la Romeria continua sent un dels espais on més intensament es respira el sentiment de pertinença compartida.

Motor cultural i projecció exterior

La Romeria de les Canyes no és només un exercici de memòria col·lectiva que unix la ciutadania; tam-bé s'ha consolidat com un motor de dinamització cultural i turística. El camí cap a l'ermita concentra cada any desenes de milers de persones, superant en edicions recents les 165.000 participants.

En un moment en què les ciutats competixen per diferenciar-se i projectar una imatge pròpia, celebracions com aquesta tenen un impacte indiscutible en la construcció d'una identitat reconscible més enllà de l'àmbit local.

Reptes de futur

Com tot element cultural viu, la Romeria afronta diversos reptes. El primer és l'equilibri entre tradició i adaptació. Mantindre l'autenticitat de la celebració implica evitar que es convertisca en un mer espectacle folklòric desconnectat del seu significat profund, però també exigeix capacitat d'adaptació a noves sensibilitats socials: la sostenibilitat en l'ús de materials, la gestió de l'impacte ambiental del pas mas-siu de persones, la seguretat en un esdeveniment multitudinari o la convivència en una societat cada vegada més diversa.

Un altre repte fonamental és la transmissió generacional. Tot i que cada any milers de persones joves participen en la Romeria, aquesta implicació no pot donar-se per garantida. Les tradicions perviuen perquè algú n'explica el valor. Les escoles, les associacions culturals i les famílies tenen ací un paper essencial. Només així la Romeria continuarà connectant passat, present i futur.

També s'obri un debat enriquidor sobre com integrar millor la Romeria en la vida cultural de la ciutat al llarg de tot l'any: una major presència de la història fundacional de Castelló en l'àmbit educatiu, el desenvolupament de projectes artístics o comunitaris que reinterpreten l'esperit romer, o la possibilitat de convertir-la en un espai de reflexió sobre el territori, la mobilitat sostenible o el patrimoni natural.

Una tradició amb futur

La Romeria de les Canyes continua sent un exemple de tradició viva, d'aquelles que no necessiten grans campanyes per a mantindre's perquè formen part del pols emocional de la ciutat. Qui camina fins a la Magdalena experimenta una sensació difícil de descriure: una mescla de pertinença, alegria compartida i respecte profund per la història col·lectiva.

És un moment en què la ciutat sencera abandona el seu ritme quotidià i es retroba amb ella mateixa. En un present marcat per la individualització, les celebracions que fomenten la trobada i la identitat col·lectiva esdevenen més valuoses que mai.

La Romeria no sols recorda la fundació de Castelló; també ens recorda la importància de celebrar allò que ens unix. Potser ací residix el seu paper més rellevant en la Castelló actual: recordar-nos que, malgrat els canvis i els desafiaments del món contemporani, continuen existint espais per a compartir, sentir comunitat i reconèixer-nos en un llegat que continua viu.

La canya que cada persona porta el dia de la Romeria no és un simple objecte ritual: és un pont entre generacions, una manera de dir que Castelló té memòria, identitat i, sobretot, futur.

La música, ànima de les festes de la Magdalena

JOSÉ ANTONIO BURDEOS I BELTRÁN
President de la Federació de Dolçaina i Tabal de Castelló

El so que dona vida a la festa

Les Festes de la Magdalena, celebrades cada mes de març a Castelló, són molt més que desfilades, pólvora i romeries. La música és un dels fils conductors que donen vida a cada racó de la ciutat durant aquests dies i que acompanya, de manera constant, l'emoció col·lectiva de la festa.

Des de la Romeria de les Canyes, amb el so de les dolçaines i els tabals marcant el pas de les persones romeres cap a l'ermita de la Magdalena, fins a l'emoció compartida de l'Entrada de Bandes, on desenes d'agrupacions omplien els carrers amb pasdobles i marxes festives, la música esdevé una part essencial de la identitat magdalenera.

Un dels moments més esperats és la Desfilada de Gaiates, en què les comissions acompanyen els seus monuments de llum amb música festiva, creant un espectacle únic on tradició, color i so avancen de la mà.

A tot això se sumen les xarangues, que posen ritme als carrers, penyes i colles, transformant la ciutat en un escenari obert d'alegria i convivència. Tampoc falten els carros engalanats, que aporten música i animació a diversos actes populars.

Les nits de Magdalena s'omplien igualment de concerts i revetles, amb propostes que van des de la música popular i les orquestres fins a artistes d'actualitat. Aquesta oferta diversa consolida Castelló com un punt de trobada musical per a veïnat i visitants, capaç d'acollir tots els gustos i sensibilitats.

La música en Magdalena no és un simple acompanyament: és el llenguatge comú que unix generacions, que marca els temps de la festa i que reforça la memòria col·lectiva d'una ciutat orgullosa de la seua tradició.

Tradició i modernitat que fan vibrar Castelló

Les Festes de la Magdalena són el reflex viu de la identitat de Castelló, i si hi ha un element que acompanya cada acte i dona forma a la celebració, eixe és la música. Durant nou intensos dies, els sons tradicionals es mesclen amb ritmes actuals, creant una experiència única en la qual conviuen ge-neracions senceres.

El batec tradicional: dolçaina, tabal i bandes

La festa comença al ritme de la dolçaina i el tabal, instruments emblemàtics que acompanyen la Rome-ria de les Canyes, el Pregó, l'homenatge a la Dolçaina i el Tabal i els actes més simbòlics. El seu so ancestral connecta la ciutat amb les seues arrels i ompli els carrers d'un ambient inconfusible.

Igualment esperada és la desfilada de l'Entrada de Bandes, on desenes d'agrupacions interpreten pas-dobles i marxes festives. Les gaiates, monuments de llum i tradició, també avancen amb la seua pròpia música, que acompanya el pas de cada comissió i emociona tant el veïnat com les persones visitants.

El pols modern: concerts i revetles

Però la Magdalena és també present i modernitat. Cada nit, Castelló es transforma en un gran escenari gràcies als concerts, les revetles i les sessions de DJ que animen especialment

el públic més jove. Or-questres populars conviuen amb artistes reconeguts i grups actuals, aconseguint que la festa s'adapte a tots els gustos musicals.

En penyes i colles, les xarangles aporten la nota més alegre i espontània, improvisant melodies que fan ballar i cantar a totes les persones que es creuen en el seu camí.

Una festa que sona per a totes i tots

La màgia de la Magdalena residix en aquesta convivència entre l'antic i el nou, entre el respecte per les arrels i l'energia de la modernitat. La música es convertix així en el llenguatge compartit que unix avis, pares, mares, filles i fills en una mateixa celebració.

Perquè a Castelló, cada mes de març, la música no sols acompanya la festa: és l'ànima que la fa bategar.

La història de la magdalena a través del seus Congressos

DRA. ESTELA BERNAT I MONFERRER
Professora de l'UJI

Segons les organitzacions especialitzades en protocol i esdeveniments, un congrés és una trobada o reunió, generalment de caràcter periòdic, en què, al llarg d'un o diversos dies, persones que comparteixen una mateixa professió o activitat intercanvien coneixements i presenten conferències o exposicions sobre qüestions relacionades amb el seu àmbit d'actuació.

Així, quan es pretén aprofundir en una temàtica determinada, una de les maneres més eficaces d'avançar en el seu estudi o investigació és la reunió de persones coneixedores i interessades en aquella matèria. En aquest sentit, els congressos magdaleners celebrats a la nostra ciutat han sorgit en moments de crisi o de canvi, i han tingut com a resultat la incorporació de nous elements, la transformació d'altres o la consolidació dels ja existents. Per aquest motiu, es pot afirmar que els diferents Congressos Magdaleners han suposat un avanç per a les Festes de la Magdalena i han contribuït decisivament a configurar la fesomia amb què hui les coneixem.

En relació amb la celebració del IV Congrés Magdalener, el periodista castellonenc Ximo Górriz plantejava al seu blog com havien de ser les Festes de la Magdalena i conclouia, tot citant Bernat Artola en el *Pregó*: «No volem límits estrets d'ambicions massa modestes», apostant així per la renovació i el dinamisme de la festa front a l'immobilisme i la conformitat. En aquest sentit, els congressos magdaleners han representat una aposta decidida per l'actualització de les festes, acostant-les a la realitat social del seu temps.

Des de la reestructuració de les Festes de la Magdalena l'any 1945, se'n van establir les bases fonamentals, amb la fixació d'una setmana de celebracions en què adquiriren protagonisme la Romeria de les Canyes, el *Pregó* com a anunci oficial de les festes i l'aposta decidida per les gaiates. Aquest fet va convertir la llum de les gaiates en símbol identitari de la festa i de la ciutat, motiu pel qual

es va dividir Castelló en sectors amb les corresponents comissions gaiateres. Igualment, es va acordar la seua representació mitjançant madrinés i dames, així com la rellevància de la figura de la Reina de les Festes i la seua cort d'honor. Tots aquests símbols i actes han perdurat fins a l'actualitat, tot i haver evolucionat amb el pas del temps.

La incorporació progressiva de nous actes i agents al món fester va enriquir la celebració, però també va generar nous reptes en la gestió i organització tradicional, la qual cosa va fer necessari obrir espais de debat per donar resposta a les qüestions emergents.

A finals dels anys seixanta i durant la dècada dels setanta, el moviment de colles i associacions festeres començava a consolidar-se com una nova realitat que s'afegia a les ja establides comissions de sector. Aquesta situació va provocar, en alguns àmbits, la percepció d'un cert distanciament entre allò que es podia qualificar com a festa real i la festa oficial.

Amb l'arribada de la democràcia i la necessitat de donar veu a la ciutadania, es va plantejar la conveniència d'un debat que definira el futur d'aquest esdeveniment tradicional i marcara les directrius per a la seua liberalització. Així, l'any 1978, encara amb un ajuntament predemocràtic, la Junta Central de Festes, presidida aleshores pel regidor Miguel Mulet Ortiz, va impulsar el primer Congrés Magdalener com «una reflexió col·lectiva sobre qualsevol aspecte de les nostres festes». El Congrés, organitzat per l'Ateneu de Castelló —presidit per Lluís Prades— i la mateixa Junta Central de Festes, va ser convocat oficialment el 10 de gener de 1979.

Les sessions s'iniciaren el 26 de febrer de 1979 als locals de la Delegació de la Conselleria de Cultura i conclogueren amb una clara aposta per la conservació de l'essència permanent de les festes i del seu caràcter popular, entés com la germanor de tot el poble. També es va assumir el repte de recuperar costums i tradicions perdudes, posant l'accent en el seu valor històric i simbòlic per evitar-ne l'oblit. Es va destacar la necessitat de cuidar la Romeria i d'actualitzar la processó nocturna, així com la consideració del tercer diumenge de Quaresma com a dia central de la festa, sense descartar una possible reducció de la seua durada prèvia consulta popular.

Els símbols tradicionals es van centrar en el rotllo i la canya, i es va subratllar la importància de recuperar la participació de les xiquetes del meneo en la desfilada de les gaiates. Igualment, es va recomanar fomentar la gaiata individual, sense perjudici de la monumental, que hauria de comptar amb el patrocini institucional. Es va remarcar la necessitat de reforçar la Junta Central de Festes amb la participació dels sectors, així com d'atorgar-li la coordinació de les comissions de barri. També es va acordar incrementar la participació de les associacions veïnals per estendre les festes als barris perifèrics. No obstant això, aspectes com el finançament, la participació de la dona o la incorporació de nous actes quedaren pendents per a futurs congressos.

No obstant això, en aquells anys la joventut apostava per unes festes més populars i participatives. Per aquest motiu, el primer Ajuntament democràtic va plantejar dur a terme una reestructuració de la festa que, en la pràctica, va introduir pocs canvis substancials. Així, set anys després, l'any 1986, l'associació Moros d'Alqueria, en el marc de la celebració del seu desé aniversari i amb la col·laboració de l'Ajuntament, va organitzar el II Congrés Magdalener,

posant de manifest que existia una «multitud de problemes que envoltaven les festes» i una «gran divisió» entre els diferents col·lectius festers.

Aquesta associació, que al llarg de la dècada dels vuitanta va adquirir un notable protagonisme i es va consolidar, per mèrits propis, com un dels col·lectius més dinàmics del món fester, va organitzar les diverses sessions del congrés, celebrades els dies 31 de gener i 1 de febrer de 1986 al saló d'actes de la Delegació de la Conselleria de Cultura. El dia 8 de febrer, en l'acte de cloenda, es van reafirmar les conclusions del primer congrés pel que fa a la tradició de la festa i als seus símbols, especialment la gaiata, però també es va traslladar a la Junta Central de Festes la necessitat d'obrir noves i més àmplies vies de participació, així com de fomentar una major identificació entre les comissions de sector i els respectius veïnats.

Aquest esdeveniment es va concebre com un congrés obert, estructurat al voltant de tres grans ponències: la dedicada al passat de la festa, exposada pel periodista Jaime Nos; la centrada en el present, a càrrec de Paco Pascual; i la referida al futur de les Festes de la Magdalena, defensada pel llavors president de la Junta Central de Festes, Pepe Vicent, qui va analitzar la projecció futura de les celebracions i el seu impacte en la societat castellonenca. El conjunt d'aquestes reflexions va desembocar, l'any 1988, en la constitució de la Fundació Municipal de Festes, fet que va representar un pas decisiu en el procés de democratització de l'organització fester. D'altra banda, en les conclusions del congrés, a més de reafirmar les del congrés anterior, es va incidir especialment en la indumentària femenina, establint que el vestit propi de la dona en festes havia de ser el de castellanera i el de llauradora.

Finalment, es va concloure que la Junta de Festes, com a òrgan que actua per delegació del municipi, havia de tindre un caràcter plenament representatiu, atès que constitueix l'eix vertebrador de l'organització de les festes i, per tant, ha d'integrar tots els estaments que les conformen. Aquest caràcter representatiu es va considerar essencial, i es va assenyalar com a primer pas imprescindible la revisió urgent, l'actualització i l'aplicació efectiva dels seus estatuts.

Hoy finalizan las sesiones de trabajo

Historia y costumbrismo, primeros temas del II Congreso Madalenero

A.P.S. / Castellón

Historia y aspectos costumbristas de la fiesta como la indumentaria y su importante papel en el contexto cultural de las comarcas castellonenses fueron los principales temas abordados ayer en la primera jornada del II Congreso Madalenero organizado por Moros d'Alqueria. Asimismo hay que destacar en esta primera sesión la escasa asistencia de representantes de las gaiatas, miembros de la Junta Central de Fiestas y collas o peñas de fiestas.

«Los antecedentes históricos de las Fiestas de la Magdalena» fue el tema que abrió a las siete de la tarde en el salón de actos de la Conselleria de Cultura el II Congreso Madalenero. Esta primera ponencia fue desarrollada por José Sánchez Adell, catedrático de Historia, quien destacó en una amplia intervención las pau-

El Congreso se celebra en el salón de actos de la Conselleria de Cultura / VICENT GAMIR

lugar, la Agrupación Folklórica *El Millars* presentó dos temas. Por una parte referente a la indumentaria de la mujer en las fiestas de la Magdalena, indicando que el traje conocido por el de

Mantener también las tracas en todas las calles por donde pasa la Romería. Respetar la parada y visita al interior de la ermita de Sant Roc de Canet; cuidar al máximo el acto ritual de las tres

Derivat del segon Congrés Magdalener de 1988, l'11 de juny es va reunir l'assemblea, en el transcurs de la qual es va presentar el projecte estatutari. Una setmana més tard s'aprovaren els estatuts de la nova estructura de la festa a Castelló, la Fundació Municipal de Festes, definida com «una organització progressista i més d'acord amb la realitat plural i participativa de la societat castellonenca». En aquest context va nàixer la Junta de Festes com a ens autònom, dotat de representativitat i legitimitat per a l'organització de les festes de la ciutat. El seu primer president, elegit el 3 de juny, va ser Sebastián Pla Colomina, que es convertí en el primer president de la Junta alié a la corporació municipal.

Hagueren de transcórrer deu anys perquè la Federació de Colles de Castelló, constituïda l'any 1993 i integrada per grups de joves amb una intensa activitat festera, impulsara l'organització del III Congrés Magdalener, celebrat l'any 1995. El congrés va tindre lloc al Saló d'Actes de Bancaixa de Castelló els dies 10, 17 i 23 de juny de 1995, amb el suport de l'Ajuntament de Castelló i de la mateixa entitat Bancaixa.

Les jornades es van estructurar al voltant de la presentació de tres ponències marc, a càrrec dels tres presidents anteriors de la Junta de Festes. Aquestes ponències van actuar com a eixos vertebradors del congrés i van permetre aprofundir en qüestions com la llengua, el paper de les colles, les gaiates, el Pregó i la festa en el seu conjunt.

La dinàmica del congrés establia que, després de la lectura de cada ponència, es donava pas a la presentació de les comunicacions dels congressistes, seguida d'un debat obert entre totes les persones assistents, que culminava amb la redacció de les conclusions corresponents a la temàtica tractada.

Les tres ponències marc van ser les següents:

1. **«Evolució de les Festes de la Magdalena des del II Congrés i el seu futur», i «Integració de les colles i la seua participació en el món de la festa»**, a càrrec de Sixto Barberà.
2. **«Integració de les colles i la seua participació en el món de la festa»**, defensada per Sebastià Pla.
3. **«Estructura i recursos dels ens festius»**, presentada per Luis Doménech.

A més de les sessions de treball i estudi, es van organitzar diversos actes de caràcter sociocultural, com una trobada de dolçainers i tabaleters, una exposició fotogràfica i cinematogràfica, així com la publicació del llibre *Al voltant dels noms de les colles*, elaborat per la Federació de Colles de Castelló i editat per l'Ajuntament de Castelló.

En les conclusions del congrés, aprovades l'últim dia de les sessions, es van abordar diverses qüestions que preocupen les persones que estimen les festes, com ara el Pregó, la Romeria, les gaiates, la indumentària femenina, la música, el foc, el finançament dels ens festius i el paper de la Reina de les Festes. Pel que fa a la dona, es va insistir que la brusa no és una peça pròpia de la indumentària femenina tradicional. Quant a

l'estructura festera, es va reconèixer el carrer com a espai fester amb el suport de les institucions, es va definir el concepte de colla festera i es va proposar l'elaboració d'un cens. Així mateix, es va plantejar la creació d'un museu de la festa. Es tracta, en conjunt, de temàtiques recurrents i encara no resoltes, que tornarien a formular-se en l'últim Congrés Magdalener.

La tercera edició del Congrés Magdalener es va cloure amb un sopar de *pa i porta* al passeig marítim del Grau de Castelló, el mateix 23 de juny, vespra de Sant Joan, amb un ampli desplegament d'activitats, com l'encesa de fogueres, espectacles de foc i concerts d'havaneres.

Tal com ha quedat demostrat al llarg de l'evolució de les festes, els Congressos Magdaleners han insuflat energia, idees i processos d'actualització al desenvolupament de l'activitat magdalenera. Per aquest motiu, la llarga aturada després del tercer congrés es va fer notar i va ser reclamada amb insistència pels col·lectius festers. No obstant això, van haver de transcórrer vint-i-dos anys fins que es poguera celebrar un quart Congrés Magdalener.

Tal com assenyala Górriz, els tres primers congressos es van desenvolupar al llarg de disset anys i van ser fruit de la iniciativa de la societat civil —l'Ateneu, Moros d'Alqueria i les colles—, mentre que l'últim va ser convocat per l'Ajuntament de Castelló.

A principis de l'any 2017, l'alcaldeessa de Castelló, Amparo Marco, i la presidenta del Patronat Municipal de Festes i regidora de Festes, Sara Usó, van anunciar l'organització i celebració del IV Congrés Magdalener, que es va dissenyar amb una cura especial. Com a coordinador tècnic del congrés es va designar l'expert en comunicació Fernando Vilar.

La visió congressual que es va plantejar tenia com a objectiu impulsar una renovació de les Festes de la Magdalena que contribuïra a millorar-les i a consolidar-les com un valor diferencial en la construcció d'una imatge positiva de la ciutat de Castelló, amb projecció tant estatal com internacional. Amb aquesta finalitat, es van definir els objectius següents:

1. Promoure una actualització dels processos i de les activitats festeres.
2. Estendre entre la societat castellonenca la consciència del valor de les Festes de la Magdalena com a element integrador de la imatge que projecta la ciutat de Castelló.
3. Fomentar el consens per evitar la instrumentalització partidista de les Festes de la Magdalena, tant per part de les institucions polítiques com per interessos particulars de caràcter econòmic o social.

Al maig de 2017, el Consell Rector del Patronat Municipal de Festes va posar de manifest la importància que el IV Congrés Magdalener fora organitzat per festers. Per aquest motiu, el comitè científic proposat va estar integrat per persones vinculades al món de la festa.

D'altra banda, l'organització del congrés va comptar amb un segon equip de caràcter tècnic, format pel gerent del Patronat Municipal de Festes; una persona designada per la Junta de Festes; una altra en representació de la Gestora de Gaiates; una quarta en nom de la Federació de Colles; una cinquena designada conjuntament per la resta d'ens vinculats a la participació en la Magdalena; així com una representant de la Universitat Jaume I. A aquests membres s'afegiren quatre representants polítics del govern municipal i una representació del Consell Rector. Ambdós equips, el científic i el tècnic, juntament amb el coordinador del

congrés, Fernando Vilar, i la presidenta del Congrés, Sara Usó, van assumir l'organització del IV Congrés Magdalener.

El comitè científic va començar a treballar a principis de juny amb l'objectiu d'avançar en el disseny del model i l'estructura del congrés, així com en la definició dels continguts que havia d'abordar. Es va concebre una estructura orientada a la participació activa de la ciutadania, de manera que qualsevol persona, a títol individual o col·lectiu, poguera presentar comunicacions escrites a les diferents taules que integraven els quatre blocs temàtics encarregats de redactar les ponències del congrés.

Així mateix, es va preveure la possibilitat que els i les congressistes pogueren presentar i defensar públicament esmenes a les ponències elaborades per les taules —integrades per membres dels comitès organitzadors—, així com ponències alternatives o esmenes a la totalitat. Tot i que qualsevol ciutadà o ciutadana podia presentar comunicacions, únicament els i les congressistes tenien dret a votar la configuració final de les ponències del congrés, les quals, una vegada aprovades, esdevindrien declaracions institucionals.

Des del mes de juny de 2017, els comitès es van reunir en diverses sessions i van treballar en quatre grans blocs temàtics:

- a) l'estructura organitzativa i de gestió, els ens festers i el finançament de les festes;
- b) la identitat col·lectiva, les tradicions, els símbols i les representacions oficials;
- c) els actes, la programació, els espais urbans i la participació ciutadana; i
- d) la construcció de la imatge de ciutat a través de les festes i la seua projecció exterior.

Es va acordar que el termini de presentació de comunicacions s'obriria la primera setmana del mes de juliol de 2017 i romandria obert fins al 9 d'octubre. A continuació, s'establiria un període de quinze dies per a analitzar les comunicacions rebudes, debatre-les i redactar les ponències del congrés, que es farien públiques a partir del 27 d'octubre. Posteriorment, s'obriria un termini aproximat de cinc dies per a la presentació d'esmenes i ponències alternatives. Finalment, el 17 de novembre tindria lloc la inauguració oficial del congrés, les sessions del qual es desenvoluparien els dies 18 i 25 de novembre, mentre que el 2 de desembre se celebraria la sessió de presentació de conclusions i cloenda.

Al mes de setembre es va tancar la composició de les taules temàtiques, aprovant-se tant la fórmula de distribució dels seus membres per a l'elaboració de les ponències del congrés com els criteris de valoració de les comunicacions, amb la finalitat de redactar les ponències marc.

Igualment, es va aprovar el procediment de debat i votació de les ponències, així com les accions de difusió de la convocatòria i foment de la participació ciutadana. En aquest sentit, es va elaborar una guia impresa sobre com participar en el congrés, que es va distribuir en les presentacions de guies, en les reunions de les juntes de districte i en altres espais de participació ciutadana.

El procediment establert va ser el següent: en primer lloc, es realitzava una defensa inicial de la ponència presentada pels membres del Comité Organitzador integrants de la taula corresponent a cada sessió. A continuació, es procedia a la defensa de cadascuna de les ponències al-

ternatives presentades a la taula. Posteriorment, s'obria un nou torn de paraula per als membres de la taula, amb la finalitat que pogueren refutar les ponències alternatives exposades.

Tot seguit, es procedia a una primera votació i, en el cas que alguna de les ponències alternatives obtinguera la majoria, el text guanyador era proclamat com a declaració institucional del congrés. En canvi, si la ponència presentada per la taula del Comitè Organitzador resultava la més votada, s'obria el torn de defensa de les esmenes presentades pels congressistes. Després d'escoltar totes les propostes d'esmena, es realitzava una segona votació, incorporant-se al text aquelles que hagueren obtingut el suport majoritari. Finalment, la ponència de la taula, amb les esmenes aprovades, es convertia en declaració institucional del congrés.

El 25 de setembre es va aprovar definitivament la composició de les taules temàtiques, integrades per membres dels comitès científic i tècnic.

Cada taula havia d'estudiar les comunicacions que li arribaren i debatre sobre el sentir de la ciutadania en relació amb els temes del seu corresponent bloc temàtic. A més, havia de valorar tant el contingut com els avals —signatures— de cada comunicació, acordar els continguts definitius i redactar la ponència corresponent al seu bloc temàtic dins del termini establert.

Per tal d'animar la participació en el Congrés, el Comitè Organitzador va dissenyar dues sessions de treball a càrrec de la Universitat Jaume I, celebrades el 26 d'octubre i el 9 de novembre, amb la participació de persones vinculades al món de la Festa.

El 17 de novembre, al saló d'actes de la Cambra de Comerç de Castelló, es va inaugurar el IV Congrés Magdalener, amb 650 inscripcions, 22 congressistes que van registrar un total de 70 propostes i una gran expectació per part del món fester. L'alcalde, Amparo Marco, es va comprometre a acatar els acords adoptats, sempre que no sobrepassaren la legalitat vigent. Les sessions començaven amb l'exposició de la ponència marc, seguida de les intervencions de les persones que presentaven esmenes. Un cop finalitzades aquestes intervencions, tornava a intervenir l'encarregat de dirigir l'acte. Posteriorment, els congressistes tenien l'oportunitat de votar per donar suport a la ponència i a les propostes presentades. Cada assistent podia emetre, a més del seu vot, un vot addicional per delegació d'una persona inscrita.

El 18 de novembre va començar la sessió de treball corresponent al primer bloc temàtic. En aquesta primera taula de debat s'analitzava l'estructura organitzativa i de gestió, els agents festers i el finançament, presentant-se un total de 24 esmenes. Entre les conclusions acordades en aquesta sessió destacaven la revisió dels estatuts i la necessitat de dotar de més autonomia la gestió de la Junta de Festes, així com l'elecció directa del president de la Junta per part de l'Assemblea de Festes.

A la vesprada, el segon bloc temàtic va abordar la relació entre tradició i modernitat, així com els símbols i representacions oficials de les festes. Aquesta sessió va ser molt polèmica, amb la presentació de 21 esmenes per part dels congressistes. Va ser una vesprada intensa de debat, en la qual es va aprovar per majoria aclaparadora la incorporació a la ponència de les esmenes que indicaven, principalment, que la Romeria de les Canyes continués segons el ritual recollit a la Consueta, i que desapareguera la proposta de divisió entre la corporació municipal i el clergat que pretenia establir l'Ajuntament.

També, per majoria, es va sol·licitar assessorament per garantir que la indumentària tradicional de les representants oficials respectara el «rigor etnogràfic». Així mateix, amb la majoria dels vots es van eliminar de la ponència marc del coordinador del congrés els punts al·lusius a la promoció de la igualtat entre homes i dones a la festa, atès que la majoria dels congressistes no considerava que existira discriminació de gènere en les festes de la Magdalena.

D'altra banda, la portaveu de la Gestora de Gaiates va defensar que la figura de la reina de les festes corresponguera a una jove que haguera ostentat anteriorment el càrrec de madrina,

tancant així la possibilitat que festeres d'altres col·lectius, malgrat la seua trajectòria i implicació, pogueren aspirar al màxim càrrec representatiu femení. Tampoc es va avalar la proposta de redactar un reglament que establira les responsabilitats al voltant de les corts d'honor.

El 25 de novembre, al matí, es va dur a terme la quarta ponència, dedicada a la projecció i imatge de les festes. Aquesta sessió va ser menys polèmica que les anteriors, ja que recollia

conceptes més tècnics amb els quals la majoria dels participants estava d'acord. A la ponència es van incorporar cinc esmenes, i es va votar per majoria absoluta la realització d'activitats encaminades a afavorir la integració social, el reconeixement de les tradicions, la difusió dels símbols i el seu origen relacionats amb les Festes de Castelló. A més, es va incloure la redefinició de la Gaiata.

A la vesprada es va defensar el tercer bloc temàtic, en el qual es tractaven temes tan sensibles com la modificació de l'estructura del Pregó i la reducció del Programa Oficial. Finalment, es va aprovar la ponència amb l'esmena presentada.

El 2 de desembre, a les 11 hores, va tenir lloc la sessió de cloenda del IV Congrés Magdalener, en la qual es van fer públiques les conclusions elaborades pel Comitè i la seva lectura va ser realitzada per la presidenta del Patronat Municipal de Festes, Sara Usó. En l'ambient es percebia una clara insatisfacció per part de diferents sectors de les festes de la ciutat.

L'acte, que va ser breu, es va centrar en la proposta de redactar uns nous estatuts per al funcionament del Patronat Municipal i en la convocatòria de nous congressos amb una periodicitat de cinc anys.

Han transcorregut vuit anys des de la celebració del IV Congrés Magdalener, el qual va generar una gran il·lusió i elevades expectatives en el món de la festa de Castelló. No obstant això, la realitat és que, malgrat els compromisos adquirits per les institucions i les bones intencions dels principals actors festers, la majoria d'aquests compromisos no s'han materialitzat. Fent balanç dels mesos de preparació i treball, en què es van invertir nombroses hores i es van consensuar moltes propostes, la sensació entre les persones que treballen i s'impliquen en l'esdeveniment tradicional és que les festes han retrocedit.

És possible que la pandèmia i la crisi econòmica i social actual no hagen afavorit la implementació de moltes de les propostes plantejades; tanmateix, qüestions més senzilles, que no requereixen inversió econòmica però sí implicació i afecte pel món de la festa, no s'han tingut en compte, i aquesta percepció es fa notar entre els diferents ens que treballen per engrandir les nostres celebracions.

Arribant amb retard al compliment del compromís de celebrar un cinquè congrés, la pregunta sobre la seua utilitat queda reflectida en aquest text. La tradició no és immutable ni estàtica, sinó que evoluciona al ritme dels temps i de la societat del moment. L'anàlisi dels quatre congressos magdaleners celebrats a la nostra ciutat demostra que, encara que moltes vegades no han suposat canvis dràstics en els plantejaments inicials, sí que han servit per introduir el debat i la reflexió, contribuint així a l'actualització i modernització de les festes.

Encara que de vegades la sensació de fracàs i pessimisme afecte les persones implicades, a causa de no aconseguir-se immediatament els resultats previstos o de l'incompliment de les promeses institucionals, amb el pas del temps es pot constatar que, gradualment, totes les propostes dels Congressos Magdaleners han contribuït a redefinir i consolidar les Festes de la Magdalena.

La pòlvora escrita: La pòlvora en els Programes

PEPE NEBOT I PEÑARROJA
Piro tècnic

Programar:

1. Formar programes, amb la declaració prèvia del que es pensa fer i l'anunci de les parts de què s'ha de compondre un acte o espectacle, o una sèrie d'aquests.
2. Idear i ordenar les accions necessàries per a dur a terme un projecte.

Programació:

1. Acció i efecte de programar.
2. Conjunt de programes d'un espectacle, com ara el teatre, la ràdio o la televisió.

Programa:

1. Edicte, ban o avís públic.
2. Declaració prèvia del que es pensa fer en una matèria o ocasió determinada.
3. Anunci o exposició de les parts de què s'han de compondre determinats actes o espectacles, o de les condicions a què s'han de subjectar, repartiment, etc.

Calia recordar, ni que fora breument, la definició de cadascun d'aquests termes que configuren l'enunciat de l'article. El primer fa referència al futur, a allò que es vol fer, al que es té en ment. La programació representa el present, allò que s'està executant, i que, quan queda plasmat en un *llibret*, esdevé el passat d'aquella declaració inicial. Tanmateix, allò que més ens ocupa són cadascuna de les parts, cadascun dels actes que conformen el Programa.

Des del punt de vista de les persones participants, podem distingir tres tipus d'actes:

1. Institucionals, com ara el Pregó, la Romeria, la Tornà, la Processó de les Gaiates, el Magdalena Vitol, l'Ofrena, el Concurs de Mascletaes o el Festival de Piro tècnia. Alguns d'aquests actes constitueixen l'autèntic eix vertebrador de la Festa.

2. Col·lectius, com els festivals de danses, els correfocs, les despertaes, els festivals de bandes, els concursos de paelles o d'altres varietats gastronòmiques, així com la programació —o no— de llançaments o dispars de piro tècnia

en espais habilitats per a aquesta finalitat. En molts casos, hi ha ubicacions que semblen una batalla simbòlica, on la població més menuda es proveeix de munició festiva per a gaudir d'una experiència compartida.

3. Individuals, realitzats per una persona o entitat amb identitat pròpia, com ara una Mascletà a càrrec d'una empresa pirotècnica concreta, la Nit Màgica de Xarxa Teatre, un concert d'un o una artista determinada, un castell de focs artificials executat per una firma especialitzada, un piromusical, una conferència o una xarrada impartida per una persona experta.

Els actes que apareixen als programes són nombrosos i molt diversos. Tots han estat pensats, comentats i consensuats, però pocs es personalitzen o es particularitzen. Es dedica molt de temps a concretar quina persona, col·lectiu o empresa realitzarà un determinat espectacle, sempre dins d'un marc ja establert: al matí, *despertà*; al migdia, Mascletà; i a la nit, algun espectacle pirotècnic en les seues múltiples variants —castell, piromusical, mascletà mixta multicolor, etc.

En l'àmbit musical ocorre un procés similar: al matí, *passacarrers* amb una xaranga o una colla de dolçainers i tabaleters; a la vesprada, festivals en espais habilitats, com la plaça Major o altres escenaris adequats; i, a la nit, concerts o macroconcerts en ubicacions més concretes.

Des del punt de vista pirotècnic, com s'organitzen i es duen a terme totes aquestes activitats? Com es tria la persona creadora o l'empresa responsable i com es formalitza la contractació? L'elecció d'una opció o d'una altra respon a criteris de preferència i és una decisió lògicament subjectiva de la persona o equip encarregat de la programació. Una vegada realitzada la selecció, cal determinar el tipus de contracte a formalitzar. Es tracta d'un aspecte delicat, ja que implica qüestions jurídiques que excedeixen l'abast d'aquest article divulgatiu. No obstant això, convé assenyalar que es pot contractar la persona com a artista o bé sol·licitar una sèrie de serveis perquè les empreses presenten les seues propostes econòmiques. El sector professional prefereix, generalment, ser contractat pel seu valor creatiu i artístic, i no únicament per les necessitats tècniques de l'organització.

A més, la pirotècnia disposa d'una legislació molt específica. Al novembre de 2015 es va publicar el Reglament d'Articles Pirotècnics i Cartutxeria (RAPYC), que recull tots els requisits relatius a la realització d'espectacles pirotècnics, sense entrar en qüestions estrictament artístiques com el disseny o l'elecció dels materials. Les Instruccions Tècniques Complementàries núm. 8 i núm. 18 regulen aquest tipus d'activitats. La ITC-8 fa referència als espectacles executats per professionals (Mascletà, castell, piromusical, ramillet, etc.), mentre que la ITC-18 regula els espectacles realitzats per persones no professionals, aficionades o amateurs, que es divideixen en quatre modalitats: *despertà*, *correfoc*, *cordà* i *pasetjà*. D'altra banda, el mateix RAPYC regula la fabricació, comercialització i venda d'articles pirotècnics de les classes F1, F2 i F3, destinats al públic, l'ús dels quals queda determinat per l'etiquetatge del producte.

La tradició ens ha ensenyat que la Festa és sinònim, entre altres elements, de música i foc (pirotècnia). Aquesta tradició es transmet de manera no escrita: els comportaments festius passen d'unes persones a altres de forma oral. Ningú no indica com s'ha d'anar a la Romeria, però la majoria de participants hi assisteixen amb brusa i mocador. I ningú no és exclòs per no portar-los. No està programat un codi de vestimenta, com tampoc no es pot programar l'ús espontani d'artificis pirotècnics durant la setmana festiva. Els límits els marquen les normes de convivència i el respecte a l'espai compartit.

Per a estructurar millor el programa d'actes, sovint s'hi inclouen annexos que expliquen qui és l'artista o quina és la trajectòria d'una empresa al llarg de la seua història. Així, les persones interessades poden aprofundir en aquests aspectes. D'aquesta manera, la programació esdevé més accessible i intuïtiva.

Al marge dels programes de festa, que sovint són veritables fonts de coneixement, existeixen publicacions dedicades a la pirotècnia. No són nombroses, però sí rellevants. La més antiga coneguda és *Pirotechnia. Li diece libri della Pirotecna* (Venècia, 1520).

En ple segle XVI, amb un Renaixement consolidat i una burgesia amb inquietuds culturals, aquesta obra va contribuir a traure la pirotècnia de l'àmbit de l'alquímia i a mostrar-la com una eina pedagògica i festiva. Exemples com la colombina, una coloma de focs que simbolitzava l'Esperit Sant, o la Machina di fuoco, cremada a les portes de les catedrals en dies assenyalats, en donen testimoni.

Altres publicacions destacables són el *Manual cohetero y polvorista* (París–Mèxic, 1924) i l'*Enciclopedia de Química Aplicada. Pirotecna* (Buenos Aires, 1916), obres divulgatives adreçades a un públic iniciat.

A finals del segle XX, diverses persones autores, profundament vinculades a la pirotècnia, van publicar estudis sobre els espectacles del seu territori: les Falles de València, els concursos de Sant Sebastià o els correfocs i colles de diables de Catalunya. Ferriols, Aguirre i Jordi Bertran en són referents. Ferriols, a més, va posar el focus en les persones pirotècniques, mostrant-ne els noms, els cognoms i els rostres. Cal destacar també el treball del catedràtic Antonio Ariño, que ha estudiat en profunditat els rituals del foc a la província de Castelló.

En els darrers anys del segle XX i primers del XXI, la Generalitat Valenciana va impulsar diverses guies didàctiques sobre pirotècnia: tallers educatius, seguretat en màquines i espectacles, prevenció de riscos laborals i, més recentment, una guia sobre l'ús responsable de la pirotècnia per part del públic, especialment el públic infantil, amb suport audiovisual.

També cal esmentar les publicacions tècniques sobre química aplicada a la pirotècnia, amb figures de referència com el reverend Lancaster (Europa), els estudis de la Universitat de Colúmbia (Amèrica) i Takeo Shimizu (Àsia), considerat un referent mundial en formulació pirotècnica.

Amb tot, destaca especialment l'obra:

Pirotecna. Química y seguridad

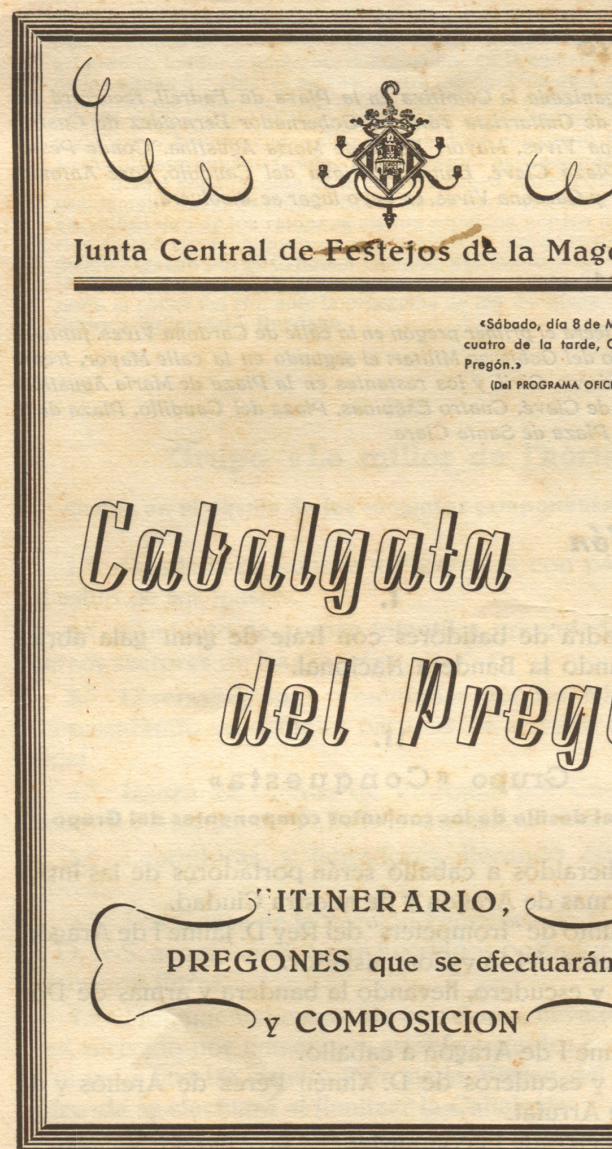
Capitán Valvey – Palacios Díaz – Martín Traperó

Granada, 1995

Una publicació clara, rigorosa i accessible que ofereix una visió completa del món pirotècnic.

Des de 1998 se celebra, amb caràcter biennal, el Simposi Internacional de Pirotècnia, un espai d'intercanvi de coneixements sobre formulacions, materials, sistemes de dispar, innovació i seguretat. València tindrà l'honor d'acollir-lo l'octubre de 2026, per segona vegada en la seua història. Un vertader privilegi.

L'evolució dels llibrets de les Gaiates en les festes

CLAUDIA ARRUFAT I MURIACH
Periodista

Les festes de la Magdalena i la construcció de la identitat col·lectiva

Les festes de la Magdalena de Castelló de la Plana constitueixen un dels principals pilars simbòlics i culturals de la ciutat. Més enllà del seu caràcter lúdic, aquestes celebracions actuen com un espai de representació col·lectiva on la comunitat reafirma el seu origen històric i els seus valors compartits. Joan Francesc Mira ha destacat que les festes populars funcionen com a mecanismes de cohesió social, ja que permeten a la societat narrar-se a si mateixa i transmetre un relat compartit del passat. En aquest marc, la Gaiata esdevé l'element central de la festa, tant pel seu valor simbòlic com pel seu paper en l'organització festiva. La Gaiata representa el bastó amb llum que, segons la tradició, va guiar les persones fundadores de la ciutat en el seu descens des del turó de la Magdalena fins al pla litoral. Autors com Vicent Grau i Juan i Bernat Artola han subratllat la importància d'aquest símbol com a síntesi de memòria històrica, tradició i identitat urbana. Tanmateix, al voltant de la Gaiata s'ha generat també un conjunt de materials documentals que contribueixen a fixar i difondre el significat de la festa, entre els quals destaquen els llibres de les Gaiates.

Orígens dels llibres de les Gaiates i primeres publicacions

Els llibres de les Gaiates apareixen de manera paral·lela a la institucionalització del model festiu actual, quan es defineix l'organització de les festes per sectors. Segons Ximo Revert, aquestes primeres publicacions responen a una necessitat bàsica de deixar constància escrita de l'activitat anual de cada Gaiata, més que no a una voluntat cultural o historiogràfica.

En el context de la postguerra, marcat per les dificultats econòmiques i per una forta limitació de recursos, els llibres presentaven un format molt senzill. Inclòien fonamentalment un breu salut institucional, la relació de les persones que integren la comissió, el programa d'actes i algunes imatges, sovint en blanc i negre. Vicent Pitarch assenyalava que aquestes publicacions reflectien una concepció de la festa com a esdeveniment anual i efímer, pensat principalment per a les persones participants i per a l'entorn més pròxim del sector.

El context sociopolític i la funció testimonial dels primers llibres

Els primers llibres de Gaiata no poden desvincular-se del context sociopolític en què van ser produïts. Antoni Rico ha analitzat com la cultura festiva del període franquista estava sotmesa a un fort control institucional, fet que es reflectia també en els materials escrits. L'ús majoritari del castellà en aquestes publicacions responia a la política lingüística de l'època i condicionava la manera de narrar la festa i la identitat local.

Malgrat aquestes limitacions, els llibres de Gaiata d'aquest període tenen un alt valor testimonial. Encara que no foren concebuts com a documents històrics, hui permeten reconstruir la realitat social de la Castelló, així com les formes de participació ciutadana i d'organització festiva.

Transformacions culturals i enriquiment dels continguts

A partir de la dècada de 1970, coincidint amb els canvis polítics i socials derivats de la transició democràtica, es produeix una transformació significativa en la manera d'entendre la festa i els seus elements documentals. Josep Lluís Sirera assenyala que aquest període suposa una revalorització de la cultura popular com a patrimoni col·lectiu, fet que té una incidència directa en els llibres de les Gaiates.

Progressivament, aquestes publicacions amplien els seus continguts i incorporen textos de caràcter literari, reflexions sobre la festa, estudis històrics del sector i col·laboracions d'autores i autors vinculats a la cultura local. Enric Porcar destaca que, en aquest moment, el llibre de Gaiata deixa de ser un simple programa d'actes per convertir-se en un espai de producció cultural i de construcció de discurs.

Recuperació lingüística i afirmació cultural

Un dels canvis més rellevants d'aquest període és la recuperació progressiva del valencià com a llengua d'expressió dels llibres de Gaiata. Vicent Pitarch ha posat de manifest la relació estreta entre la normalització lingüística i la revitalització de la cultura popular. L'ús del valencià en aquests llibres no sols respon a una voluntat comunicativa, sinó també a una afirmació identitària i cultural.

Aquesta recuperació lingüística permet una major diversitat de veus i de registres, alhora que afavoreix la inclusió de textos literaris, poètics i assagístics que enriqueixen el contingut global de les publicacions.

El llibre de Gaiata com a document històric i social

A finals del segle XX i inicis del XXI, els llibres de les Gaiates consoliden el seu paper com a documents històrics i socials de primer ordre. Ferran Gadea destaca que aquestes publicacions constitueixen una font fonamental per a l'estudi de la història recent de Castelló, ja que reflecteixen l'evolució dels barris, els canvis en la festa i les transformacions en la manera de viure-la. Els llibres incorporen estudis sobre la història de la Gaiata, biografies de persones destacades, articles sobre indumentària, música i tradicions, així com una important documentació gràfica. Aquesta evolució respon a una nova manera d'entendre la festa com a patrimoni cultural que cal preservar i transmetre.

Professionalització editorial i qualitat formal

Un altre aspecte clau en l'evolució dels llibres de Gaiata és la millora progressiva del disseny i de la qualitat editorial. María José Beltrán assenyala que la incorporació de noves tecnologies de

maquetació i fotografia ha permés assolir uns estàndards de qualitat similars als de les publicacions culturals professionals. El llibre esdevé així un objecte cuidat, pensat per perdurar i per ser consultat amb el pas del temps.

Digitalització i nous horitzons de la memòria festiva

En els darrers anys, la digitalització ha obert noves possibilitats per als llibres de les Gaiates. En una societat caracteritzada per la connectivitat, tal com analitza Manuel Castells, la producció i difusió de la cultura ha experimentat canvis profunds. Les versions digitals, la difusió en línia i la incorporació de continguts multimèdia permeten ampliar l'abast dels llibres i facilitar-ne l'accés. Dolors Comas d'Argemir assenyala que aquest procés afavoreix una concepció més oberta, participativa i inclusiva de la memòria festiva, sense renunciar al valor simbòlic del llibre en paper.

Conclusions

L'evolució dels llibres de les Gaiates de les festes de la Magdalena és un reflex fidel dels canvis socials, culturals i tecnològics de Castelló de la Plana. Des de les primeres publicacions senzilles fins als llibres actuals, rics en contingut i oberts a la digitalització, aquestes obres s'han convertit en una peça clau per entendre la festa. Hui, el llibre de Gaiata és un espai de memòria, un instrument de transmissió cultural i un testimoni viu de la capacitat de la tradició per adaptar-se als nous temps sense perdre la seua essència.

GAIATA 18 CRÈMOR

Fira i festes
de la Magdalena

del 22 al 30
de març de 2025

**Declarades d'Interés
Turístic Internacional**

Plaça

Els actes d'ahir i de hui de les Festes de la Magdalena

CARLOS MURRIA I CLIMENT
Ex-senador per Castelló

Les Festes de la Magdalena, dignes entre les primeres, naixen per commemorar la fundació de la nostra ciutat i s'articulen al voltant d'una romeria penitencial que coincideix i s'unifica amb la que se celebra per rememorar la baixada des del Castell Vell fins a la Plana, on s'estableix el primer nucli de Castelló.

La configuració moderna arranca l'any 1944, quan el fervor dels castellonencs va portar l'alcalde de la ciutat, Benjamín Fabregat, a constituir la Junta Central de Festejos de la Magdalena amb la finalitat d'organitzar les que serien les festes fundacionals i confeccionar un programa d'actes per a satisfacció de la ciutadania.

El primer programa oficial de les Festes de la Magdalena es va celebrar l'any 1945, del 3 a l'11 de març. El primer acte, segons consta en el programa, va ser a les 12 hores el dispar de carcasses en salutació a les festes, seguit de la instal·lació de la gaiata monumental als emplaçaments autoritzats. A les 16.00 hores de la vesprada, en els diferents sectors de la ciutat, va tindre lloc la cerimònia d'imposició a les gaiates monumentals dels noms que havien de rotular-les, per part de les madrines respectives. A les 17.30 hores es va celebrar la Cavalcada del Pregó, dissenyada pel farmacèutic Segarra Ribes, una manifestació cultural, històrica, folklòrica i costumista de la nostra ciutat i província que va nàixer per a quedar-se. El pregó anunciador de les festes, en castellà, obra de González Expresati, va ser cantat en aquesta primera ocasió pel periodista Manuel Bellón des de la carrossa de la reina, ja que tenia molt de respecte als cavalls. Va ser dos anys després, l'any 1947, quan va sorgir l'actual Pregó de Bernat Artola, peça antològica plena de castellerisme, escrita en valencià en un text poètic i fins i tot èpic, anunci perpetu de les nostres festes.

El diumenge, a les 8 hores, eixia en romeria la comitiva processional de les canyes des del Palau Municipal, presidida pel clergat, les autoritats i la corporació municipal, encaminant-se cap a l'ermitori de la Magdalena. Hui, el Pregó i la Romeria, juntament amb les gaiates monumentals, els dotze sectors en què es va dividir la ciutat, amb la Tornà i la desfilada de gaiates, conformen l'estructura fonamental que roman en el programa de festes d'ahir, de hui i de demà.

L'any 1946 es va triar, mitjançant concurs celebrat amb aquesta finalitat, el pasdoble *Rotllo i Canya*, compost pel il·lustre músic castellonenc José García, que es convertiria en un himne popular de les nostres festes. La tauromàquia també hi és present per ser fira i aquest primer any va comptar amb la presència del famós torero Carlos Arruza. També van ser famoses les xarlotades, que van romandre durant anys en la programació.

Hi ha altres actes importants que no figuren en el programa de festes per ser previs a aquest, però no per això deixen de ser rellevants, com la imposició de bandes a la reina de les festes, dames de la ciutat i madrines de gaiata, que se celebra al Teatre Principal amb gran solemnitat i assistència de la corporació municipal, i el concurs de cartells anunciadors, al qual aquest primer any es van presentar 25 cartells i que des d'aleshores compta amb una iconografia particular que els caracteritza.

L'ofrena de flors a la Mare de Déu del Lledó, patrona de Castelló, per part de la reina de les festes i dames de la ciutat, sorgix l'any 1947, traslladant-se fins a l'ermitori en carruatges de cavalls. És a partir de 1973 quan l'ofrena es realitza mitjançant processó des de la ciutat fins a la basílica del Lledó, amb una gran participació ciutadana.

La cultura i l'espectacle van ocupar un lloc destacat en la Magdalena del segle passat. El Certamen Literari era un acte solemne amb la concessió de la Flor Natural a la millor poesia presentada per il·lustres poetes i posteriorment oferida a la reina de les festes, un acte inspirat en els Jocs Florals medievals que també se celebrava al Teatre Principal. L'any 1984, després de quaranta anys consecutius, va deixar de celebrar-se.

També hi havia òpera, sarsuela, concerts de grans orquestres, així com representacions teatrals de companyies nacionals, junt amb el teatre en valencià, representant obres d'autors locals. *Sent i Senta; Del meu Raval*, de Barberà Ceprià, reflectien la vida dels castellonencs i eren interpretades per actors locals.

El folklore, des dels festivals de cors i danses fins als actuals festivals de música de festa, ha estat present en places i carrers de la ciutat. Els més menuts participaven en el Pregó Infantil els dilluns pel matí, hui evolucionat a una mostra folklòrica nacional, i en el segle passat triomfava el teatre de titelles del Retiro de Madrid, amb Chacolí com a protagonista, aclamat amb molt de carinyo pel públic infantil.

El cavall era protagonista en la programació amb els concursos de tir i arrossegament, amb una àmplia concurrència regional, així com les carreres *Per la joia* o els concursos hípics nacionals, hui pràcticament desapareguts de les nostres festes. Al recinte enjardinat de la Pèrgola se celebraven revetles amb grans orquestres locals patrocinades per la Junta Central de Festejos i organitzades pel polifacètic Paco Ruiz, que servien per a recaptar fons amb què finançar les festes, ja que el pressupost municipal era reduït; l'any 1950, per exemple, era de 223.100 pessetes. L'any 1962 s'instal·la el Parador-Hostal de la Llum, que va acollir actuacions d'artistes nacionals i internacionals i actes socials de rellevància. També va acollir el Trofeu als Millors d'Espanya, amb la presència de figures de la cultura i el cinema que van contribuir a donar repercussió nacional a les festes. Més tard, l'any 1971, es va passar de l'Hostal de la Llum a la Pèrgola, transformada en recinte cobert, on se celebraven les presentacions de madrines de les gaiates —que anteriorment es realitzaven al carrer o en teatres de la ciutat—, la Galania, acte d'exaltació a la nostra reina de les festes, i diversos actes festius. Van ser anys de major relació entre els sectors gaiaters i fins i tot d'augment del seu nombre. Durant tota la setmana se celebraven

actuacions musicals i balls amb gran animació. De la Pèrgola es va passar a l'actual Palau de la Festa, hui punt neuràlgic de presentacions i actes festers.

El Mesó del Vi, inaugurat l'any 1969, va tindre una gran acollida popular amb la participació d'importants cellers nacionals. Ubicat cada any en diferents punts del centre de la ciutat, era lloc de trobada dels castellanencs. Seria interessant recuperar-lo per a la promoció dels cada dia millors vins de Castelló. L'any 1965, després de ser declarades Festes de la Llum, es crea la primera Fira-Exposició

de la Llum, ubicada al Passeig Ribalta, amb tretze firmes de luminotècnia que van instal·lar els seus estands als laterals del passeig i van realitzar il·luminacions especials en carrers i places, sent la més espectacular la de l'ermitori de la Magdalena. Es va convidar l'enginyer català Carlos Buigas, el mag de la llum, dissenyador de les fonts lluminoses de Montjuïc, a qui també se li va encarregar una nova gaiata de la ciutat i la il·luminació de la font de la Plaça Major. De continuar, Castelló hauria sigut pionera en esdeveniments d'il·luminació, hui tan importants en moltes ciutats.

La pirotècnia ha tingut sempre un paper fonamental en la festa: castells de focs artificials, Nit del Foc, traca final i, en els últims anys, les multitudinàries mascletades, que s'han convertit en un dels actes amb major afluència de públic. Al llarg dels anys van sorgir projectes que no van arribar a materialitzar-se, i com a anècdota cal esmentar una pel·lícula sobre la romeria, el trasllat del monte al pla, que es va encarregar al director de cinema Rafael Gil, important cineasta de l'època que estiujava a Benicàssim, i fins i tot va arribar a iniciar-se un guió. També un festival de la cançó de la taronja que, malgrat les gestions realitzades a Madrid, no es va poder dur a terme.

Amb l'arribada del nou segle, la gestió festera va evolucionar cap a models més participatius: l'Assemblea de Festes, la Fundació i el Patronat Municipal, la nova Junta de Festes, la Gestora de Gaiates i la Federació de Colles, junt amb col·lectius com Cavallers de la Conquesta, Moros d'Alqueria, l'Aljama, el Rei Barbut, templers i moltes agrupacions de caràcter familiar i popular, van diversificar els festejos en una ciutat que va passar de 50.000 a 180.000 habitants i amb una creixent diversitat cultural. Les nostres festes posseeixen una identitat pròpia basada en la combinació de tradició, cultura i història; en el conjunt d'aquests factors radica el seu èxit. Hui, la voluntat del món de la festa per consolidar-les i millorar-les, amb la creació de nous actes o la modificació d'estructures com el Pregó o els sectors, va propiciar la convocatòria de quatre congressos magdaleners que, després del debat, no van assolir grans acords. Els actes essencials que des de l'any 1945 donen sentit i continuïtat a les nostres festes no es toquen: són d'ahir, són de hui i seran de sempre.

Anar a la romeria no és tan sols anar de festa, és un deure que manifesta orgull de genealogia; és la solera castellanera. Inclosa en el programa. Perquè ací venen manifestes per raons de tradició les festes de Castelló fa seguint la llum antiga...

Portades que marcaren època

PATRICIA MIR I SORIA

Universitat Jaume I

Comissària de l'exposició A tres tintes

Des de 1945, les Festes de la Magdalena compten amb una imatge oficial que, any rere any, ha anat configurant un relat visual propi i reconeixible per a la ciutat de Castelló de la Plana. El cartell anunciador, concebut en origen com una eina de comunicació festiva, ha acabat adquirint una dimensió cultural que el situa molt per damunt del que és efímer. Cada portada de la Magdalena és hui un testimoni gràfic del seu temps, una síntesi entre tradició i contemporaneïtat que permet seguir l'evolució del gust estètic, de les tècniques de disseny i de la mateixa identitat col·lectiva castellanenca al llarg de més de set dècades.

Les primeres portades, sorgides en el context de la postguerra, responien a un llenguatge visual sobri i figuratiu, molt vinculat a la il·lustració tradicional i als codis del cartell clàssic. En aquestes predominaven les escenes reconeixibles, els símbols fundacionals i una narrativa directa que buscava identificar de manera immediata la festa i els seus valors. La romeria, la referència al tossal de la Magdalena, la ciutat històrica o els elements religiosos i populars conviuen en composicions clares, pensades per a ser compreses d'un sol colp d'ull i reproduïdes en diferents formats urbans.

Amb el pas dels anys, i a mesura que el disseny gràfic es va consolidar com a disciplina professional, les portades de la Magdalena començaren a experimentar una transformació progressiva. El color va adquirir un major protagonisme, la tipografia deixà de ser un mer suport informatiu per a convertir-se en un element expressiu, i la composició començà a jugar amb equilibris més agosarats. Sense abandonar els símbols reconeixibles de la festa, els cartells incorporaren noves solucions formals que reflectien els canvis socials, culturals i artístics del moment, així com l'obertura a influències estètiques més àmplies.

Aquesta evolució no es va produir de manera lineal ni estrictament cronològica. Al contrari, la cartelleria de la Magdalena ofereix un panorama ric i divers en què conviuen diferents llenguatges plàstics, enfocaments conceptuals i solucions gràfiques. Hi ha cartells que aposten per la narració visual, altres que se centren en l'impacte cromàtic, alguns que juguen amb la síntesi simbòlica i altres que exploren l'abstracció o el disseny tipogràfic com a eix central. Aquesta pluralitat

dona compte de la vitalitat creativa de les autores i els autors i del paper del cartell com a espai d'experimentació artística.

Un element clau en aquesta història ha sigut el concurs anual convocat pel Patronat Municipal de Festes, que ha permès la participació de generacions de creadors i creadores i ha garantit una renovació constant del llenguatge visual de la Magdalena. Gràcies a aquest sistema, les portades no sols reflecteixen la tradició festiva, sinó també l'evolució del disseny gràfic castellanenc des dels anys quaranta fins a l'actualitat. Cada cartell és, en aquest sentit, una peça única que dialoga amb el seu context històric i amb el llegat visual acumulat d'edicions anteriors. Vistes en conjunt, les portades de la Magdalena conformen un autèntic patrimoni gràfic de la ciutat. No sols documenten la història de la festa, sinó que permeten reconstruir una memòria visual compartida, en la qual es reconeixen generacions senceres de castellanenques i castellanencs. Aquestes imatges han acompanyat la vida urbana, han omplert carrers i places, i han contribuït a fixar en l'imaginari col·lectiu una manera concreta d'entendre i celebrar la identitat local. El seu valor resideix tant en allò que mostren com en allò que evocuen: una ciutat que es reconeix a si mateixa a través dels seus símbols festius i de la seua expressió gràfica.

A tres tintes

En el disseny aplicat a la venda de productes, la propaganda bèl·lica o l'anunci d'esdeveniments taurins, festes locals, pel·lícules de cinema, etc., cal seguir aquella màxima que diu que una imatge val més que mil paraules. Des de finals del segle XIX, el cartellisme s'ha revelat com una eina bàsica per a la publicitat. Artistes i professionals del disseny gràfic són les persones artífexs d'un treball visual que, si es fa bé, quedarà per molts motius en la retina del gran públic. Per al camp de la historiografia són, a més, un àmbit d'estudi a través del qual conèixer l'evolució de costums, gustos i gèneres.

Amb aquestes premisses molt presents, al gener de 2020, l'Ajuntament de Castelló, a través de la Regidoria de Festes i del Patronat, promogué i impulsà una exposició que recollia part d'aquest llegat castellanenc en forma de cartell. Es reuniren els 75 cartells originals junt amb un conjunt especial d'efemèrides, plantejant un recorregut visual que no s'organitzava per una cronologia estricta, sinó per afinitats temàtiques, estilístiques, tipogràfiques, cromàtiques i per la irrupció de la revolució digital en el disseny gràfic. Una mostra

que vaig tindre l'honor de comissariar junt amb un equip brillant de persones col·laboradores en un any que ningú sospitava que seria l'any de la pandèmia i que, per tant, no hi hauria setmana gran.

El títol «A tres tintes» feia referència a un dels requisits que figuraven en les bases del concurs de cartells de l'any 1945, punt d'arrancada d'aquesta convocatòria que fins aleshores s'havia celebrat de manera ininterrompuda durant 75 anys.

Les festes fundacionals de la capital de la Plana tenen el seu cartell anunciador de festejos des de l'any 1945, punt d'inici de les festes després de la seua refundació. Un aniversari digne de celebració encara que, en honor a la veritat, cal mencionar que va existir un precedent d'una mostra a la Casa de Cultura comissariada per José Prades García l'any 1988. L'exposició «A tres tintes» es va desenvolupar a l'Auditori i Palau de Congressos de Castelló amb una gran afluència de públic, especialment el dia de la inauguració, quan es van comptabilitzar més de 300 persones.

Per a la presentació dels cartells es van seguir, com ja hem dit, uns discursos per temes, gèneres, llenguatges artístics o revolució digital, obviant la clàssica presentació per ordre cronològic. El més rellevant va ser que el corpus principal d'obres que conformaren l'exposició foren els originals, alguns d'ells signats per artistes tan coneguts com Tasio, Rafael Guallart, Alain Campos, Lorenzo Ramírez, entre altres.

De manera paral·lela a aquesta exposició, un equip format per Felipe Usó, Rocío Ortiz, Carlos Bonet, Mayte Vidal i qui escriu aquestes línies —Patricia Mir— va realitzar un important treball de catalogació, neteja i restauració que ha retornat l'esplendor a aquest valuós patrimoni. Recordeu que algunes de les peces més deteriorades eren el cartell del 51, el del 52, el del 69, el del 73 de Tasio o el del 90 de Fabra Galofre.

Després de la mostra, els cartells originals trobaren una nova ubicació definitiva a les parets del Palau de la Festa per al gaudi no sols de les persones més castelloneres, sinó també de tot el públic en general. I no sols això, sinó que durant algunes setmanes rèpliques dels 75 cartells en lona onejaren pels principals carrers de Castelló com a testimonis muts de l'inexorable pas del temps.

La mostra, concebuda com un viatge per més de setanta anys de creació visual, va posar l'accent en l'aportació artística de les autores i els autors i en el valor patrimonial de les seues obres, enteses ja com a part del llegat cultural de Castelló. En exhibir aquests cartells en diàleg entre si, l'exposició va subratllar que les portades de la Magdalena no són només imatges del passat, sinó peces vives d'una memòria col·lectiva que continua construint-se cada any, al ritme de la festa i de la creativitat gràfica de la ciutat.

Jo, el Crèmor

NOELIA PERSONAT I GUERRERO
Festera del Carme de Castelló 2025

Sóc el barri del Crèmor, i aquesta és una part de la meua història.

Durant els anys setanta, vaig ser un racó oblidat de Castelló. Se'm coneixia com el barri de dalt de la via. Aquella barrera metàl·lica no era només física, sinó també social, cultural i emocional. Moltes mirades em percebien com un espai allunyat, empobrit i sense futur.

Les meues cases eren humils, alçades amb esforç i amb escasses comoditats.

Moltes famílies disposaven d'una electricitat insuficient per a fer funcionar els aparells moderns que començaven a arribar a altres barris. No comptava amb clavegueram, i les aigües residuals circulaven per carrers plens de malesa. L'enllumenat públic era precari: fanals improvisats amb pals de fusta i bombetes que amb prou feines trencaven la foscor de la nit.

Recorde el soroll constant dels trens, que passaven a pocs metres de les cases. Cada locomotora era un recordatori de la meua condició perifèrica. El veïnat havia d'alçar la veu per a conversar, i la infantesa jugava esquivant la pols i les pedres que deixaven les vies.

Tanmateix, dins de mi hi havia vida. Les persones que m'habitaven eren valentes, treballadores i solidàries. Compartien allò poc que tenien, i la meua identitat es construïa entre rialles, converses a la fresca i celebracions populars.

Als anys setanta vaig ser un barri marcat per la precarietat, però també per la dignitat. Els meus carrers estaven plens de pols i de dificultats, però també de xiquets i xiquetes corrent darrere d'un baló i de veïns i veïnes que s'ajudaven mútuament. La solidaritat era la meua llum, la meua manera de resistir.

Moltes persones em consideraven un espai detingut en el temps. Castelló creixia, s'urbanitzava i es modernitzava, mentre jo semblava quedar enrere. Tot i això, sempre vaig saber que formava part de la ciutat, encara que alguns preferiren no mirar-me.

En aquells anys encara no disposava d'una gaiata pròpia, però el meu veïnat participava en les festes de la Magdalena amb altres sectors. La llum de les gaiates era, per a nosaltres, un símbol d'esperança i un recordatori que també érem Castelló.

El Crèmor patia l'oblit, però mai va perdre l'esperança. Els seus habitants i habitantes somiaven amb un futur millor, amb un dia en què les vies deixarien de ser muralles i jo podria abraçar la ciutat sencera.

Ara, quan mire arrere, sé que els anys setanta formen part de la meua memòria viva. Vaig ser un barri empobrit, sí, però també un espai de resistència, comunitat i lluita col·lectiva.

Anys vuitanta i noranta

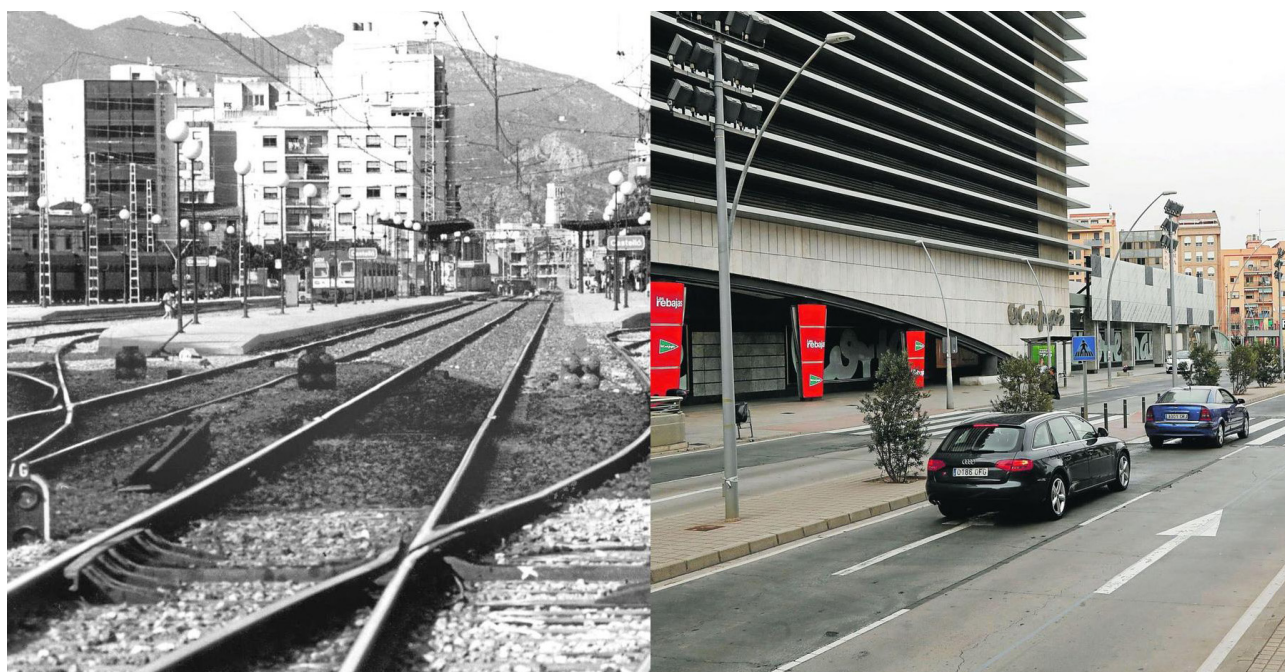
Durant els anys vuitanta vaig continuar sent un barri humil, encara marcat per la barrera de les vies del tren. Les cases seguien sent senzilles, i els carrers reclamaven millores que tardaven a arribar.

A finals d'aquesta dècada va començar a gestarse una idea que transformaria la meua història: la creació d'una gaiata pròpia. El veïnat volia que jo, el Crèmor, tinguera veu en les festes, que la meua identitat es fera visible en el Desfilada de Gaiates i en l'Ofrena.

Aquesta il·lusió col·lectiva va ser la llavor de la Gaiata 18 «Crèmor».

Als anys noranta, el món va començar a canviar al meu voltant. L'any 1991 es va inaugurar la Universitat Jaume I, que va transformar els camps i solars pròxims. Castelló celebrava la modernitat, i jo observava amb esperança. La universitat va portar estudiantat, activitat i moviment, i em vaig sentir progressivament més connectat amb la ciutat.

En aquesta dècada va nàixer oficialment la Gaiata 18 «Crèmor». La comissió es va formar amb veïnat compromés, famílies que treballaven colze a colze per a construir el meu primer monument. Per prime-ra vegada disposava d'un símbol propi que em feia part plena de la Magdalena.

La meua llum va començar a brillar pels carrers de Castelló. Madrines i presidents portaven el meu nom amb orgull, i jo em sentia reconegut en els actes festius. La Gaiata 18 era modesta, però plena d'il·lusió, i cada any demostrava que el Crèmor era una part essencial de la ciutat.

Els anys vuitanta i noranta van ser una etapa de transició: de la precarietat i l'oblit a la il·lusió de tindre veu pròpia. Vaig començar a escriure una nova història, la d'un barri que, gràcies a la seua gaiata, dei-xava de ser invisible.

Anys dos mil

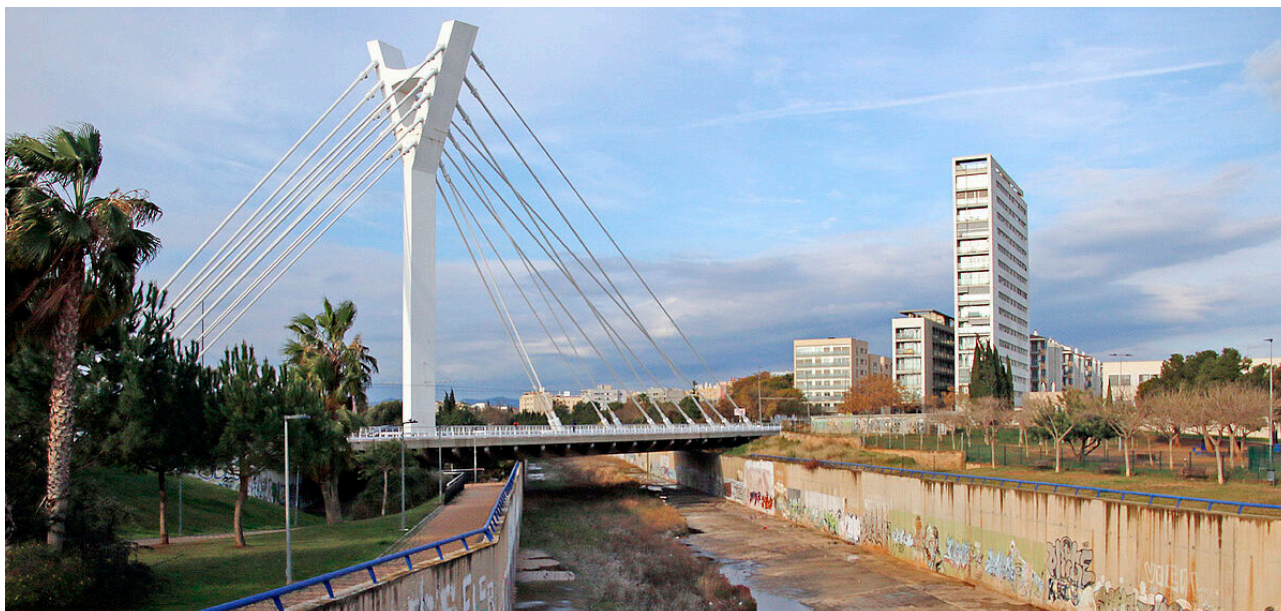
Amb l'arribada del nou segle vaig viure un dels canvis més importants de la meua història: el soterrament de les vies del tren. Aquella barrera que m'havia separat durant dècades va desaparèixer, i vaig sentir, per fi, que podia respirar lliurement.

El veïnat va celebrar aquell moment com la possibilitat real de connectar amb la resta de Castelló sense obstacles.

En aquesta dècada, la Gaiata 18 «Crèmor» es va consolidar com a símbol festiu i identitari. L'any 2008 va marcar un abans i un després, quan va obtenir per primera vegada el primer premi del concurs de monuments gaiaters. El monument, dissenyat per Adrián Bernat, va destacar per la seua creativitat i per la força amb què representava la meua identitat.

Aquell reconeixement va ser molt més que un premi: va suposar la confirmació que la meua veu festiva era escoltada, i que jo, el Crèmor, podia brillar amb la mateixa intensitat que qualsevol altre sector.

En aquells anys, la comissió presidida per José Antonio Lleó Rubio va portar amb dedicació i orgull el meu nom en les festes. Madrines, col·laboradors i col·laboradores van ser fonamentals per a aquell èxit, demostrant la capacitat del meu barri per a construir monuments dignes i respectats.

Anys 2010–2020

Durant la dècada de 2010 vaig començar a sentir que la ciutat em mirava amb uns altres ulls. Després de dècades d'oblit, Castelló parlava de regeneració urbana, i jo apareixia en eixos projectes. Es plantejaven corredors verds, la urbanització de la ribera del Riu Sec i una passarel·la per als vianants que em connectaria amb el Raval Universitari.

Continuava sent un barri humil, però amb una veu cada vegada més clara. Ja no era només resistència: era també esperança.

La Gaiata 18 «Crèmor» es va consolidar definitivament com a referent festiu. La comissió treballava amb passió cada any per a alçar monuments que portaren la meua llum a la Magdalena.

Els reconeixements no van tardar a arribar, i al llarg d'aquesta dècada vaig obtindre diversos premis, confirmant que la meua llum era valorada per tota la ciutat.

Aquests anys van suposar una etapa d'esperança i consolidació: els camins cap a la regeneració urbana començaven a obrir-se, i la meua gaiata brillava com mai.

Anys 2021–2025

Després de la parada obligada de 2020, vaig tornar a respirar vida.

L'any 2021 va ser un temps de retrobament: els carrers del Crèmor van recuperar el so del veïnat, les rialles de la infantesa i les converses compartides. Amb prudència, però amb determinació, el barri va demostrar que la seua força era més gran que qualsevol adversitat.

En aquests anys, la ciutat va començar a mirar-me amb una atenció renovada. Es van impulsar projectes de regeneració urbana que buscaven dignificar-me: el corredor verd, la passarel·la de connexió amb el Raval Universitari i la urbanització de la ribera del Riu Sec.

El somni d'un Institut Crèmor va començar a materialitzar-se com a projecte real, un pas decisiu que simbolitzava el reconeixement institucional i l'aposta per l'educació dins del meu territori.

La Gaiata 18 «Crèmor» també va renàixer amb força. Després de la suspensió de les festes, la comissió va tornar amb il·luminació renovada. Els monuments d'aquests anys van apostar per estructures innovadores i il·luminació LED, reflectint la meua evolució: de barri oblidat a barri en regeneració.

Veïns i veïnes, madrides i representants van portar el meu nom amb orgull en cada desfilada, ofrena i romeria. La meua llum es va convertir en símbol de resistència i futur compartit.

Els anys 2021–2025 han sigut una etapa curta però intensa: de la foscor de la pandèmia a la llum de la recuperació, de l'oblit a la integració, de la precarietat a l'esperança. Sóc el Crèmor, i la meua història continua.

Pròleg

He viscut dècades de lluita, oblit i resistència. He vist créixer la ciutat al meu voltant mentre jo romanía a la perifèria, però també he vist com el meu veïnat mai va perdre la confiança en el futur.

La Gaiata 18 «Crèmor» ha sigut la meua veu festiva, el símbol que m'ha recordat que, malgrat les dificultats, sempre he format part de Castelló.

Ara sé que el meu futur està en construcció. Els projectes que arriben —el corredor verd, la passa-rel·la, el futur institut— són signes clars que la ciutat comença a reconèixer-me.

Ja no sóc només el barri darrere de les vies: sóc un espai viu, amb memòria i esperança.

La meua història no acaba aquí. Cada premi de la meua gaiata i cada pas endavant en la regeneració urbana són noves pàgines que escric amb orgull.

Sóc el Crèmor.

I encara que el passat em va marcar, el futur em pertany.

La meua llum continuarà il·luminant la Magdalena, i la meua veu seguirà recordant que, fins i tot des de la humilitat, es pot construir dignitat.

La Magdalena: una tradició amb mirada femenina

MAMEN PASTOR I VERCHILI

Vicerectora de l'estudiantat i vida saludable de l'UJI

La festa de la Magdalena és memòria, identitat i futur. És el record viu del camí dels nostres avantpassats des del Castell Vell fins al pla, però també una celebració que es construeix any rere any gràcies a l'esforç col·lectiu de tot un poble. En aquesta construcció compartida, el paper de les dones ha estat, i continua sent, essencial.

Històricament, les dones han estat presents en tots els àmbits de la festa, encara que no sempre amb el reconeixement merescut. Han sostingut la tradició des de la quotidianitat: transmetent valors, cosint vestits, organitzant espais i mantenint viva la flama de la Magdalena dins de les famílies i dels barris. Sense aquesta tasca constant, sovint invisible però imprescindible, la festa no hauria arribat fins als nostres dies amb la força, la continuïtat i la vitalitat que la caracteritzen.

Avui, les dones ocupen un lloc central i visible en les festes de la Magdalena i en les nostres gaiates. Són madrines, membres de comissions, artistes, organitzadores d'actes, músiques, pirotècniques, investigadores de la tradició i veus actives en la renovació de la festa. Aporten mirades diverses, creatives i compromeses que fan créixer la Magdalena, des del respecte profund a les arrels fins a l'obertura a nous temps i noves formes de viure la festa. Aquesta participació plural reflecteix una Magdalena que evoluciona sense perdre la seua essència ni el seu sentit col·lectiu.

Reivindicar una Magdalena amb perspectiva femenina no significa canviar la tradició, sinó enriquir-la i fer-la més completa. És reconèixer que la festa és plural, diversa i compartida, i que només des de la igualtat i el reconeixement de totes les aportacions podem garantir-ne la continuïtat i la transmissió a les generacions futures. Les gaiates, símbol de llum i camí, també han d'il·luminar aquest compromís amb una festa més inclusiva, oberta i representativa de la societat actual.

Que la Magdalena continue sent un espai on les dones no només participen, sinó que també lideren, creen i decideixen, contribuint activament a definir el present i el futur de la festa. Perquè la festa que estimem és més forta, més justa i més viva quan reflecteix tota la societat que la fa possible.

Que la Magdalena continue il·luminant-nos any rere any, amb la força de la tradició i amb la mirada posada en el futur. I que les gaiates continuen sent referents d'arrelament, convivència, cultura festiva i orgull compartit.

Les festes de carrer a Castelló: origen, evolució i calendari actual

JORGE SEGARRA I FORCADA
President de les Festes de Carrer

Introducció

Tal com ocorre en altres ciutats del territori valencià, els barris amb més tradició de Castelló han celebrat històricament festes en honor als seus patrons i patrones. Estes celebracions populars constitueixen una manifestació rellevant del patrimoni cultural immaterial de la ciutat, ja que reforcen els vincles veïnals, mantenen viva la memòria col·lectiva i contribueixen a la transmissió de costums i valors compartits.

Origen i evolució històrica

Encara que existeixen diverses teories sobre l'origen de les festes de carrer a Castelló, la documentació conservada permet situar-ne l'existència, de manera contrastada, a finals del segle XIX. Al llarg del temps, estes celebracions es van consolidar com a elements identitaris dels diferents barris de la ciutat.

No obstant això, l'esclat de la Guerra Civil va provocar la desaparició de la majoria d'estes festes. A partir de la dècada dels anys seixanta del segle XX, es va iniciar un procés de recuperació progressiva, impulsat principalment pel veïnat i per associacions locals. Tanmateix, és entre els anys 1988 i 1991 quan es produeix la consolidació definitiva de la major part de les festes que, encara hui, continuen celebrant-se.

Organització i desenvolupament de les festes

Cada festa de carrer presenta un model organitzatiu propi. En alguns casos, la responsabilitat recau en la figura del clavari o la clavariessa, persona encarregada de custodiar la imatge del sant o la santa. En altres ocasions, és una junta directiva qui assumeix l'organització dels actes festius.

La duració habitual de les celebracions comprén el cap de setmana, des del divendres fins al diumenge, jornada en què se sol celebrar la missa major en honor al patró o patrona del carrer o barri corresponent.

Actes i elements identitaris

Malgrat la diversitat d'actes programats, totes les festes de carrer comparteixen un

element comú: l'obsequi d'un dolç típic associat a cada celebració. Este costum confereix singularitat a cada festa i reforça el seu caràcter identitari. Entre els dolços més destacats es troben el *pa beneït* del Raval, les *mantegades* del carrer de Sant Vicent, el *bescuit* de Sant Blai o els *rotllets* de Sant Roc.

Les festes de carrer esdevenen, així, espais de convivència i cohesió social, en què el veïnat es reuneix almenys una vegada a l'any al voltant d'un motiu compartit: la celebració del seu sant o santa.

Situació actual i tasca de preservació

En l'actualitat, l'associació que coordina estes celebracions està formada per dotze festes de carrer, tot i que en el passat el nombre va arribar a ser pràcticament el doble. Algunes d'estes festes, malgrat haver desaparegut com a celebració completa, mantenen viva la memòria del seu patró o patrona mitjançant una missa anual, amb l'objectiu de no perdre la flama de la tradició.

La junta actual té com a finalitat recuperar l'esplendor que estes festes van tindre en altres èpoques i donar-les a conèixer al conjunt de la ciutadania de Castelló, posant en valor el seu caràcter històric, cultural i social.

Calendari de les festes de carrer i barris de Castelló

Gener

- Sant Roc de Vora Sèquia (segon diumenge). Carrers Teneries, Peníscola, Ruiz Vila i voltants. Església de Sant Agustí (missa).
- Sant Antoni (17 de gener). Grup Sant Agustí i Sant Marc.

Febrer

- Sant Blai (diumenge següent al dia 3). Carrer de Sant Blai. Parròquia de la Santíssima Trinitat.

Abril

- Sant Vicent Ferrer (diumenge següent a Pasqua). Carrers de Sant Vicent i Santos Vivanco. Parròquia de la Santíssima Trinitat.

Maig

- Sant Roc del Canyaret i Cassola (últim diumenge de maig). Carrers d'Isabel Ferrer, Antonio Maurra, Mealla i Cervantes. Església de Sant Agustí.

Juliol

- Sant Cristòfol (segon diumenge). Carrers de Sant Cristòfol, Terol, Poeta Verdaguer, Bisbe Beltrán i plaça de Mallorca. Parròquia de la Santíssima Trinitat (missa).
- Mare de Déu del Carme (16 de juliol). Carrers de Ros d'Ursins i Ebanista Hervàs. Parròquia de la Mare de Déu del Carme.

Setembre

- Mare de Déu de la Balma (últim diumenge). Carrer de la Mare de Déu de la Balma. Parròquia de la Sagrada Família.

Octubre

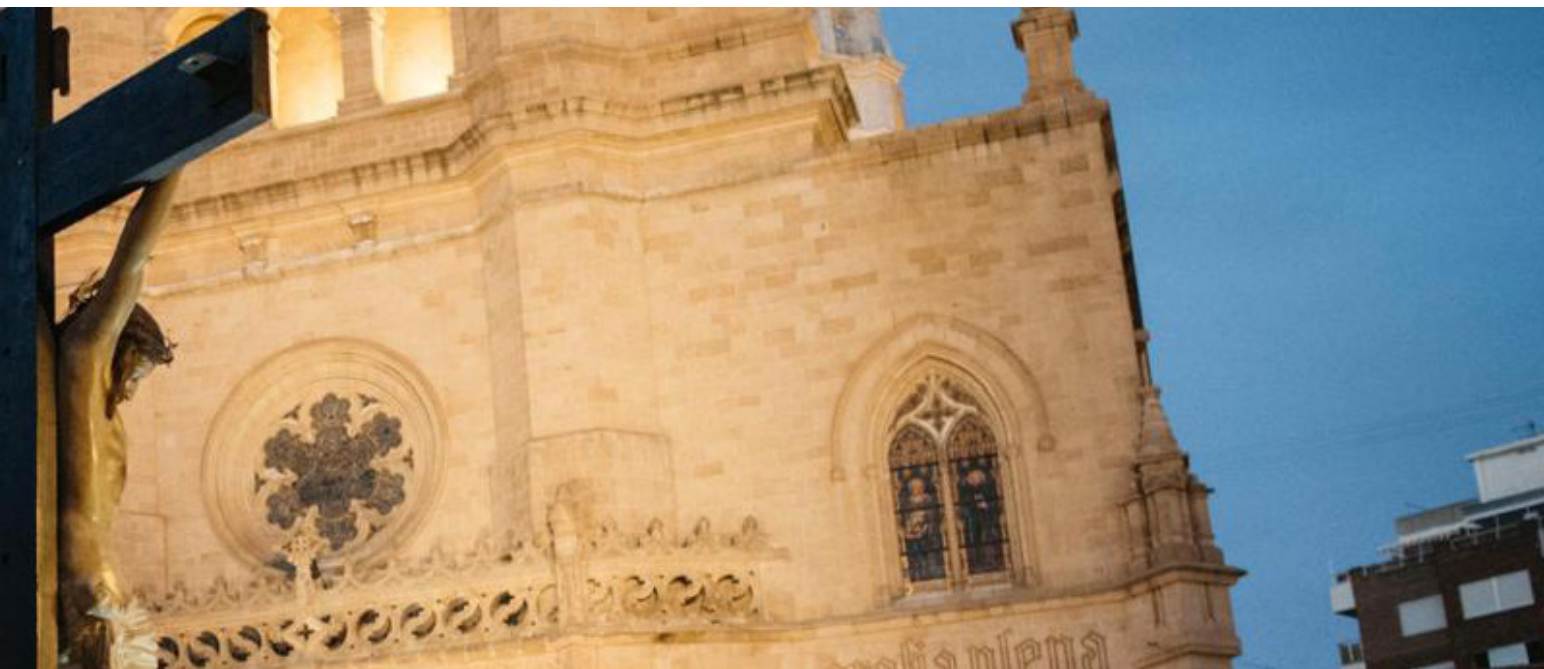
- Sant Francesc (primer diumenge). Carrer de Sant Francesc (Talecons). Parròquia de la Santíssima Trinitat (desapareguda).
- Santa Bàrbara (primer diumenge). Carrer de Santa Bàrbara. Parròquia de la Sagrada Família.
- Sant Francesc i Santa Clara d'Assís (4 d'octubre). Carrer Núñez de Arce (antic carrer de les Monges). Església del Reial Convent de les Monges Caputxines.
- Sant Fèlix de Cantalici (segon diumenge). Raval de Sant Fèlix (antic barri del Codony). Parròquia de la Sagrada Família.
- Mare de Déu del Lledó (tercer diumenge). Carrers de la Mare de Déu del Lledó i Lope de Vega. Parròquia de la Sagrada Família.
- Sant Roc del Raval (últim diumenge). Carrer de Sant Roc. Parròquia de la Mare de Déu del Carme.

Novembre

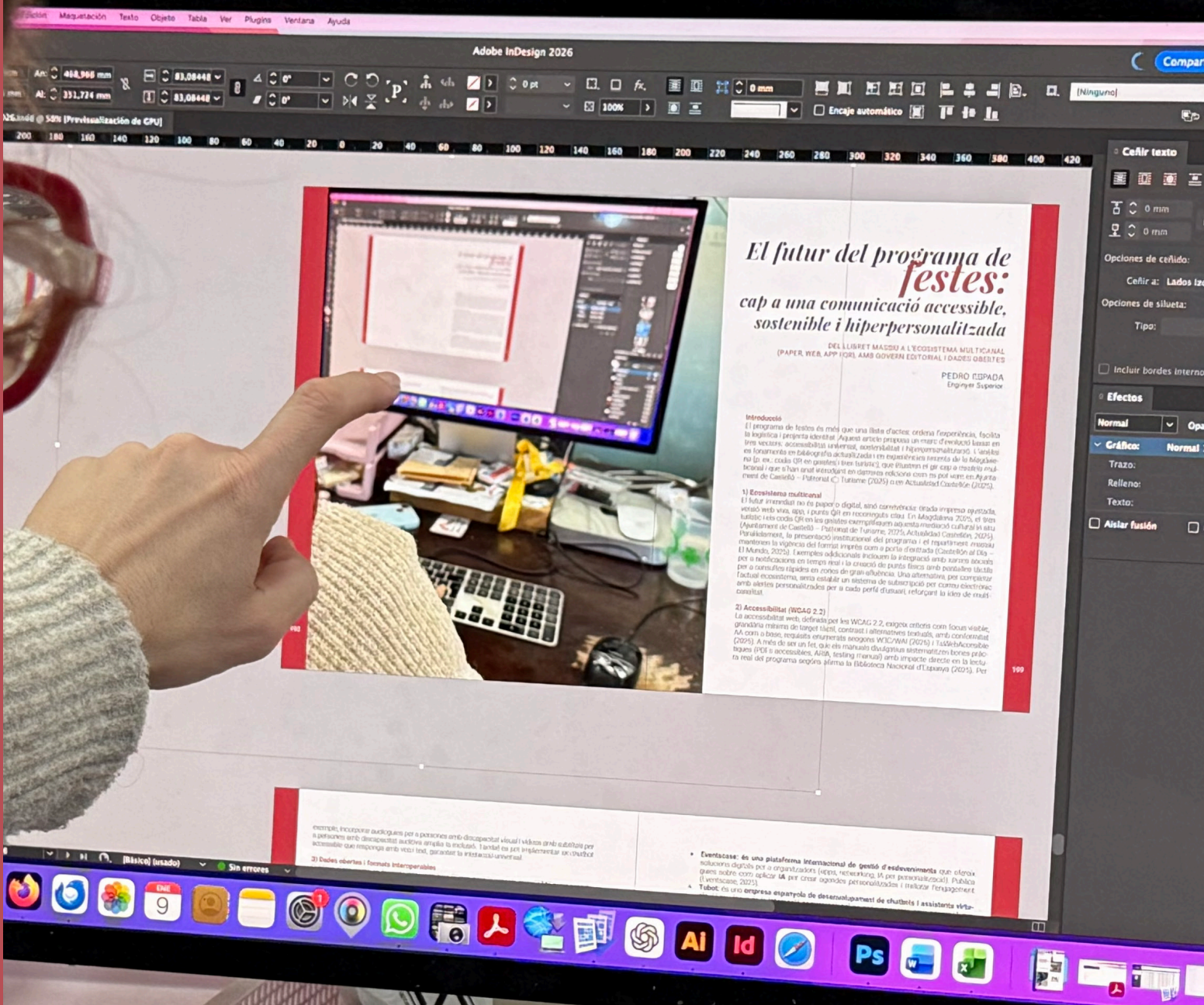
- Sant Roc de la Vila (segon diumenge). Centre històric de la ciutat. Església de Sant Agustí.

Desembre

- Sant Nicolau de Bari (6 de desembre). Carrers d'Alloza (antic carrer d'Amunt), Moreria, Poeta Guimerà i Papa Luna. Església de Sant Nicolau.
- El Portal de la Puríssima (8 de desembre). Carrer d'Enmig. Basílica del Lledó (missa).
- Sant Roc del Pany de Sant Doménec (últim diumenge de desembre). Carrers de Pescadors, Caçadors, Gumbau i Bisbe Climent. Parròquia de Sant Vicent Ferrer (missa).

El futur del programa de festes: cap a una comunicació accessible, sostenible i hiperpersonalitzada

DEL LLIBRE T MÀSSIU A L'ECONOMIA MULTICANAL
(PAPER, WEB, APP I OR), AMB GOVERN EDITORIAL I DADOS OBERTES

PEDRO COPADA
Enginyer Superior

Introducció

El programa de festes és més que una llista d'actes: ordena l'experiència, facilita la logística i promou la identitat. Aquest article proposa un marc d'evolució basat en tres eixos: accessibilitat, sostenibilitat i hiperpersonalització. L'anàlisi es fonamenta en bibliografia actualitzada i en experiències recollides de la Màgic Festival, que s'han anat desenvolupant en diversos edicions amb un polígon en l'espai públic de Castelló - Patrimoni C, Turisme (2025) i en Actualitat Castelló (2025).

1) Ecosistema multicanal

El futur immediat no és paper o digital, sinó convergència: el mateix contingut, adaptat, llegible i accessible en tots els canals i punts de contacte. En Màgic Festival 2025, el Departament de Castelló - Patrimoni de l'Imperi (2025) Actualitat Castelló (2025). Paralelment, la presència institucional del programa i el requiriment, mantenen la vigència del format imprès com a porta d'entrada (Castelló al Dia - El Mundo, 2025). Exemples addicionals inclouen la integració amb xarxes socials per a notificacions en temps real i la creació de punts físics amb postales il·lustrades per a col·leccionistes i turistes de gran afluència. Una alternativa per complementar l'actual ecosistema, seria establir un sistema de subscripció per correu electrònic amb alertes personalitzades per a cada perfil d'usuari, reduint la sintonia de resultats.

2) Accessibilitat (WCAG 2.2)

La accessibilitat web, definida per les WCAG 2.2, exigeix criteris com focus visible, grandària mínima de target tipus, contrast i alternatives textuales, amb conformitat (2025). A més de ser un fet, que els màxims d'accessibilitat són bones pràctiques (PDF accessible, ARIA, testing manual) amb impacte directe en la lectura real del programa segons afirma la Biblioteca Nacional d'Espanya (2025). Per

mentre, incorporar audiodiàlegs per a persones amb discapacitat visual i vídeos amb subtítols per a persones amb discapacitat auditiva amplia la inclusió. També es pot implementar un sistema de llegenda que impregni amb veus i text, garantint la interacció universal.

3) Dades obertes i formats interoperables

- **Eventcase:** és una plataforma internacional de gestió d'esdeveniments que ofereix solucions digitals per a organitzadors i participants, amb eines per a la gestió de la venda, la logística i la comunicació.
- **Tubot:** és una empresa espanyola de desenvolupament de chatbots i assistents virtuals.

El futur del programa de festes: *cap a una comunicació accessible,* *sostenible i hiperpersonalitzada*

DEL LLIBRET MASSIU A L'ECOSISTEMA MULTICANAL
(PAPER, WEB, APP I QR), AMB GOVERN EDITORIAL I DADES OBERTES

PEDRO ESPADA I BUENO
Enginyer Superior

Introducció

El programa de festes és més que una llista d'actes: ordena l'experiència, facilita la logística i projecta identitat. Aquest article proposa un marc d'evolució basat en tres vectors: accessibilitat universal, sostenibilitat i hiperpersonalització. L'anàlisi es fonamenta en bibliografia actualitzada i en experiències recents de la Magdalena (p. ex.: codis QR en gaiates i tren turístic), que il·lustren el gir cap a models multicanal i que s'han anat introduint en darreres edicions com es pot veure en Ajuntament de Castelló – Patronat de Turisme o en Actualidad Castellón.

1) Ecosistema multicanal

El futur immediat no és paper o digital, sinó convivència: tirada impresa ajustada, versió web viva, app, i punts QR en recorreguts clau. En Magdalena 2025, el tren turístic i els codis QR en les gaiates exemplifiquen aquesta mediació cultural in situ. Paral·lelament, la presentació institucional del programa i el repartiment massiu mantenen la vigència del format imprès com a porta d'entrada. Exemples addicionals inclouen la integració amb xarxes socials per a notificacions en temps real i la creació de punts físics amb pantalles tàctils per a consultes ràpides en zones de gran afluència. Una alternativa, per completar l'actual ecosistema, seria establir un sistema de subscripció per correu electrònic amb alertes personalitzades per a cada perfil d'usuari, reforçant la idea de multicanalitat.

2) Accessibilitat (WCAG 2.2)

La accessibilitat web, definida per les WCAG 2.2, exigeix criteris com focus visible, grandària mínima de targete tàctil, contrast i alternatives textuais, amb conformitat AA com a base, requisits enumerats segons W3C/WAI i TuWebAccesible. A més de ser un fet, que els manuals divulgatius sistematitzen bones pràctiques (PDFs accessibles, ARIA, testing manual) amb impacte directe en la lectura real del programa segons afirma la Biblioteca Nacional d'Espanya. Per exemple, incorporar audioguies per a persones amb discapacitat visual i vídeos amb subtítols per a persones amb discapacitat auditiva amplia la inclusió. També es pot implementar un chatbot accessible que responga amb veu i text, garantint la interacció universal.

3) Dades obertes i formats interoperables

Publicar el programa en formats interoperables (iCalendar/ICS i vocabularis FEMP per a agenda d'activitats) facilita reús i integració amb apps i mitjans segons dades tant de la FEMP – OpenCityData (2019) com de la [página datos.gob.es](https://datos.gob.es) (2025). En mobilitat festiva, l'ús d'estàndards com GTFS/GTFS-RT permet vincular horaris de transport especial amb el calendari d'actes. Alternativa que, sens dubte, podria garantir la mobilitat de tothom arreu de la ciutat per poder gaudir de les diferents jornades festives programades als diferents sectors ciutadans. L'Ajuntament de Castelló ha fet un pas significatiu cap a la interoperabilitat amb la creació d'un Geoportal basat en ArcGIS Hub, que publica dades de les festes –inclosa la Magdalena– en formats machine-readable com CSV, GeoJSON, i serveis WMS/WFS accessibles via API segons es pot extraure de la seua web. Aquesta infraestructura permet que desenvolupadors i tercers integren la programació en apps mòbils, mapes interactius i sistemes turístics, reforçant la idea d'un programa "connectat" amb el territori.

Aquest recurs encaixa amb la proposta d'usar vocabularis FEMP i estàndards oberts: no sols facilita el reús de dades, sinó que obri la porta a sinergies amb GTFS per publicar rutes i horaris de transport especial (trenet, bus llançadora) en un format compatible amb aplicacions globals com Google Maps. Així, el programa deixa de ser un document estàtic per convertir-se en un servei dinàmic, integrat amb mobilitat i informació geolocalitzada. Per consolidar aquest model, caldria:

- Documentar clarament els endpoints i metadades.
- Ampliar l'API amb informació específica d'horaris i rutes festives.
- Integrar els serveis amb criteris d'accessibilitat (WCAG 2.2) i sostenibilitat, assegurant que la tecnologia compleix els valors de transparència i inclusió.

Aquest enfocament confirma que Castelló ja disposa de la base per evolucionar cap a un ecosistema digital multicanal i reforça la idea que el futur del programa passa per ser obert, interoperable i orientat al ciutadà.

4) Sostenibilitat editorial

La impressió responsable mitjançant: tintes vegetals, papers certificats FSC/PEFC o produir només sota demanda, redueix residus i energia. La literatura tècnica recomana mesurar i reduir la petjada de carboni associada al material imprès i a la distribució. Aixina ho promulguen fonts professionals del sector de la impressió i l'organització d'esdeveniments, especialitzades en sostenibilitat editorial i bones pràctiques ambientals: Grafix Digital; Loli Valero; Timely. Exemples addicionals inclouen la col·locació de punts de recollida per a reciclatge de programes antics i la promoció de versions digitals amb incentius (p. ex.: descomptes en activitats per qui opte per la descàrrega digital).

5) Hiperpersonalització i Intel·ligència Artificial (IA)

La bibliografia de gestió d'esdeveniments descriu l'ús d'IA per generar agendes personalitzades, recomanacions d'actes i assistents conversacionals multicanal; el guany en engagement i distribució de fluxos és notable, amb riscos de privacitat que exigeixen governança de dades. Aquest concepte ve fonamentat amb els següents actors del sector tecnològic aplicat a esdeveniments, especialitzats en innovació digital i intel·ligència artificial per millorar l'experiència dels usuaris en festivals i congressos:

- **Eventscape: és una plataforma internacional de gestió d'esdeveniments** que ofereix solucions digitals per a organitzadors (apps, networking, IA per personalització). Publica guies sobre com aplicar **IA** per crear agendes personalitzades i millorar l'engagement.
- **Tubot: és una empresa espanyola de desenvolupament de chatbots i assistents virtuals.** El seu focus és la **interacció conversacional** en esdeveniments, amb agents IA que responen preguntes i recomanen activitats.
- **La Ecuación Digital – Softtek: és una consultora tecnològica** que analitza tendències en **festivals intel·ligents**, IA i privacitat. Ofereix estratègies per implementar hiperpersonalització amb garanties de compliment **RGPD**.

Exemples inclouen la creació d'un assistent virtual que filtre actes segons preferències (família, música, gastronomia) i que propose rutes òptimes. També es pot integrar un sistema de notificacions push basat en geolocalització per avisar d'actes propers. Tot i que s'ha avançat en digitalització amb webs, codis QR i dades obertes, no existeix encara un assistent virtual oficial que permeti consultar la programació de la Magdalena de manera conversacional. Aquesta absència representa una oportunitat estratègica: implementar un chatbot multicanal (web, app, QR) que respongui preguntes sobre actes, horaris i ubicacions, oferint recomanacions personalitzades. La implantació d'aquest assistent reforçaria la hiperpersonalització i consolidaria el programa com un servei dinàmic, accessible i segur.

6) Govern editorial i finançament

La gestió del programa de festes requereix un **marc editorial clar** que garantisca la coherència entre els diferents canals (paper, web, aplicacions mòbils). Actualment, la responsabilitat recau principalment en el **Patronat de Festes**, però la participació de comissions, mitjans locals i patrocinadors introdueix riscos d'**inconsistència informativa**. Per evitar-los, és necessari establir un **govern editorial multiactor**, amb un manual d'estil, un calendari d'actualitzacions i indicadors de qualitat que assegurin la uniformitat del contingut.

Pel que fa al finançament, el model actual es basa en **patrocini privats** per a la impressió i distribució del programa, complementats amb recursos públics. Tanmateix, la literatura sobre gestió cultural recomana explorar **estratègies mixtes** que combinen aportacions institucionals, patrocini i mecanismes innovadors com el **micromecenatge** per a projectes digitals inclusius (p. ex.: aplicacions accessibles o assistents virtuals). Aquest enfocament assegura la **sostenibilitat econòmica** i fomenta la innovació, consolidant el programa com un instrument cultural adaptat als reptes contemporanis.

Conclusions

L'anàlisi dels sis vectors plantejats revela una evolució clara del programa de festes cap a un **model multicanal**, on el paper conviu amb formats digitals (punt 1), però encara amb dependència del suport imprès com a element identitari. La incorporació de criteris d'**accessibilitat** (punt 2) és una exigència normativa i ètica que, segons les WCAG 2.2, hauria d'estar plenament integrada en webs i apps municipals; no obstant això, la revisió actual indica que cal reforçar auditories i indicadors per garantir la inclusió real.

En matèria de **dades obertes i interoperabilitat** (punt 3), s'ha fet avanços significatius amb el Geoport i serveis API, alineats amb els vocabularis FEMP i formats machine-readable. Aquesta estratègia és coherent amb les tendències europees de govern obert, però encara presenta marge per ampliar continguts (horaris, rutes festives) i establir sinergies amb estàndards com GTFS per a mobilitat. El punt 4, dedicat a la **sostenibilitat editorial**, evidencia una consciència creixent sobre l'impacte ambiental, amb recomanacions tècniques (FSC/PEFC, impressió sota demanda) que haurien de traduir-se en objectius mesurables i publicació d'indicadors per consolidar la transparència.

Pel que fa a la **hiperpersonalització i IA** (punt 5), la situació actual és incipient: s'han introduït codis QR i dades obertes, però no existeix encara un assistent virtual ni sistemes de recomanació personalitzada. Això representa una oportunitat estratègica per millorar l'**engagement** i l'eficiència, sempre sota el marc del RGPD i principis de privacy by design. Finalment, el **govern editorial i el finançament** (punt 6) emergeixen com a condició necessària per garantir coherència i sostenibilitat: sense un òrgan multiactor, manual d'estil i KPIs, el risc d'inconsistència informativa és alt.

Valoració global: l'estratègia fins ara ha estat **reactiva i progressiva**, amb avanços notables en digitalització i dades obertes, però amb mancances en accessibilitat, governança i innovació personalitzada. El camí és correcte, però exigeix una **planificació proactiva** que articuli tecnologia, inclusió i sostenibilitat en un marc de govern editorial robust. El repte final és convertir el programa en un **servei intel·ligent, interoperable i centrat en la ciutadania**, sense perdre la seua funció cultural i identitària.

Germandat dels *Cavallers* de la Conquesta

JAUME CRISTÒFOL I VICENT
Cavaller en Carròs
Cronista

75é ANIVERSARI (1951-2026)

L'any 2026 és any de gran celebració en el si de la Germandat dels Cavallers de la Conquesta. Un any en què mirar arrere per aprendre, recordar i alegrar-se pels setanta-cinc anys de vida d'aquest col·lectiu que forma part inseparable i fonamental del nostre ésser fester i de la història del Castelló contemporani. Sense la Germandat no s'entenen les festes de la Magdalena tal com les coneixem.

Tot naixement té un procés de gestació i uns gens que, com un segell propi, marquen l'ésser i la personalitat de qui naix.

Podem dir que la matriu, la raó de ser de la Germandat, és la cavalcada del Pregó de les nostres festes fundacionals. Així ens ho conta la història que, gràcies a l'enorme i acurada tasca realitzada pel primer i més gran cronista dels Cavallers, Roberto Pérez de Heredia i Valle, podem tindre a l'abast com a font històrica fiable i detallada del naixement i creixement de la Germandat. La història recopilada i escrita pel nostre benvolgut Roberto (que descanse en pau) no és només el relat d'un temps i unes circumstàncies sobre una associació, sinó també la història de la nostra festa i de la societat castellonenca d'aquells temps.

EL PREGÓ

Si la Romeria a l'ermita de Santa Maria Magdalena del Castell Vell és l'essència i el fonament de les nostres festes, la cavalcada del Pregó és el gran anunci de la festa, i amb eixa intenció i en eixe sentit va ser creada.

Un grup de destacades i esforçades persones castellonenques, integrades en la Corporació Municipal, en la Junta Central de Festes i en la societat civil de Castelló, van idear i donar vida a una gran cavalcada que, el primer dia de les festes i prèvia a la romeria, havia de servir per pregonar que la nostra festa ja havia arribat. Havia de ser un recorregut rigorós, colorista i alegre per la nostra història i pel nostre patrimoni cultural i antropològic.

Així va ser concebuda pel seu creador, el gran Manuel Segarra Ribés.

La cavalcada, creada i estrenada l'any 1945 (primer any de la nova etapa de les festes), estava estructurada en diferents blocs que van anar modificant-se i adquirint diversos

noms al llarg dels anys, però que, fonamentalment i sempre de manera inamovible, van ser fundació, província i ciutat i terme, per a culminar amb la declamació pública del Pregó per part del sequior major.

Manuel Segarra tenia clar que aquella primera part, la relativa a la fundació, havia d'estar dedicada a la memòria dels grans personatges de la gesta reconqueridora: el rei En Jaume I, que, com a rei d'Aragó, va conquerir aquestes terres per a fundar un nou regne i restablir la fe cristiana, romana i visigoda, sotmesa per la invasió islàmica; i també per a recordar les persones que, anys després i per concessió del mateix rei Conqueridor, van fundar l'actual vila de Castelló.

Eixe trasllat del Castell Vell al pla, com un viatge a aquell any 1252 i un homenatge a la memòria de totes les persones que hi van intervenir, havia d'encapçalar la cavalcada anunciadora de la festa de la vila de Castelló.

Trasllat i fundació: fites sobre les quals graviten les festes de la Magdalena i tots els seus símbols.

GUERRERS I GUERRERES DEL PREGÓ

Des dels seus inicis, aquest primer bloc històric de la cavalcada va anar rebent diferents denominacions com Cavalcades, Conquesta, Crònica o Privilegis. De 1945 a 1949, el seguici medieval va estar format per personal militar de reemplaçament, joves reclutes procedents de tot l'Estat, enquadrats en el Regiment d'Infanteria Tetuan XIV, que complien el servei militar.

L'Ajuntament s'encarregava de facilitar el vestuari, la guarnicioneria i la resta d'elements (escuts, banderes, penons, llances i espases), tots llogats durant anys a la centenària empresa de vestuari Insa, de València.

Des del primer any, el seguici medieval que encapçalava la cavalcada va tindre una gran acollida entre la ciutadania castellonenca, i cada vegada més joves de la ciutat mostraven interès a formar-ne part. Aquesta inquietud era molt ben rebuda tant per les persones responsables de les festes com per l'Ajuntament de la ciutat.

Finalment, en la cavalcada del Pregó de 1950, quaranta-set joves castellonencs i castellonenques van acompanyar els soldats del Regiment, participant en la desfilada integrats en el grup "Guerrers del Pregó". El completaven assumint els papers dels personatges principals de la fundació (Ximén Pérez d'Arenós, Ximén d'Urrea, Blasc d'Alagó, Zeït Abuzeit, Alonso d'Arrufat, entre altres).

La principal preocupació de l'organització era que les persones joves que participaren en aquesta part històrica fundacional ho feren amb responsabilitat i serietat i que, una vegada superada la possible vergonya de vestir aquelles indumentàries i complements, la desfilada festiva no es convertira en una representació còmica o esperpèntica, el que popularment es coneix com una "xarlotada".

Així, aquell grup de joves de Castelló va respondre amb responsabilitat al que s'esperava d'ells i d'elles, prenent-se molt seriosament la representació dels personatges històrics, tal com va recollir el diari Mediterráneo en la seua crònica de l'endemà: "con serio entusiasmo y no como una diversión pueril". A partir d'aquell moment, l'interés va anar creixent i així es va començar a gestar la creació d'un col·lectiu format per joves castellonencs i castellonenques amants de la història i de la festa, que assumira i sostinguera aquesta responsabilitat dins del Pregó.

Aquell grup de joves va resultar ser la llavor, el nucli dels veritables precursors de la futura Germandat dels Cavallers de la Conquesta.

FUNDACIÓ

El 28 de novembre de 1950, els components d'aquell grup van ser citats formalment per l'Ajuntament i per la comissió organitzadora del Pregó, presidida per Gonzalo Puerto Mezquita, a una reunió a l'ermita de la Magdalena (prèvia missa i vi d'honor) on, en presència de l'alcalde Carlos Fabra Andrés, va quedar pactat l'encàrrec al grup "Guerrers del Pregó" de la seua organització, amb la finalitat de consolidar, perpetuar i donar esplendor al que s'havia viscut en la cavalcada del Pregó d'aquell any.

És al gener de 1951 —el dia 15— quan, al Saló de Plens de la Casa de la Vila, ja redactat el primer text normatiu de la Germandat en forma d'Ordenances, sota el patronatge de Sant Jaume i Sant Cristòfol, i constituïda en les branques de Fadrius i Casats, naix la Germandat dels Cavallers de la Conquesta.

En aquella primera reunió constitutiva, amb un cens de 83 persones afiliades, es van nomenar els càrrecs de responsabilitat i es va designar Manuel Segarra Ribés com a Prohom Honorífic Perpetu, "com a fundador i forjador del Pregó que tant d'esplendor està donant a les nostres Festes Magdaleneres". Havia nascut la Germandat dels Cavallers de la Conquesta. L'inici d'un camí ple d'històries, en constant creixement i evolució. La soca d'un vell tronc pairal del qual han nascut branques com el grup de teatre Fadrell, el grup de danses El Forcat, els Moros d'Alqueria, la confraria de Santa Maria Magdalena, dos grups de tabals (el propi de la confraria i Desperta, Ferro), la veterana secció interna de la Milícia Templària i la nova Ordre Bellatora.

Seixanta-nou Dames de la Germandat, trenta Prohoms, més de tres-centes dones com a Dones de Companyia de Na Violant, i una projecció provincial, autonòmica, estatal i internacional.

Tres quarts de segle en què músics, pintors i poetes han engrandit la Germandat.

Començava, doncs, en aquell gener de 1951 aquesta llarga història d'amor entre els Cavallers de la Conquesta, Castelló i la memòria dels seus grans patricis, que avança —si Déu vol— cap al centenari, amb l'ànim que va descriure el cronista en la nostra Marxa:

*Tots en un grapat,
empenyats, farem la
festa més gran, Cavallers!*

I amb la confiança dipositada, tal com va cantar el poeta:

*Per Madonna Santa Maria, per Sant Jaume i Sant Cristòfol.
Per Fadrell, per Castelló... Vítol!!*

*Article inèdit sobre
«Orgull del passat,
775 anys del privilegi
de trasllat»*

Article inèdit

ARTICLE QUE ES PRESENTA AL CONCURS DE MILLOR ARTICLE INÈDIT

El privilegi del trasllat, origen de les festes de la Magdalena

MANUEL CARCELLER I SAFONT
Filòleg

Les festes de la Magdalena són festes fundacionals, és a dir, commemoren la fundació de la vila de Castelló de la Plana al segle XIII pel rei Jaume I. Per sort, eixe concepte fundacional s'està popularitzant en les darreres dècades. Les de la Magdalena són molt deutores de la història i la identitat, i eixos són uns valors que no podem perdre, malgrat l'evolució del temps i dels costums. La rellevància del fons de commemoració històrica de la Magdalena es mostra en els dies inicials de la celebració, el dissabte del Pregó i el diumenge de la romeria, amb la processó de la tornà i la desfilada de gaiates. Els actes estan plens de referències a la història i al territori; els símbols ens evocuen la tradició secular: el rotllo, la canya, els cants litúrgics de la romeria, com el preciós O Vere Deus, i la llum de les gaiates.

Quin és el moment inicial que ho justifica tot? Què dona profund sentit a la festa? Deu ser la Quaresma? Evidentment, d'entrada, no. A finals del segle XVIII, alguns bisbes de Tortosa van posar traves a la realització de la tornà de la romeria, considerant que les dones vestides de magdalenes, que desfilaven tradicionalment en la processó de la tornà, eren una manifestació poc pietosa, fins i tot escandalosa. Però la tradició del poble va poder més que qualsevol prohibició, i només les guerres, sempre lamentables, han impedit en els darrers segles la realització de la romeria de les Canyes.

Tornem a la pregunta anterior. Què dona profund sentit a la festa? Evidentment, la celebració de la fundació de Castelló. El 8 de setembre de 1251, farà exactament enguany, el 2026, 775 anys, Jaume I signava a Lleida el privilegi pel qual Ximén Pérez d'Arenós, el seu lloctinent, rebia especial privilegi per a canviar la ubicació de la vila de Castelló. El privilegi del trasllat només autoritzava una situació que ja s'estava produint de fet feia alguns anys, quan veïns de Fadrell i d'altres petits nuclis de població anaven aplegant-se al voltant de la vella alqueria de Benarabe. Aquell privilegi afirma el següent:

Sàpien tots que nos, Jaume, per la gràcia de Déu, rei d'Aragó, Mallorca i València, comte de Barcelona i d'Urgell i senyor de Montpeller, per nos i els nostres, donem llicència i íntegra potestat a vos, dilecte nostre, en Ximén Pérez d'Arenós, lloctinent nostre al Regne de València, perquè pugau canviar la vila de Castelló de Borriana a qualsevol lloc que us parega, dintre del terme del mateix castell de Castelló.

Concedint que tots els pobladors que en la dita vila sojornassen, o en ella tinguessen cases i horts, tinguen les mateixes i llurs successors perpètuament francs i lliures, sense cap cens, tribut, ús, servei o qualsevol altra exacció a nos o als nostres mai a pagar estiguen obligats.

Donada a Lleida, a 8 de setembre de l'any del Senyor de 1251.

Castelló, doncs, naixia de cap nou com a poble al bell mig del pla. Pocs pobles, però, poden enorgullir-se de tindre una partida de naixença tan clara com Castelló de la Plana. La commemoració de la fundació de la ciutat de Castelló, a partir del privilegi del trasllat, el record de la nostra fundació com a comunitat en l'espai i el temps, justifica la celebració de les festes de la Magdalena, i per això és un fet històric digne de recordança.

Per això mateix, també representa un encert de l'Ajuntament de Castelló, des de fa uns pocs anys, la celebració de la data del mateix privilegi del trasllat, el 8 de setembre, amb una festa cívica i cultural. Cal dir que el primer intel·lectual castellonenc que va demanar eixa commemoració, sense cap èxit, sense cap resposta oficial, allà pels anys setanta, va ser Gonzalo Puerto Mezquita, un dels grans coordinadors del Pregó.

Cal aclarir una primera qüestió. Celebrem la fundació de Castelló durant la Quaresma, al març, per un privilegi creat un 8 de setembre. Per què s'ha produït eixe fet? Perquè les romeries al Castell Vell, que al principi eren purament penitencials, per a demanar pluja en temps de sequera, com la documentada el 1375, o les romeries a l'ermita de la Magdalena, realitzades des del segle XVI, van evolucionar a ser festivitats on es recordava, sobretot, l'antic poblat dels castellonencs. És a dir, les romeries a «casa nostra antiga», tal com s'afirma en algun antic document, van ser viscudes com a celebracions del privilegi del trasllat.

El primer intel·lectual que va promoure el sentit historicista de la romeria va ser el notari i cronista Josep Llorens de Clavell. Aquell home singular va copiar diverses vegades el privilegi de trasllat signat pel rei Jaume I, i gràcies a ell en tenim còpia a l'Arxiu Municipal de Castelló. La sensibilitat i la responsabilitat de Llorens de Clavell són dignes d'agraïment. El document original del privilegi reial es troba a l'Arxiu Històric Nacional, a Madrid.

Com és ben sabut, durant segles la influència del calendari litúrgic de l'Església era molt més important que en l'actual societat secularitzada. A partir de la renaixença de la Magdalena el 1945, el rector de la parròquia de Santa Maria, mossén Joaquín Balaguer, va dedicar diversos sermons a criticar durament els balls de plaça durant les festes de la Magdalena, per celebrar-se en Quaresma. Per aquells discursos tan crítics, el poble, molt majoritàriament catòlic però amb sentit de l'humor, va traure al mossén el malnom de Ximo Bala.

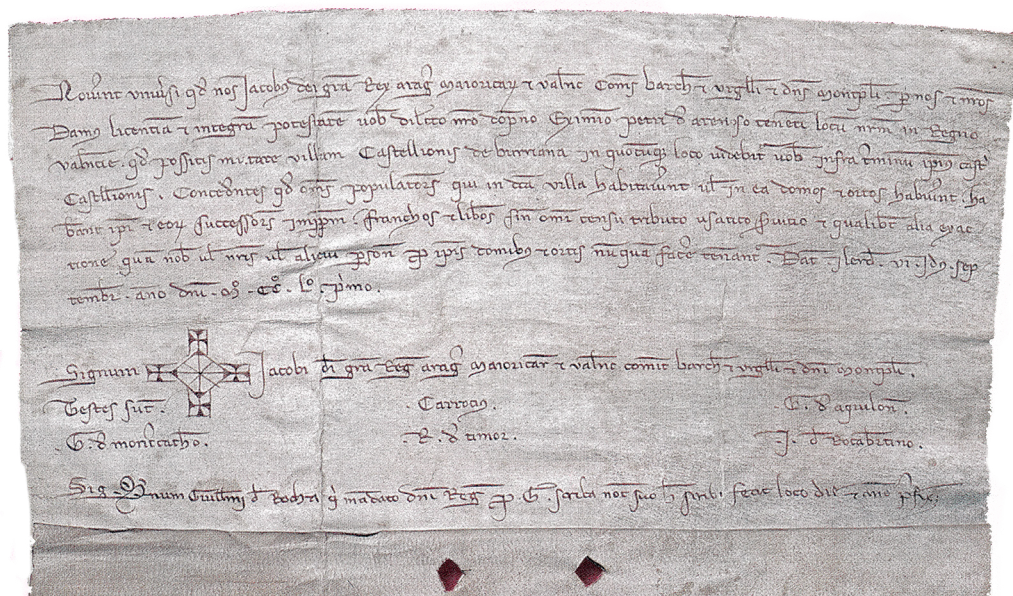
Per tant, tornem a la segona qüestió que cal aclarir. Com es justifica que fem les festes de la Magdalena durant la Quaresma? La resposta la trobem en el concepte de religiositat popular. En les societats de tradició catòlica, com la nostra, el poble ha anat creant una sèrie

de celebracions religioses relacionades amb el temps litúrgic, però autònomes. Un exemple en serien les festes de carrer, que moltes vegades no coincideixen amb la festa litúrgica del sant que dona nom al mateix carrer.

En el cas que ens ocupa, en el territori del País Valencià, de l'actual Comunitat Valenciana, hi ha diverses celebracions de la Mitja Quaresma. El poble va crear com un temps de pausa de les restriccions quaresmals, a mitjan període, i va anomenar eixe període com la Mitja Quaresma i, sens dubte, les festes més importants d'eixe moment en terres valencianes són les de la Magdalena de Castelló. Estes consideracions donen una plena justificació a la Magdalena com a festa major de la capital de la Plana, també des del punt de vista de la religiositat popular.

Crec, en conclusió, que amb les festes de la Magdalena, la ciutat de Castelló té un patrimoni essencial, molt important, que integra la història, la cultura, les comarques i la religiositat popular. Les festes de la Magdalena, sens dubte, són unes grans festes identitàries. Esperem que els castellonencs i les castellonenques puguem mantindre eixe caràcter, eixe esperit, en el present i de cara al futur. I que no oblidem mai que tot es fonamenta en el privilegi del trasllat, que ens va atorgar el gran rei Jaume I el Conqueridor.

P

Programació

Dissabte 7 de març

- 11:00 Recepció oficial a la plaça Major.
  - 12:00 Gran mascletà anunciadora de festes.
  - 13:00 Inauguració del nostre racó magdalener a la plaça Espanya.
  - 16:00 Pregó pels principals carrers de la nostra ciutat.
  - 22:00 Enfarolà.
  - 22:30 Eixida de les gaiates del magatzem i arribada a la ciutat.
- Actuació a la carpa: DJ Z i DJ Gerson.

Diumenge 8 de març

- 07:00 Repartiment de canyes i cintes a la plaça Major.
  - 08:00 Missa de romers en la Concatedral de Santa Maria.
  - 19:30 Tornà de la romeria.
  - 20:30 Desfilada de gaiates.
- Actuació a la carpa: DJ Kevin i DJ Gerson.

Dilluns 9 de març

- 10:00 Cavalcada infantil on participaran els nostres xiquets de la comissió.
  - 14:00 Primera jornada del concurs de mascletaes al carrer Rosa Mª Molas.
  - 20:15 XXXI encesa de gaiates a l'avinguda Rei En Jaume.
  - 00:00 Instal·lació dels nostres monuments a la plaça Espanya.
- Actuació a la carpa: DJ Gerson i DJ Kevin.

Dimarts 10 de març

- 14:00 Segona jornada del concurs de mascletaes al carrer Rosa Mª Molas.
  - 21:00 Acte de lliurament de premis de gaiates i llibrets a la plaça Major.
  - 23:00 Nit màgica a càrrec de Xarxa Teatre.
- Actuació a la carpa: DJ Gerson i Karaoke.

Dimecres 11 de març

12:00 Lliurament del gaiater de l'any de la Federació Gestora de Gaiates a la Diputació de Castelló.

14:00 Tercera jornada de mascletaes al carrer Rosa Mª Molas.

17:30 Xocolatada oferida per les madrines d'honor.

Actuació a la carpa: DJ Gerson i sessió musical: Urbà, Salsa Old School, Salsa i Rumba.

Dijous 12 de març

14:00 Quarta jornada del concurs de mascletaes al carrer Rosa Mª Molas.

17:00 Cos multicolor per l'avinguda Rei En Jaume.

Actuació a la carpa: DJ Gerson, festa Colombiana i rumba.

Divendres 13 de març

14:00 Cinquena jornada del concurs de mascletaes al carrer Rosa Mª Molas.

Actuació a la carpa: DJ Andretti, DJ Cuadros i DJ Gerson.

Dissabte 14 de març

14:00 Sisena jornada del concurs de mascletaes al carrer Rosa Mª Molas.

15:00 Ofrena de flors a la nostra patrona.

Actuació a la carpa: DJ Cuadros i DJ Gerson i Rumba Total.

Diumenge 15 de març

14:00 Última jornada del concurs de mascletaes al carrer Rosa Mª Molas.

20:30 Desfilada final de festes i Magdalena Vitol.

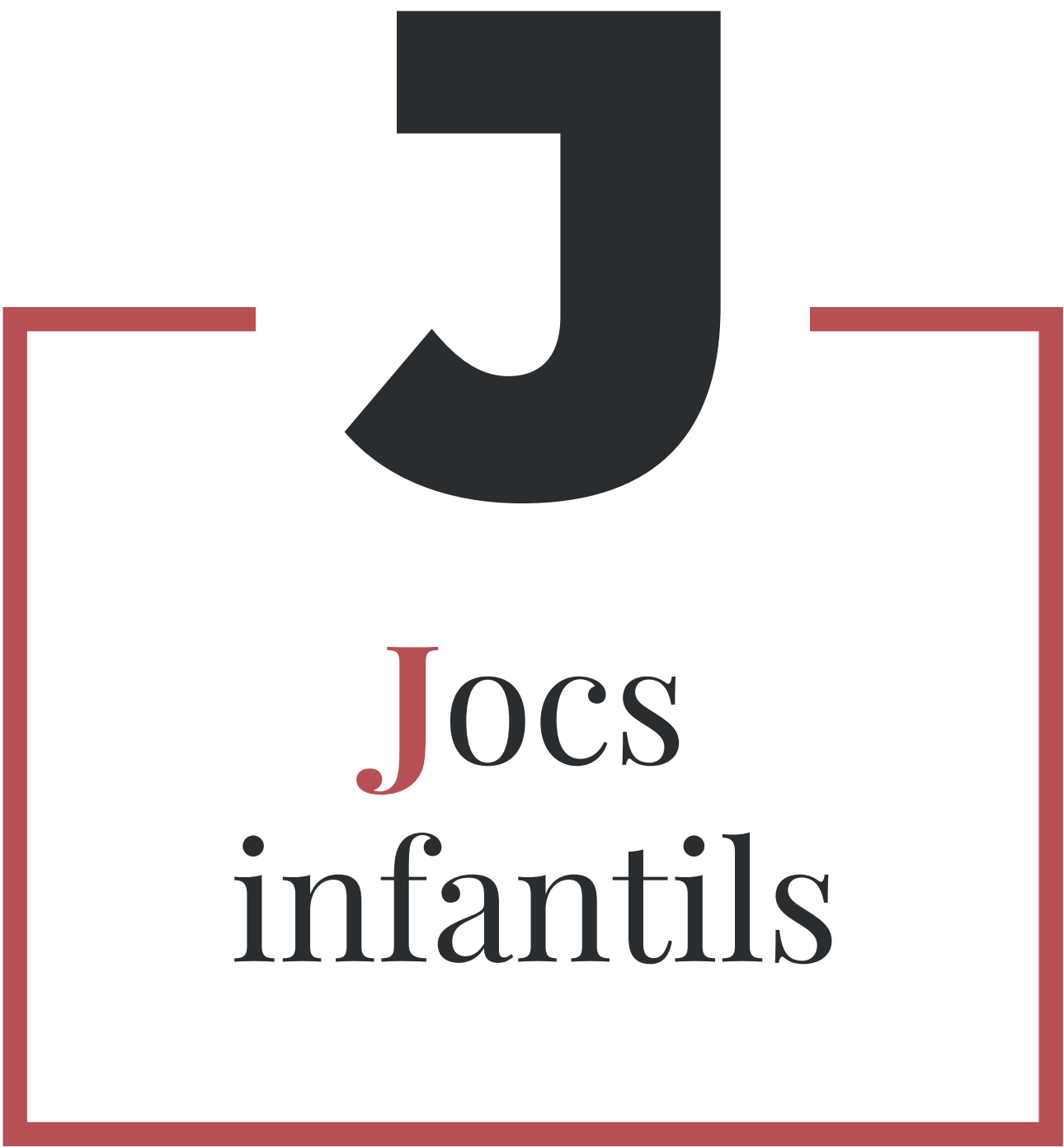
23:59 Apagament dels nostres monuments.

Actuació a la carpa: DJ Jefferson.

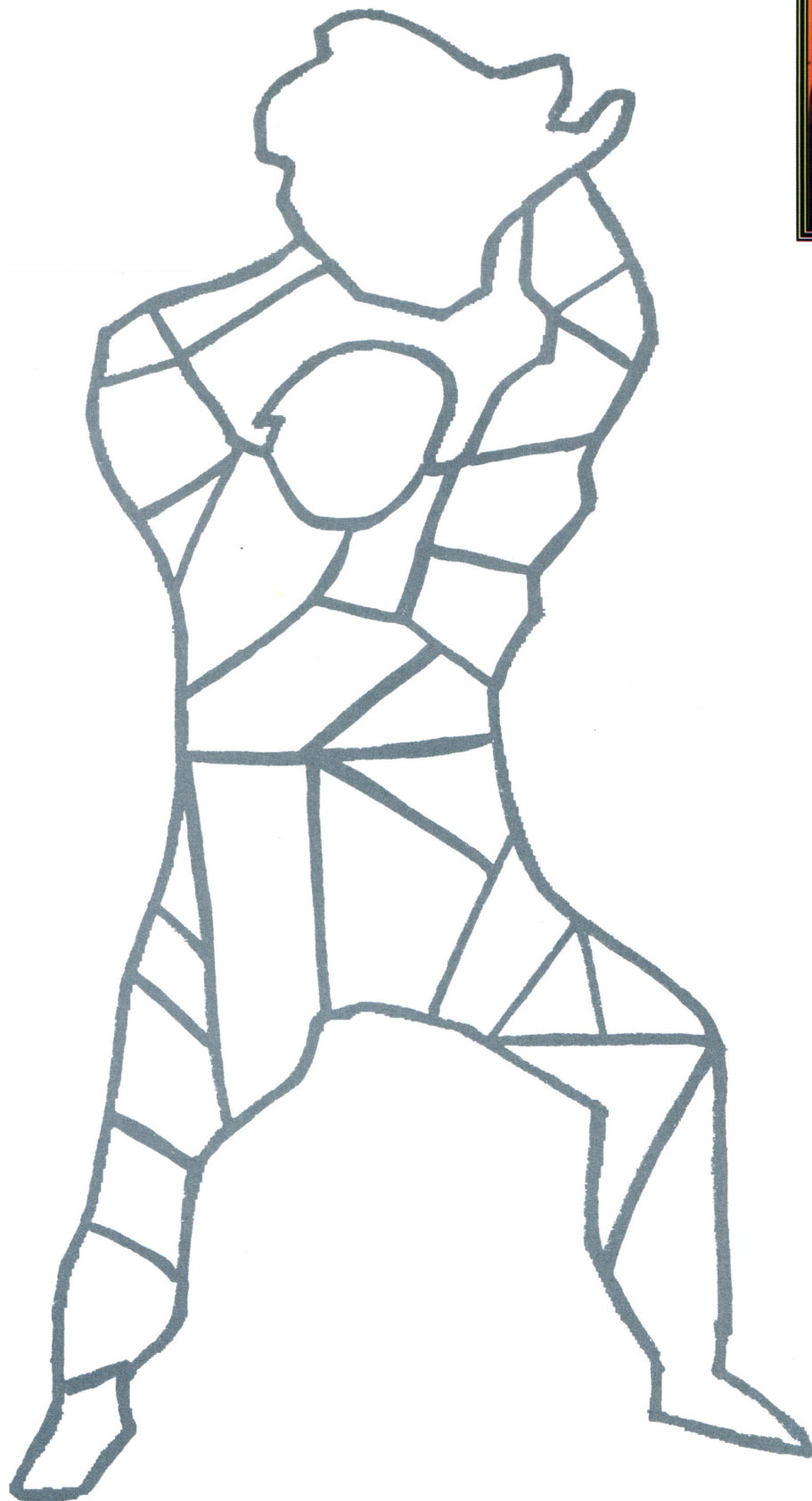
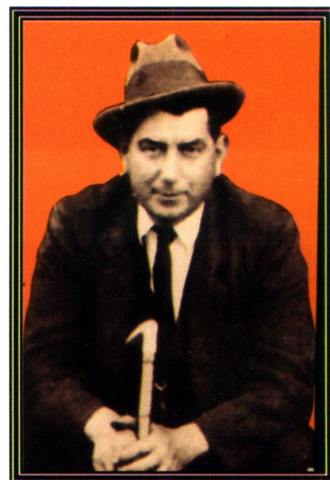

J

Jocs
infantils

Qui és l'autor d'aquest personatge?

---

*Pinta
la figura*

Encercla les lletres segons el codi:

A E I O U

XA, CARRACATXOC,
NO EM TOQUES LA PINTA,
XA, CARRACATXOC,
NI EL MONYO TAMPOC,
(BIS)

CARRACATXOC, BRESQUILLERA I
ALBERCOC !
CARRACATXOC BARRIGUERA I
CORRETJOT !
CARRACATXERA
TIRA'M UNA PERA,
TIRA'M UNA PERA,
I UN ALBERCOC.

XA, CARRACATXOC,
XA, CARRACATXOC,
XA, CARRÀ,
XA CARRACATXA,
CARRÀ, CARRACATXOC.!

Endevinalla:

*Una cosa alta i vella,
la toquen i no es meneja.*

Sense porta ni portí.

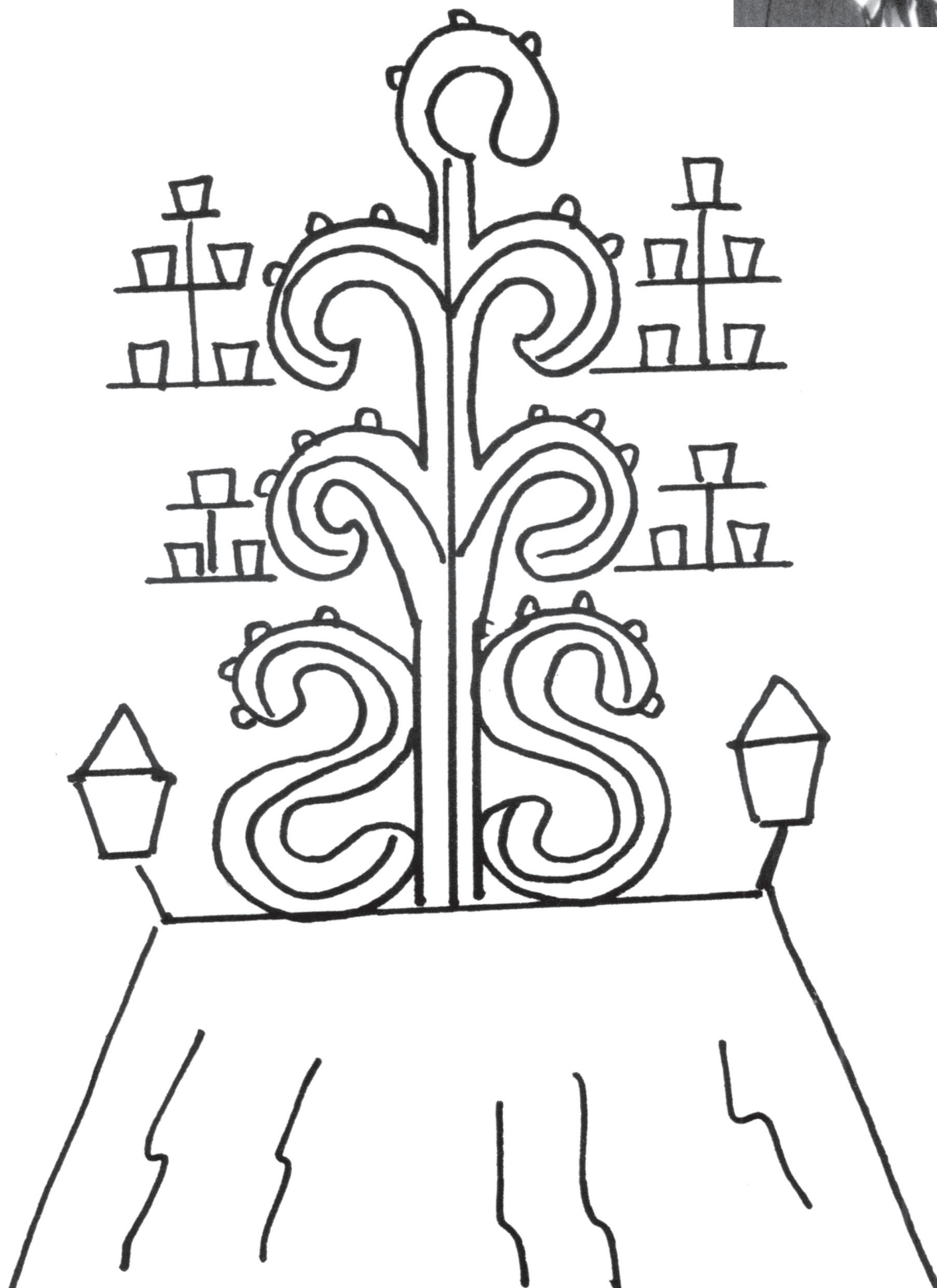
Endevina-la, fadri

*Pinta
la gaiata*

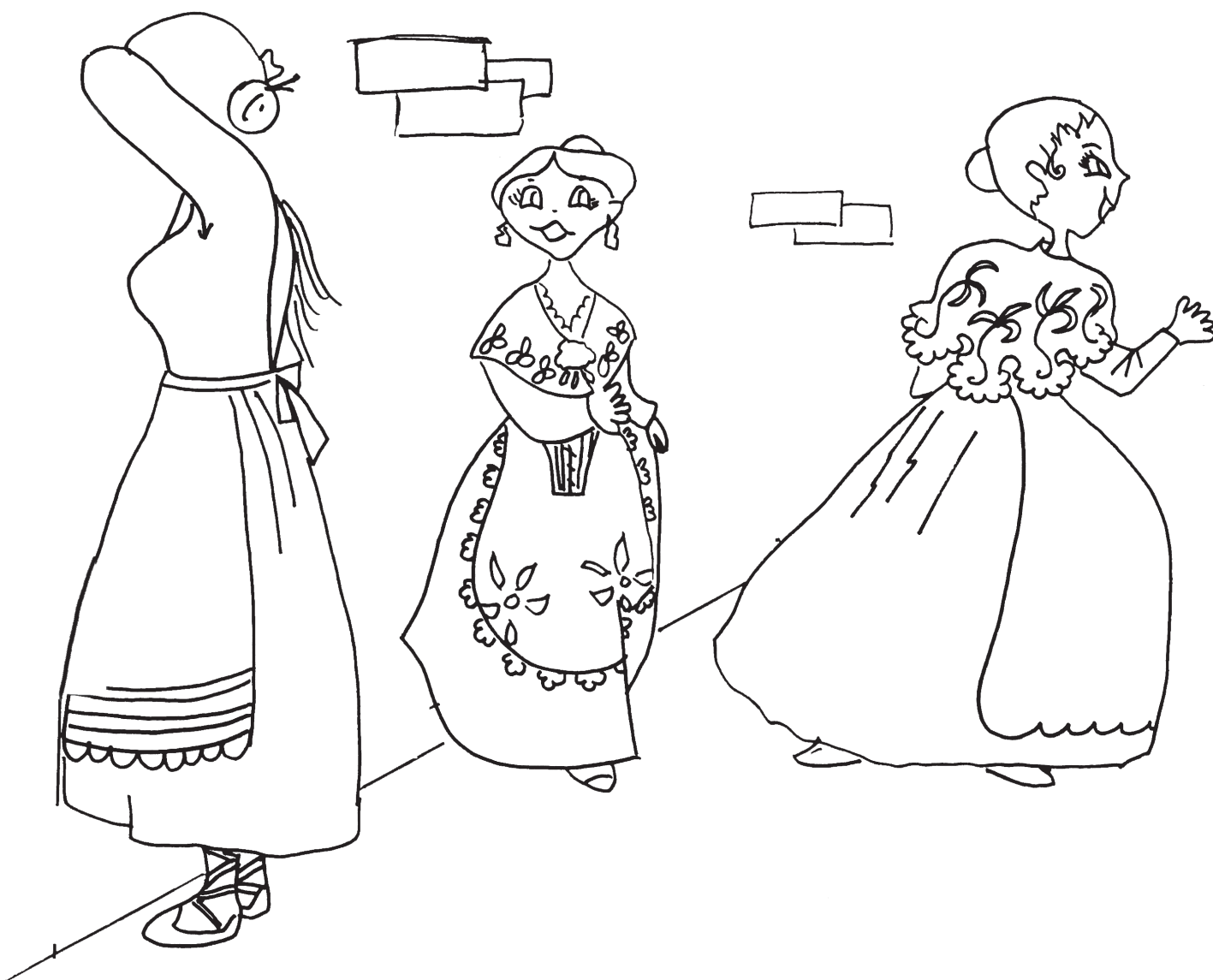
*Ja vénen les Gaiates
carregades de llum
seguint la retafila de
la vella costum.*

BERNAT ARTOLA I TOMÁS

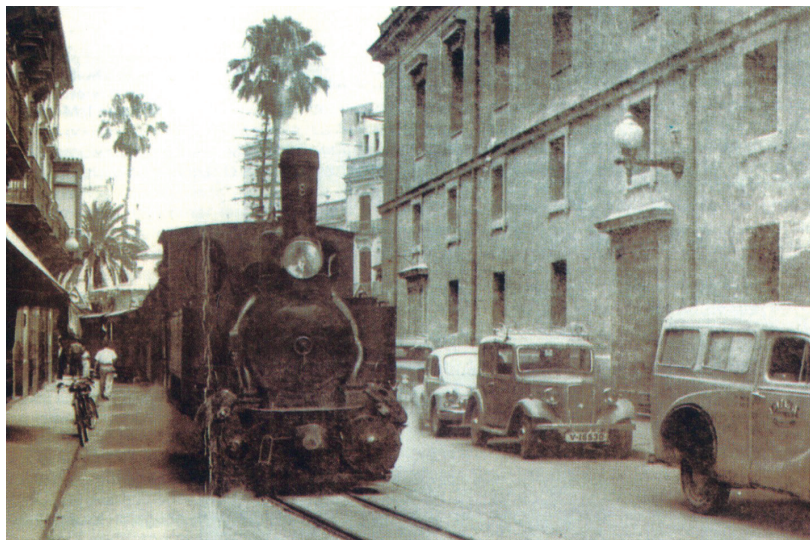
Fuga aquest joc popular: Conillets a amagar

CONILLETES A AMAGAR,
QUE LA LLEBRE VA A CAÇAR.
DE NIT I DE DIA,
BUSCANT A MARIA, BUSCANT A RAMÓN.
PER TOT EL MÓN.
CONILLETES, ESTEU BEN AMAGADETS?

*Dibuixa la panderola
i atreveix-te a cantar la cançó*

LA PANDEROLA

DE CASTELLÓ A ALMASSORA,
XIM, PUM, TRACATÀ. (BIS)
HI HA UN TREN QUE VOLA,
LERÉ (BIS)
LERÉ, LERÉ LERÉ
HI HA UN TREN QUE VOLA,
LERÉ, LERÉ.

I PER AIXÒ LI DIUEN,
XIM, PUM, TRACATÀ (BIS)
LA PANDEROLA, LERÉ (BIS)
LA PANDEROLA
LERÉ, LERÉ

I ARA COM JA NO VOLA,
XIM, PUM, TRACATÀ. (BIS)
ESTÀ AL "PASEO", LERÉ (BIS)
LERÉ, LERÉ LERÉ
ESTÀ AL "PASEO", LERÉ, LERÉ

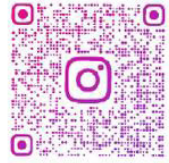
I FA DE GUARDAGULLES,
XIM, PUM TRACATÀ, (BIS)
ALGÚN IEGÜERO, LERÉ (BIS)
LERÉ, LERÉ LERÉ
ALGÚN IEGÜERO,
LERÉ, LERÉ

*Decora els marcs i indica
a on pertany cada fotografia*

*Paseo de
La universidad 4*

@ISRADEMARCOSTATTOO

